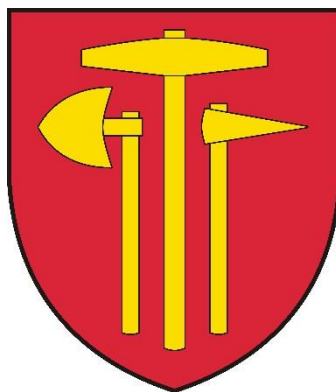

DIAGNOZA GMINY MIASTA BOCHNIA

RAPORT SŁUŻĄCY WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU REWITALIZACJI

Listopad 2016

AUTOR OPRACOWANIA

Konsorcjum:

1. **DANAE Sp. z o.o.** z siedzibą ul. Ludwika Narbutta 3/2, 02 – 564 Warszawa,
2. **REALIZACJA Sp. z o.o.** z siedzibą Al. KEN 93, 02 – 777 Warszawa

DANAE

BADANIA
EWALUACJE
SZKOLENIA

Zespół autorski:

mgr Adam Mordzon – specjalista ds. badań społecznych

mgr inż. arch. Paweł Mrozek – specjalista ds. rewitalizacji i urbanistyki operacyjnej

mgr Michał Gryglewski – specjalista ds. partycypacji społecznych

mgr Anna Łubińska – specjalista ds. badań jakościowych

mgr Monika Kawecka – specjalista ds. badań ilościowych

mgr Unisława Przydatek – specjalista ds. data processing

mgr Adam Popielarski – specjalista ds. prawnych

we współpracy z **Zespołem ds. opracowania gminnego programu rewitalizacji Miasta Bochnia na lata 2016 – 2026**, wg zarządzenia nr 24/K/16 Burmistrza Miasta Bochnia z dnia 27 września 2016 r

PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Dz. U z 2015 roku, poz. 1777.
- Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 3 lipca 2015 roku z późniejszymi zmianami.
- Umowa nr AiPP.062.1.2016 z dnia 19.07.2016 na „Sporządzenie pełnej diagnozy Miasta Bochnia wraz z partycypacją społeczną” w ramach projektu „Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Bochni na lata 2016 – 2026” na zlecenie Gminy Miasta Bochnia.

SPIS TREŚCI

I WSTĘP.....	4
SŁOWNIK POJĘĆ.....	5
II DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO MIASTA	8
1. DZIEDZICTWO KULTUROWE	8
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	16
3. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE	17
4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	20
5. KOMUNIKACJA.....	23
6. WYNIKI BADAŃ SPOŁECZNYCH.....	25
III SZCZEGÓŁOWA DELIMITACJA OBSZARÓW KRYZYSOWYCH	36
1. METODOLOGIA.....	36
1.1 JEDNOSTKI REFERENCYJNE.....	36
1.2 ZAKRES I ŹRÓDŁA POZYSKANYCH DANYCH	37
1.3 ALGORYTM DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	43
2. ANALIZY TEMATYCZNE W ZAKRESIE USTALONYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	51
2.1 NEGATYWNE ZJAWISKA SPOŁECZNE	51
2.1.1 STARZENIE SIĘ POPULACJI	51
2.1.2 BEZROBOCIE	56
2.1.3 UBÓSTWO.....	60
2.1.4 PRZESTĘPCZOŚĆ	66
2.1.5 POZIOM EDUKACJI.....	69
2.1.6 NISKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	74
2.2 NEGATYWNE ZJAWISKA W POZOSTAŁYCH SFERACH	77
2.2.1 NEGATYWNE ZJAWISKA GOSPODARCZE	77
2.2.2 NEGATYWNE ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE	81
2.2.3 NEGATYWNE ZJAWISKA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE.....	87
2.2.4 NEGATYWNE ZJAWISKA TECHNICZNE	105
2.3 OBSZARY ZDEGRADOWANE I REKOMENDOWANE DO REWITALIZACJI	112
2.3.1 OBSZAR ZDEGRADOWANY	112
2.3.2 PODOBSZAR REWITALIZACJI – ŚRÓDMIEŚCIE - CAMPI.....	123
2.3.4 PODOBSZAR REWITALIZACJI – "OSIEDLE SOCJALNE UL. KAIMA"	129
III REKOMENDACJE DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY MIASTA BOCHNIA NA LATA 2016-2023	131
1. WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY.....	131
2. LOKALNE POTENCJAŁY ROZWOJU (Z UWZGLĘDNIENIEM SPACERU BADAWCZEGO)	133
SPIS RZECZY	139
1. SPIS GRAFIK	139

2. SPIS ZDJĘĆ.....	141
3. SPIS TABEL.....	142
4. SPIS WYKRESÓW.....	143
ZAŁĄCZNIK - KWESTIONARIUSZ ANKIETY.....	144

I WSTĘP

Przekazane w Państwa ręce opracowanie zostało przygotowane w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i zaproponowania obszaru rewitalizacji, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 3 lipca 2015 roku z późniejszymi zmianami.

Zakres terenowy opracowania obejmuje obszar Gminy Miasta Bochnia, o powierzchni 29,9 km², zamieszkały w 2015 roku przez 30 107 osób. Zakres problemowy obejmuje zagadnienia wskazane w ustawie o rewitalizacji, na podstawie których wykonano szczegółową, wieloczynnikową analizę obszaru Gminy Miasta Bochnia pod kątem potrzeby działań rewitalizacyjnych.

Diagnoza jest częścią Gminnego Programu Rewitalizacji (**GPR**), jej głównym celem jest odpowiedź na pytania czy w Bochni występują miejsca, w których notuje się szczególnie dużą koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz czy dochodzi do współwystępowania także innych czynników na różnych polach funkcjonowania. Niniejsza diagnoza jest elementem warunkującym prawidłowe określenie przyszłych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą mogły doprowadzić do społecznego ożywienia obszarów zdegradowanych. Ustawa o rewitalizacji nie określa szczegółowego zakresu diagnozy – gdyż powinien on być każdorazowo dostosowywany do lokalnej specyfiki danej gminy.

Przedmiotowy dokument jest pierwszym etapem procesu związanego z opracowaniem i przyjęciem Gminnego Programu Rewitalizacji. Poniżej skrótowo omówiono każdy z nich:

1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na podstawie przeprowadzonej diagnozy miasta Bochnia.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, działania rewitalizacyjne gmina prowadzi na tzw. „obszarze rewitalizacji”, który jest wyszczególniony z wyznaczonego w drodze analiz tzw. „obszaru zdegradowanego”. Obszar zdegradowany stanowi fragment terytorium gminy, znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji w jego obrębie zjawisk negatywnych. Wedle ustawy, **najistotniejsze jest wskazanie zjawisk ze sfery społecznej**, gdyż działania rewitalizacyjne mają w swoim założeniu prowadzić przede wszystkim do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. Rewitalizacja jest procesem wielowątkowym i nie wyklucza także prowadzenia działań dla poprawy sytuacji w sferze gospodarczej,

środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Mają one jednak charakter uzupełniający.

Wyznaczając zasięg obszaru rewitalizacji w niniejszym opracowaniu uwzględniono wytyczne ustawowe ograniczające jego obszar, aby nie obejmował łącznie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz nie był zamieszkały przez więcej niż 30% jej mieszkańców.

2. Etap sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Etap ten zaczyna się uchwałą Rady Miasta o przystąpieniu do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji. Zakończenie następuje z chwilą uchwalenia GPR. Gminny Program Rewitalizacji jest zasadniczym dokumentem o charakterze strategii, który służy zaplanowaniu i realizacji procesu rewitalizacji.

3. Przyjęcie (opcjonalne) uchwał będących aktami prawa miejscowego.

W następstwie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji gmina ma możliwość przystąpienia do uchwalenia tzw. „Specjalnej Strefy Rewitalizacji”. Dla powyższej strefy, zgodnie z ustawą gmina może przyjąć w drodze uchwały „miejscowy plan rewitalizacji”, który jest szczególnym rodzajem planu zagospodarowania przestrzennego.

SŁOWNIK POJĘĆ

REWITALIZACJA - proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI to w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

OBSZAR ZDEGRADOWANY - obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Można go wyznaczyć tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw
- 2) środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych
- 4) technicznych - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI - dokument sporządzony dla obszaru rewitalizacji, zawierający szczegółową diagnozę tego obszaru, opracowywany w dialogu z lokalnymi społecznościami oraz interesariuszami rewitalizacji. Wyznacza strategiczne cele i kierunki działań na obszarze objętym rewitalizacją.

GPR zawiera m.in.:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji,
- opis powiązań z dokumentami strategicznymi gminy,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,

- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań, służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- opis mechanizmów integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych, szacunkowych ram finansowych GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją GPR, wraz ze wskazaniem kosztów tego zarządzania i ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny GPR, określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących lokali komunalnych,

PROJEKT REWITALIZACYJNY - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 217, z późn. zm.) wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji.

STAN KRYZYSOWY - stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej sferze: gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej.

MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI (MPR) – jest to szczególna forma planu miejscowego. Może być on uchwalany przez Radę gminy na obszarze rewitalizacji, jeżeli uchwalony został Gminny Program Rewitalizacji. MPR można również uchwalić w wyniku zmiany planu miejscowego jeżeli na całości albo części obszaru rewitalizacji obowiązuje już plan miejscowy, a także został uchwalony GPR. W MPR, poza elementami określanymi w miejscowym planie określa się także w zależności od potrzeb:

- zasady kompozycji przestrzennej nowej zabudowy i harmonizowania planowanej zabudowy z zabudową istniejącą;
- ustalenia dotyczące charakterystycznych cech elewacji budynków;
- szczegółowe ustalenia dotyczące zagospodarowania i wyposażenia terenów przestrzeni publicznych, w tym urządzenia i sytuowania zieleni, koncepcji organizacji ruchu na drogach publicznych oraz przekrojów ulic;
- zakazy i ograniczenia dotyczące działalności handlowej lub usługowej;
- maksymalną powierzchnię sprzedaży obiektów handlowych, w tym obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o wskazanej w planie maksymalnej powierzchni sprzedaży i ich dopuszczalną liczbę; zakres niezbędnej do wybudowania infrastruktury technicznej, społecznej lub lokali.

PRAWO PIERWOKUPU – zgodnie z ustawą o rewitalizacji, Rada gminy może ustanowić na rzecz gminy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych w obszarze rewitalizacji.

SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI (SSR) – na wniosek wójta / burmistrza / prezydenta miasta rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat bez możliwości przedłużenia. Uchwała o ustanowieniu SSR stanowi akt prawa miejscowego. Ustanowienie SSR daje gminie szereg uprawnień usprawniających proces rewitalizacji, m.in:

- określenie, że budowa lub przebudowa budynków służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego, wykonywana na obszarze strefy oraz przewidziana w GPR w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowi cel publiczny w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- prawo pierwokupu w stosunku do nieruchomości położonych na terenie strefy,
- zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy,
- możliwość przyznawania dotacji właścicielom lub użytkownikom wieczystym nieruchomości położonych na obszarze strefy, celem pokrycia do 50% kosztów nakładów na wykonanie robót budowlanych, polegających na remoncie lub przebudowie, a także prac konserwatorskich i prac restauracyjnych na obiektach zabytkowych.

II DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO MIASTA

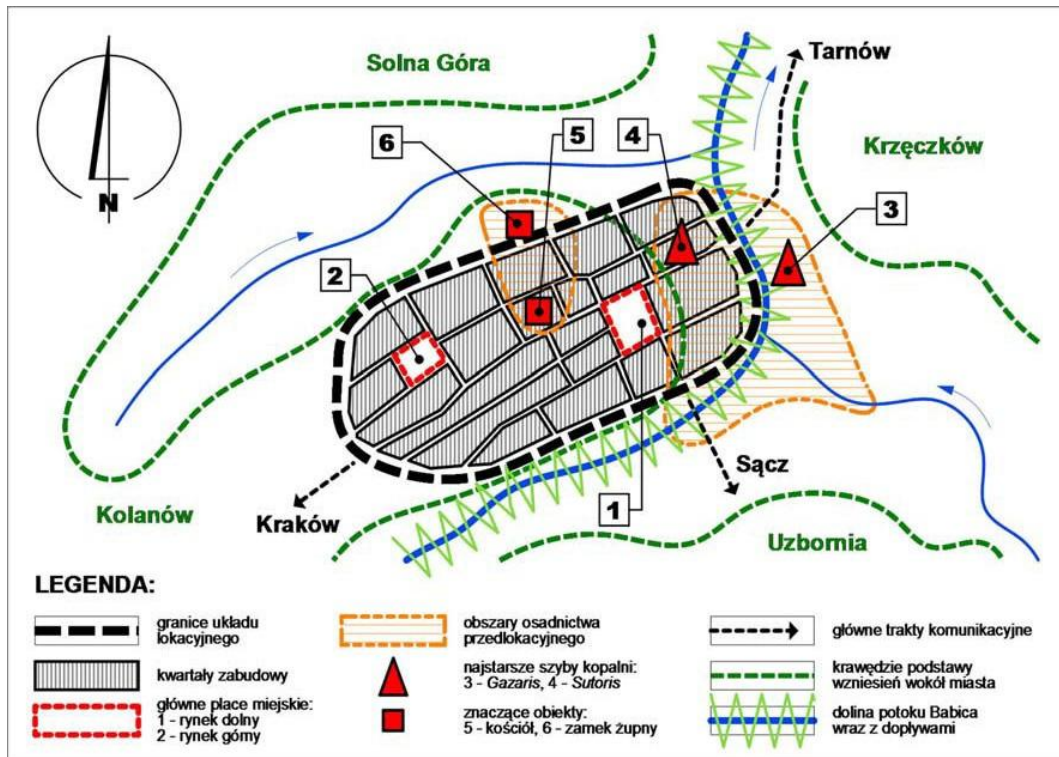
1. DZIEDZICTWO KULTUROWE¹

TRADYCJA SALINARNA

Bochnia należy do najstarszych osad w Małopolsce. Historyczne źródła i badania archeologiczne wskazują jednoznacznie, że geneza Bochni oraz jej rozwój były nierozdzielnie związane ze zorganizowaną działalnością salinarną, która wywarła znaczący wpływ na przestrzeń miejską. Przełomowe wydarzenie w dziejach miasta, jakim było odkrycie soli kamiennej w 1248 roku, zapoczątkowało eksploatację soli metodą górniczą na ziemiach polskich. Bogata historia terenów wchodzących dziś w skład Gminy Miasta Bochnia oraz salinarny charakter miasta znajduje odzwierciedlenie w dziedzictwie materialno-kulturowym. *Dla współczesnego obrazu miasta decydujące znaczenie miały: średniowiecze - kiedy ukształtował się układ urbanistyczny Śródmieścia, okres zaborów związany z XIX-wieczną przebudową miasta i Kopalni, a także czasy współczesne, których najbardziej czytelnym znakiem jest dezintegracja przestrzenna miasta oraz degradacja*

¹ Rozdział opracowano przy wykorzystaniu opracowania: Autor: Langer Piotr, *Znaczenie specyfiki dziedzictwa kulturowego miast solnych dla ich współczesnego rozwoju i zachowania tożsamości, ze szczególnym uwzględnieniem Bochni*, wyd. Politechnika Krakowska, 2011, s. 158

wielu wartości kulturowych i przyrodniczych².

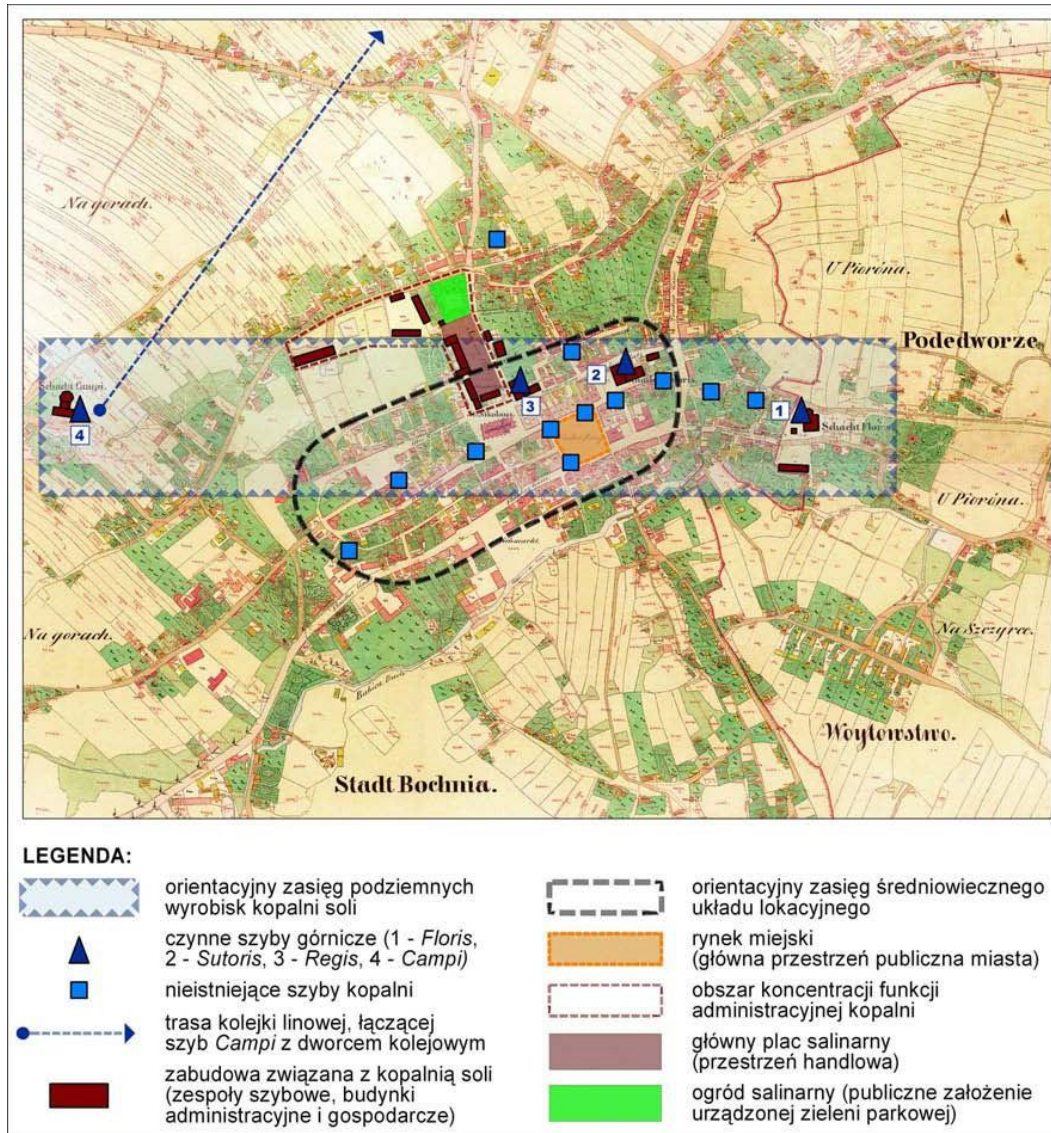

Rysunek 1 Bochnia - średniowieczny układ lokacyjny wraz z najważniejszymi obiektami salinarnymi i miejskimi (opracowanie graficzne: Autor: Langer Piotr., Znaczenie specyfiki dziedzictwa kulturowego miast solnych dla ich współczesnego rozwoju i zachowania tożsamości, ze szczególnym uwzględnieniem Bochni, str. 159)

Spośród licznych budynków salinarnych, istniejących jeszcze na początku XX wieku, nie wszystkie przetrwały do czasów współczesnych. Jednak zasadnicze obszary koncentracji zabudowy związanej z działalnością górniczą są do dziś czytelne w przestrzeni miejskiej.

W grupie naziemnych obiektów przemysłowych, świadczących o salinarnej funkcji miasta, najważniejszymi elementami są budynki szybów. Do czasów obecnych przetrwały tylko dwa czynne szyby komunikacyjno-transportowe – *Sutoris* i *Campi* i jeden szyb wentylacyjny – *Trinitatis*. Pierwotnie funkcjonowały także inne, nieistniejące już szyby kopalni, takie jak: *Regis*, *Gazaris*, *Floris*, *Herman*, *Wojewodzia Góra*, *Wielki*, *Targ*. Ich lokalizację upamiętniają dziś czarne wagoniki kolejki górniczej, stanowiące element przestrzenny, charakterystyczny w krajobrazie Bochni.

² Tamże.

Rysunek 2 Ważniejsze obiekty salinarne Bochni na tle zabudowy miejskiej i układu wyrobisk podziemnych w II połowie XIX wieku (opracowanie graficzne: Langer P., Znaczenie specyfiki dziedzictwa kulturowego miast solnych op. cit. str. 161).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Istniejące szyby Kopalni Soli Bochnia

Zdjęcie 1 Szyb Campi, Fot. Ł Chojecki

Zdjęcie 2 Szyb Sutoris. Fot. D. Ropek

OBSZAR DAWNEJ ŻUPY SOLNEJ

Żupa (XII wiek) stanowiła odrębny administracyjnie organizm w stosunku do lokowanej w 1253 roku Bochni, stąd późniejszy nieregularny układ ulic w północno – wschodniej części Miasta. Budynki salinarnie otoczone były przypuszczalnie odrębnym umocnieniem. Wg obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Śródmieście” w Bochni, w skład tzw. Zespołu Zamku Żupnego wchodzi m.in. dawna lodownia, dawna kuźnia salinarna, skrzydło mieszkalne budynku przy nieistniejącej stajni zamkowej, pozostałości dawnej stajni zamkowej. Sam Zamek Żupny, którego budowę datuje się na XIV w był siedzibą żupników i podżupników bocheńskich i w czasach swej świetności stanowił centrum administracyjne kopalni. Na przestrzeni lat - szczególnie XIX i XX wieku był gruntownie przebudowywany i nie reprezentuje dziś pierwotnych walorów architektonicznych.

Zdjęcie 3 Dawna lodownia i kuźnia - historyczne obiekty żupy solnej, zachowane w obrębie Parku Salinarnego. Fot. Langer P.

Współczesne „Planty Salinarnie” nie przypominają pierwotnego założenia zieleni, w znacznej części zaprojektowanego w stylu ogrodu francuskiego z naturalnym stawem. Głównym elementem atrakcyjności dzisiejszego parku jest piękny starodrzew, złożony przede wszystkim z okazów z rodziny kasztanowców oraz klonów, a także bardzo licznych krzewów ozdobnych. Charakterystycznym obiektem znajdującym się w obrębie parku jest altana służąca do dnia dzisiejszego jako scena koncertowa dla Orkiestry Górniczej.

Zdjęcie 4 Altana na Plantach Salinarnych – koncert Orkiestry Górniczej. Fot. Ł. Chojecki

Oprócz budynków administracyjnych, rzemieślniczych i gospodarczych, zachowane dziedzictwo salinarne Bochni obejmuje również obiekty o funkcji mieszkalnej. Należą do nich zarówno okazałe rezydencje dawnych urzędników salinarnych, jak i skromniejsze w formie domy pracownicze, zwane „kolonią górniczą”. Najbardziej cennym zespołem mieszkaniowej zabudowy salinarnej jest dobrze zachowana kolonia górnicza w Gorzkowie - małej wsi znajdującej się obecnie w granicach dzisiejszej Bochni, w części wschodniej.

Zdjęcie 5 Historyczna zabudowa kolonii górniczej w Gorzkowie Fot. P. Langer

W 2013r. na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO wpisano podziemną część Kopalni Soli w Bochni, w ramach rozszerzenia istniejącego już wpisu żupy

wielickiej. Obydwa obiekty związane z historycznym wydobyciem soli w Małopolsce figurują teraz na liście pod wspólną nazwą "Królewskie Kopalnie Soli w Wieliczce i Bochni".

TRADYCJA KUPIECKA

Dzięki korzystnemu położeniu miasta przy szlakach handlowych z zachodu Europy na Ruś i do Azji Mniejszej oraz z Węgier nad Morze Bałtyckie, Bochnia została włączona w międzynarodową wymianę handlową, stając się ważnym ośrodkiem tranzytowym. Najważniejszym placem miejskim, gdzie regularnie organizowano targi i jarmarki kupieckie był Rynek Dolny, usytuowany w centralnej części Miasta. Regularny, kwadratowy u zbiegu 8 ulic, wytyczony około 1370 r. na wschód od rynku lokacyjnego, stanowił aż do czasów współczesnych przestrzeń handlową a także komunikacyjne centrum Miasta. Z biegiem lat Rynek przejął także funkcje reprezentacyjne, w szczególności gdy w jego centralnym punkcie powstał Ratusz Miejski (dziś nieistniejący) oraz pomnik Kazimierza Wielkiego. Zabudowa pierzejaowa wzdłuż boków Rynku bocheńskiego ma charakter mieszczańskich kamienic. Na uwagę zasługuje tzw. Linia A-B, czyli pierzeja południowa, której nazwa przetrwała do dziś.

Rysunek 3 Rynek Bocheński – I połowa XX w. Źródło: Muzeum im. St. Fischera w Bochni.

OBIEKTY I STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO

Na terenie Miasta Bochnia, zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasta Bochnia, wyróżnia się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej, obejmującą:

- na terenie Miasta Bochnia (w granicach planu katastralnego)
 - zabytkowy układ urbanistyczny – strefa „A”
 - Krakowskie Przedmieście
 - zespół zabytkowej zabudowy w obrębie Przedmieścia Wygoda
- na terenie dawnej wsi Chodenice:
 - fragment średniowiecznej wsi,
 - enklawa zabytkowej zabudowy wiejskiej o szczególnych wartościach

- zespół kolonii górniczej Trinitatis z lat ok. 1778 – 83

- na terenie włączonej do Bochni części wsi Gorzków:
 - kolonię górniczą Gorzków z ok. 1908-10
- na terenie dawnej wsi Kurów:
 - centrum średniowiecznego układu
- na terenie włączonej do Bochni części wsi Krzczów:
 - przysiółek Ryczywół z zabudową wiejską
- na terenie przysiółka Krzyżanowic Wielkich Smyków:
 - zabudowę przysiółka z działkami siedliskowymi wraz z zielonym wnętrzem pastwiska gromadzkiego Krzczowa stanowiącego centrum układu.

Strefę częściowej ochrony konserwatorskiej, obejmującą:

- historyczne układy przedmiejskie na terenie Miasta Bochnia, które nie zostały objęte ochroną ścisłą:
 - dawne Przedmieście Niepołomickie przy ul. Karosek,
 - zespół przedmieść po wschodniej stronie Miasta,
 - część dawnego Przedmieścia Wygoda,
 - część przedmieścia przy ul. Proszowskiej,
 - zespół zabudowy przedmiejskiej w zachodniej części Krakowskiego Przedmieścia wraz z ul. Nowy Świat oraz zespół przy ul. Czerwieniec,
 - zespół zabudowy przedmiejskiej na zboczu wzgórza Uzbornia, przy historycznych drogach związanych ze średniowiecznym traktem na Węgry,
 - w obrębie strefy znajduje się również zespół nadszybia Campi
- na terenie dawnego Wójtostwa bocheńskiego
 - zespół zabudowy przy ul. Nad Babicą
 - zespół zabudowy w dolinie Murowianki
- w dawnej wsi Chodenice
 - część centrum średniowiecznego układu wiejskiego wraz z Przysiółkiem Łany
- w dawnej wsi Dołuszyce
 - centrum średniowiecznego układu wiejskiego wraz z zespołem dworskim i pozostałościami stawów w dolinie potoku
 - przysiółek Pagórek
 - przysiółek przy średniowiecznej drodze do Szczyrzyca
- w dawnej wsi Kolanów
 - centrum średniowiecznej wsi wraz z kaplicą
- w dawnej wsi Kurów
 - przysiółek przy ul. Węgierskiej

2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Gmina Miasta Bochnia położona jest na styku dwóch krain geograficznych - Pogórza Karpackiego, zbudowanego z fliszu karpackiego i Niziny Nadwiślańskiej, którą przykrywają piaszczyste twory polodowcowe. Daje to miastu w jego części południowej krajobraz pagórkowaty z łagodnymi wzniesieniami o nachyleniu rzadko przekraczającym 25°, w północnej zaś krajobraz równinny - ze starorzeczami, które świadczą o częstych zmianach koryta rzeki Raby. Takie położenie jest pewną osobliwością i zarazem niewątpliwym walorem krajobrazowym Bochni. Wyjątkowe urozmaicenie terenu zawdzięcza Bochnia sporym różnicom poziomów, wynoszącym 120 – 150 metrów. Centrum miasta rozlokowane jest na niedużym wzniesieniu, opadającym łagodnie ku wschodowi – w widłach potoku Babicy i jej lewobrzeżnego dopływu – Storynki. Okolica, o której mowa, otoczona jest wzgórzami: od wschodu – Krzęczkowem (247 m n.p.m.), od południa – Uzbornią (246 m n.p.m.), od zachodu wzgórzami Kolanowskimi (ok. 290 m n.p.m.) i wzniesieniami Chodenickimi, zaś od północy Solną Górą (237 m n.p.m.). Dalej, na południe rozciągają się, porośnięte Lasem Kolanowskim i Lasem Dołuszyckim wzgórze, przekraczające wysokość 300 m n.p.m. Ważną rolę krajobrazotwórczą odgrywają również występujące na terenie miasta enklawy drzewostanu wysokiego – Planty Salinarne, Plac Turka, Park Uzbornia, Lasek Łychowski.

Z racji zasobów iłów, piasków i żwirów oraz gęstej sieci wodnej północno - zachodnie tereny miasta, głównie w dolinie rzeki Raby, są podmokłe. Woda gruntowa występuje w różnej postaci sączeń o wielorakiej intensywności, a poziom jej jest wysoki. Warunki siedliskowe i ich różnorodność powodują, że okolice Bochni charakteryzują się szczególnym bogactwem zbiorowisk roślinnych. Tereny leśne z dominującymi gatunkami drzew tj: sosną, dębem, olchą, grabem, występują głównie w południowej części miasta (Dołuszyce, Kolanów). W obrębie doliny Raby występują lasy i zarośla łęgowe, gdzie przeważają zbiorowiska szuwarowe i zarośla wierzbowe.

Na obszarze Gminy Miasta Bochnia nie występuje wiele form ochrony przyrody. Zgodnie z Rejestrem pomników przyrody powiatu bocheńskiego, prowadzonym przez RDOŚ w Krakowie, w Bochni znajduje się 5 pomników przyrody. Gmina Miasta Bochnia znajduje się poza obszarem Natura 2000.

Strefy ochrony krajobrazowej w Bochni obejmują:

- tereny pól i lasów w obrębie Podgórza Bocheńskiego i Pogórza Wiśnickiego po południowej, wschodniej i zachodniej części Miasta,
- tereny łąk i pól w dolinie Raby,
- trzy enklawy w granicach historycznego centrum Miasta oraz Wójtostwa bocheńskiego tj. las i park Uzbornia, zielone stoki Krzęczkowa oraz dawne wyrobisko na Krzęczkowie.

3. ZAGADNIENIA DEMOGRAFICZNE

Bochnia liczy około 30 000 mieszkańców. Największe skupiska ludności znajdują się na terenie kilku osiedli mieszkaniowych położonych poza ścisłym centrum miasta. Pozostałe obszary, ze względu na przewagę lub dominację zabudowy jednorodzinnej oraz terenów uprawnych charakteryzują się mniejszą gęstością zaludnienia.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat widać wyraźną zmianę trendu w liczbie mieszkańców Bochni. O ile w pierwszej dekadzie XXI wieku liczba mieszkańców miasta rosła, o tyle od roku 2012 zaczęła stopniowo spadać. Ten trend jest szczególnie niepokojący na tle okolicznych miast, a także otaczającej miasto Gminy wiejskiej Bochnia, gdzie wszędzie notuje się przyrost liczby mieszkańców.

Rok	Miasto/Gmina			
	Bochnia	Gmina Bochnia	Niepołomice	Wieliczka
2012	0,1	6,9	26	10,4
2013	-2,8	11,1	31,9	15,6
2014	-3,8	6,0	34,5	16,6
2015	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Tabela 1 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców [oprac. własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych]

	Liczba mieszkańców				Saldo zmian (2012-2015)
	2012	2013	2014	2015	
Miasto Bochnia	30300	30 219	30 104	30 107	-193
Gmina wiejska Bochnia	19091	19 305	19 421	19 530	439
Niepołomice	10482	10 822	11 201	11 573	1091
Wieliczka	20988	21 318	21 676	22 086	1098

Tabela 2 Saldo zmian liczby ludności Bochni i sąsiednich gmin na przestrzeni lat 2013 – 2015 [oprac. własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych]

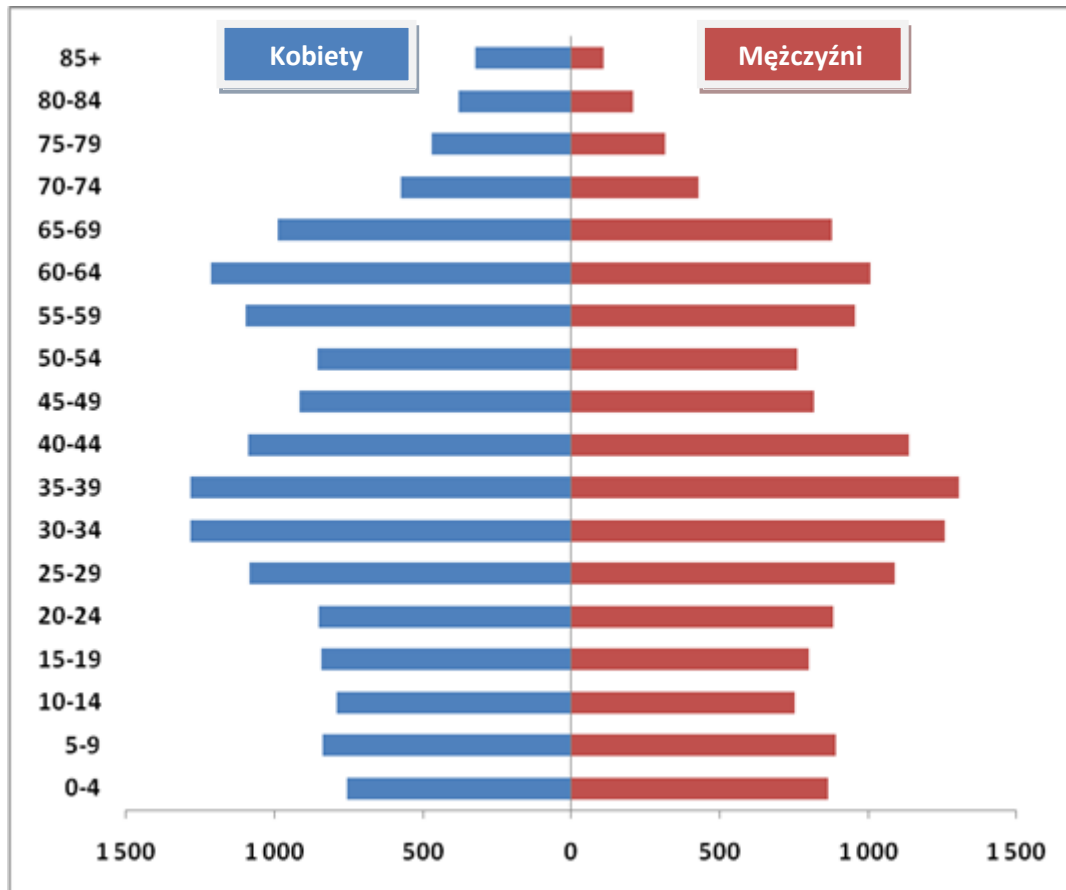
	Jedn. miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem		29404	29444	29605	29748	30166	30300	30303	30219	30104	30107
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem											
w wieku przedprodukcyjnym	%	21,3	20,9	20,6	20,6	19,9	19,8	19,6	19,6	19,6	19,6
w wieku produkcyjnym	%	65,2	65,2	65,1	64,7	64,5	63,9	63,4	62,4	61,6	60,8
w wieku poprodukcyjnym	%	13,5	13,9	14,3	14,7	15,6	16,3	16,9	18,00	18,8	19,6
Wskaźnik obciążenia demograficznego											
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	53,3	53,4	53,7	54,6	55,1	56,6	57,6	60,2	62,2	64,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	63,3	66,5	69,2	71,2	78,0	82,1	86,1	91,6	95,8	99,8
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	20,7	21,3	21,9	22,7	24,1	25,5	26,7	28,8	30,4	32,2

Tabela 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem oraz wskaźniki obciążenia demograficznego. [oprac. własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych]

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż w strukturze wiekowej ludności miasta od 10 lat występuje dynamiczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. Z kolei liczba osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym się zmniejsza. Dane wskazują na starzenie się społeczeństwa. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi obecnie niecałe 61% mieszkańców miasta i udział ten, niestety od 2010 roku – gdzie wynosił blisko 65% - systematycznie spada.

Strukturę wiekową mieszkańców Bochni wg płci pokazuje wykres nr 1.

Wykres 1 Piramida wieku mieszkańców Bochni 2015 [oprac. własne na podst. danych GUS]

Prognozy demograficzne przewidują (prognoza GUS do roku 2035), że do 2025 liczebność grupy mieszkańców 75+ zwiększy się w Bochni prawie trzykrotnie, podczas gdy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym osiągnie rekordowo niski poziom (około 11 %). Struktura demograficzna Bochni zmienia się szybciej i w bardziej niekorzystnym profilu niż w pozostałych miejscowościach powiatu, na co ma wpływ niski przyrost naturalny i relatywnie wysoki odpływ ludności mobilnej (do 45 r. z.) do innych miast regionu.

Z przeprowadzonych w 2015 roku analiz wynika, że sytuacja w centrum miasta wygląda jeszcze gorzej. Odpływ mieszkańców z centrum jest znacznie większy niż na pozostałym obszarze. Na przestrzeni lat 2012-2014 liczba ludności miasta zmniejszyła się o 0,65%,

podczas gdy w dzielnicy Śródmieście-Campi spadek wyniósł aż 2,45% - to blisko 4-krotnie więcej. Równocześnie obserwuje się nieznaczny, ale stały wzrost liczby ludności miasta mieszkającej poza jego centralną częścią. Świadczy to o częściowym odpływie mieszkańców z centrum miasta do dzielnic położonych poza nim (tabela 4).

	2012	2013	2014	Spadek (%)
Liczba mieszkańców w Bochni	30300	30 219	30 104	0,65
Liczba mieszkańców Śródmieścia-Campi	7 118	7 025	6 944	2,45

Tabela 4 Zmiana liczby mieszkańców Bochni w latach 2012-2014 [oprac. własne]

Wyzwaniem dla Bochni, wynikającym ze zmian demograficznych, jest konieczność reorganizacji i dostosowania usług publicznych (usług społecznych, mieszkalnictwa komunalnego, kultury, pomocy i opieki społecznej, transportu publicznego) do zmian w skali całego miasta, ale przede wszystkim do zmian zachodzących pomiędzy centrum a osiedlami Bochni. Centralnie położone, historyczne śródmieście, serce i symbol miasta – wyludnia się najszybciej, i jak na razie - trwale. Społeczność centrum, w dużej mierze dotknięta skutkami transformacji gospodarczej, wykazuje relatywnie niski poziom aktywności ekonomicznej, wysoki poziom długotrwałego bezrobocia oraz trwałego uzależnienia od pomocy społecznej.

4. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Dane podstawowe

Miasto Bochnia, położone na wschód od Krakowa, wzdłuż drogi krajowej nr 94 (trasy europejskiej E40) relacji Kraków – Rzeszów zajmuje powierzchnię ok 30 km² i zamieszkiwane jest przez ok. 30 tys. mieszkańców. Od północy granicę terenu miasta wyznacza rzeka Raba, od południa obszary zieleni, od wschodu – w części tereny zielone, w części zabudowane, głównie budynkami mieszkaniowymi, jednorodziennymi. Granica zachodnia miasta to przeważająco obszary zielone w tym leśne. Podstawową sieć komunikacyjną tworzą wspomniana już droga nr 94, prowadząca z kierunku zachodu na wschód, natomiast z północy na południe komunikację zapewnia droga wojewódzka nr 965. Bochnię przecina linia kolejowa Medyka – Zgorzelec.

Model urbanistyczny i podział funkcjonalny

Struktura przestrzenna Bochni oparta jest na zabytkowym, średniowiecznym układzie urbanistycznym, z centralnie usytuowanym Rynkiem i regularnym planem ulic. Miasto lokowane na prawie magdeburskim w 1253 roku przez Bolesława Wstydlivego, co uwarunkowało rozwój na podstawie tzw. „układu owalnicowego”. We wschodniej części wyznaczono regularny układ szachownicowy ulic, związany z Rynkiem Dolnym, stanowiącym centrum zabytkowego miasta. Od strony zachodniej znajduje się nieregularny układ z tzw. Rynkiem Górnym. Obie części rozdziela zespół kościoła parafialnego – obecnie Bazyliki Św. Mikołaja z XV w, oraz zespół dawnego Zamku Salinarnego (Żupnego) wraz z założeniem parkowym zwanym „Planty Salinarne”. W obszarze tym, stanowiącym dziś część dzielnicy Śródmieście - Campi, dominuje zabudowa kamienicowa, z funkcją głównie usługową i usługowo – mieszkalną o charakterze zwartym. Dalszy rozrost struktury miejskiej wokół historycznego centrum spowodował wykształcenie dzielnic i osiedli mieszkaniowych. Występują one zarówno w formie zabudowy jednorodzinnej, m.in. Uzbornia, Kolanów jak i wielorodzinnej np. Windakiewicza, Niepodległości, Słoneczne.

Zgodnie ze Statutem Gminy Miasta Bochnia obszar miejski podzielony jest na 14 osiedli (9 obrębów ewidencyjnych):

- os nr 1 – Śrómieście – Campi
- os nr 2 – Słoneczne
- os nr 3 – Krzęczków – Łychów
- os nr 4 – Uzbornia
- os nr 5 – Niepodległości
- os nr 6 – Windakiewicza
- os nr 7 – Kolanów

- os nr 8 – Dołuszyce
- os nr 9 – Chodenice
- os nr 10 – Kurów
- os nr 11 – Św Jana – Murowianka
- os nr 12 – Smyków
- os nr 13 – Karolina – Krzczowska
- os nr 14 – Proszowskie

Pośród w/w obszarów usytuowane są parki miejskie i tereny usług publicznych. Tereny sportowe i rekreacyjne zlokalizowane są m.in. przy rzece Rabie, w ścisłym centrum, osiedlu Smyków.

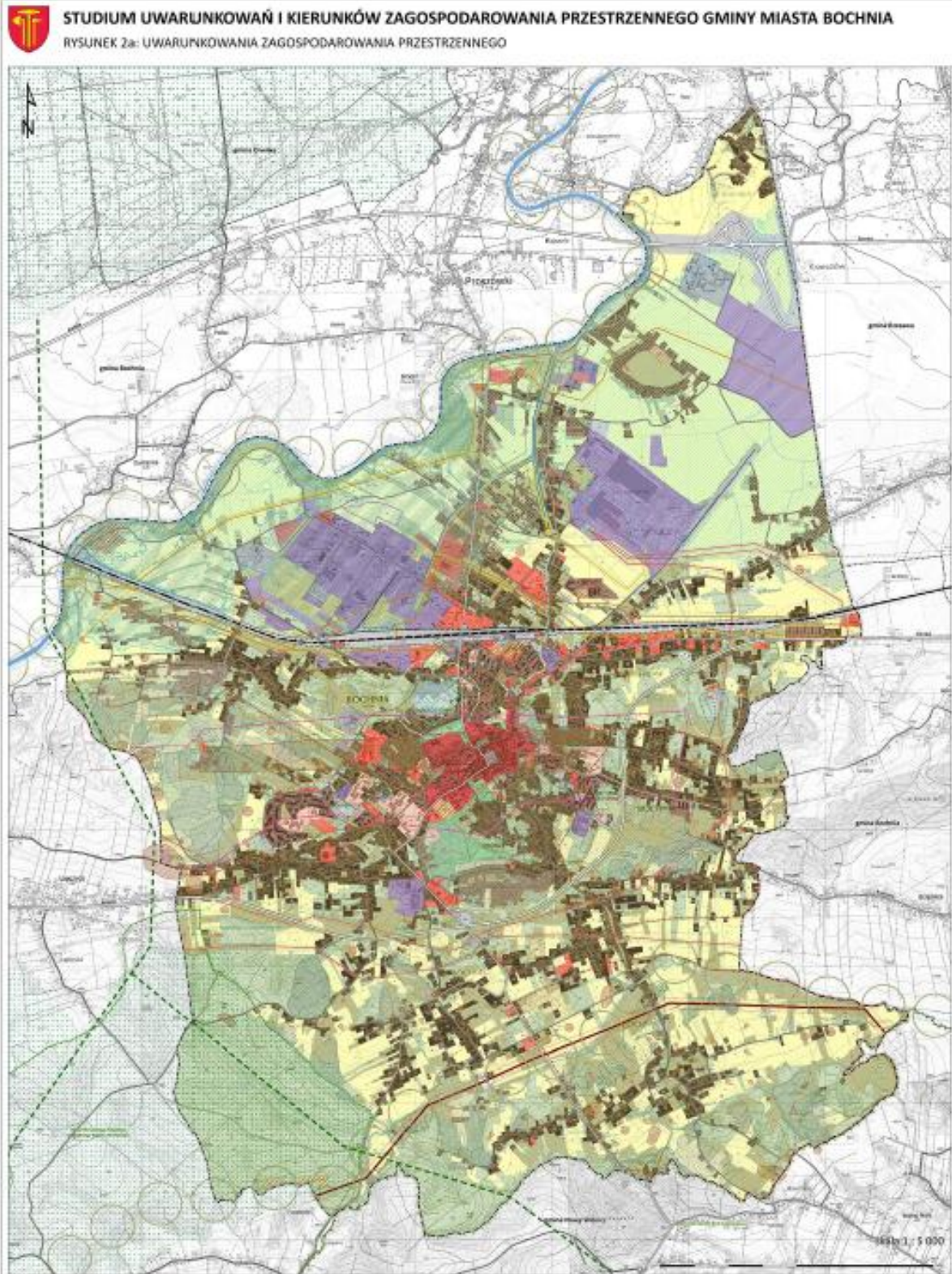
Główne skupiska usług komercyjnych występują w ścisłym centrum oraz w północnej i wschodniej części miasta, przy trasie wylotowej na wschód. Istotną rolę w znaczeniu funkcjonalnym, odgrywa linia kolejowa oraz zlokalizowane w jej pobliżu, po stronie północnej tereny przemysłowe i przemysłowo – usługowe. W mieście funkcjonują 2 obszary szczególnie wpływające na jego rozwój tj. Bocheńska Strefa Aktywności Gospodarczej oraz Powiatowa Strefa Aktywności Gospodarczej.

Na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat obszar miejski Bochni powiększał się poprzez stopniowe „wchłanianie” okolicznych wsi. Od 1973 roku w obrębie miasta znalazły się: Chodenice, Dołuszyce, Kurów, Kolanów, część Krzczowa, Gorzkowa, Słomki i Krzyzanowic. Odzwierciedleniem tego stanu rzeczy jest fakt, iż niektóre z nich funkcjonują dziś jako jednostki osiedlowe np. Chodenice, Dołuszyce, Kolanów.

Zabudowa na tych terenach ma charakter podmiejski, jest ekstensywna, rozproszona, głównie jednorodzinna. Wpływ na ten stan rzeczy miało przyłączanie na przestrzeni lat sąsiednich jednostek wiejskich w obszar miasta. Nie brakuje także terenów krajobrazu otwartego oraz terenów rolniczych. Lasy wraz z obszarami zieleni nieurządzonej dominują w szczególności przy zachodniej i południowej granicy miasta.

Dominujące funkcje w przestrzeni miasta

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasta Bochnia największą powierzchnię na terenie miasta zajmują grunty rolne oraz zieleni nieurządzonej – łącznie ok. 50%. Kolejne miejsca zajmują: lasy – ok. 11%, tereny zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej ok. 13%, tereny przemysłowo – usługowe ok. 4,5%. Obszary o funkcji usługowej zajmują ok. 3% powierzchni Miasta.

Rysunek 4 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Źródło: Urząd Miasta Bochnia – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Bochni – inwentaryzacja urbanistyczna opracowana na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Bochnia. Autor: Budplan sp. z o.o. Data: 05.2016

5. KOMUNIKACJA

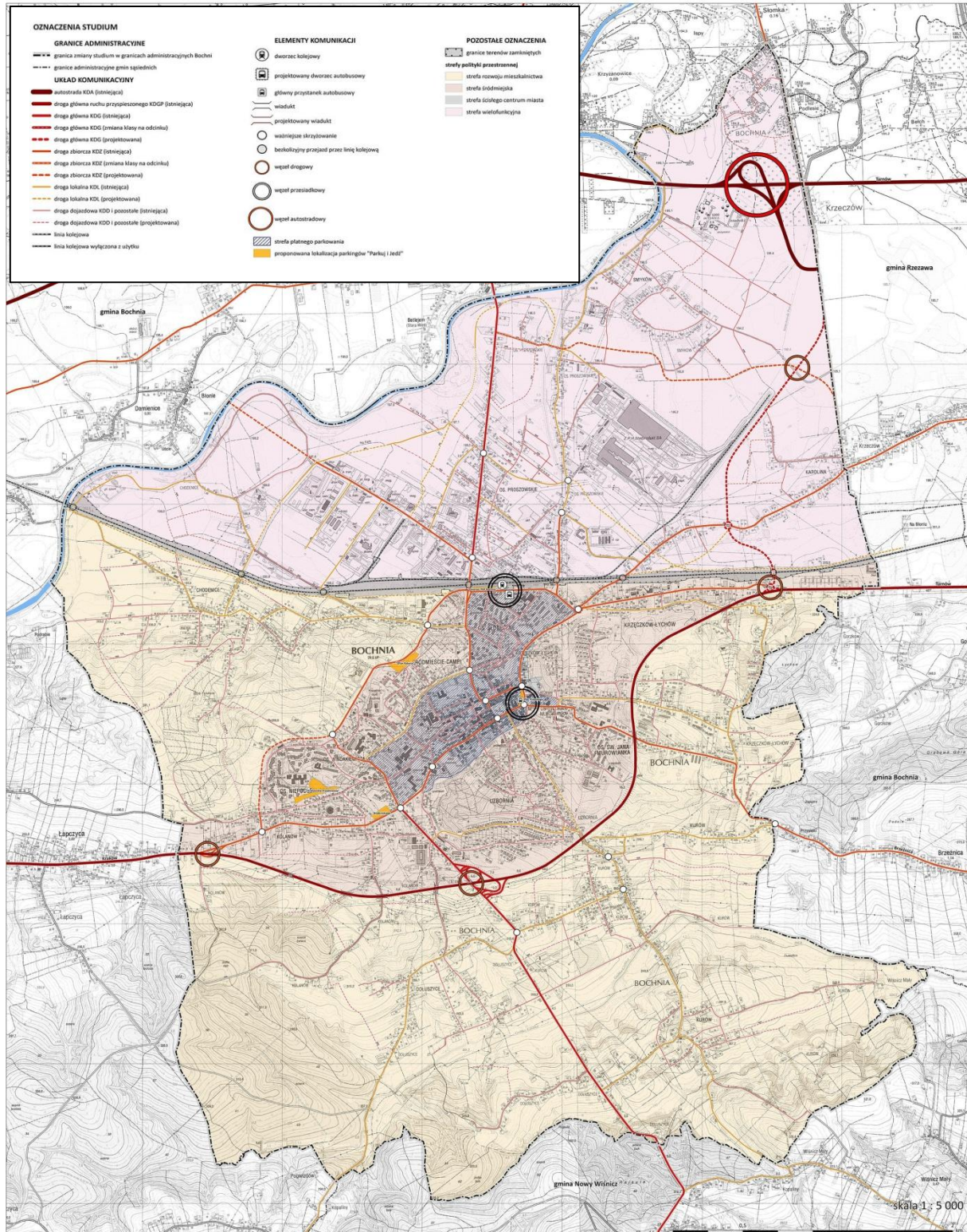
Istniejący na terenie Bochni układ komunikacyjny jest jednym z podstawowych elementów kształtujących rozwój społeczno-gospodarczy miasta. Komunikacja kołowa bazuje na skrzyżowaniu dwóch głównych szlaków wschód – zachód (droga krajowa nr 94 Zgorzelec - Medyka) oraz północ – południe (droga wojewódzka nr 965 Limanowa - Zielona). Ogromne znaczenie odgrywa również nowo wybudowana autostrada A4 przebiegająca północnym krańcem miasta. Komunikację wewnętrzną zapewnia natomiast sieć dróg powiatowych (17,1km) oraz gminnych (85,9km).

Elementem zmniejszającym sprawność tego układu jest przebiegająca przez środek miasta linia kolejowa nr 91 relacji Kraków Główny – Medyka oraz brak odpowiednich połączeń drogowych części północnej i południowej. Obie części miasta łączy wiadukt drogowy w ciągu ul. Proszowskiej oraz przejazd pod wiaduktami kolejowymi w ciągach ulic Wodociągowej, Wygoda oraz Krzeczowskiej. Jednak nie jest to wystarczające dla sprawnej komunikacji pomiędzy centrum i dzielnicami mieszkaniowymi, a położoną w północnej części miasta dzielnicą przemysłowo-składową, będącą głównym źródłem i celem ruchu towarowego. Zlokalizowany jest tu m.in. największy zakład produkcyjny w powiecie bocheńskim – Stalprodukt S.A., Bocheńska Strefa Aktywności Gospodarczej będąca częścią Krakowskiego Parku Technologicznego oraz Powiatowa Społeczna Strefa Aktywności Gospodarczej. Ponadto istotny wpływ na niewydolność układu komunikacyjnego ma przebiegająca przez ścisłe centrum miasta droga wojewódzka nr 965. Ze względu na jednokierunkowość odcinka przebiegającego przez Rynek i ul. Szewską w stronę północną, droga nie posiada kontynuacji na tym odcinku w kierunku południowym, ruch kierowany jest poprzez ulice gminne Kraszewskiego oraz Kościuszki. Z uwagi na ograniczenie dostępności centrum miasta dla transportu, ruch pojazdów o ciężarze całkowitym powyżej 2,5 t nie może odbywać się drogą wojewódzką i kierowany jest na drogę krajową nr 94 oraz ulicę powiatową Wygoda i ulice gminne w północnej części miasta. Taki stan powoduje występowanie w godzinach szczytu komunikacyjnego ponadnormatywnej koncentracji ruchu w obszarze centralnym, jak również jest bardzo uciążliwy dla mieszkańców posesji przylegających do ulic, którymi odbywa się ruch tranzytowy.

Zapewnienie sprawnie funkcjonującego układu komunikacyjnego stanowi duże wyzwanie dla władz miasta. Niezbędne w tym celu jest wykonanie połączenia węzła autostradowego A4 z drogą krajową nr 94, dokończenie budowy północno-zachodniej obwodnicy miasta, a także przystosowanie sieci drogowej do transportu ciężkiego, która skomunikuje strefy przemysłowe z drogą wojewódzką nr 965.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MIASTA BOCHNIA
RYSUNEK 2d: UKŁAD KOMUNIKACYJNY - UWARUNKOWANIA I KIERUNKI

Rysunek 5 Układ komunikacyjny Gminy Miasta Bochnia. Źródło: Urząd Miasta Bochnia – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Bochni – inwentaryzacja urbanistyczna opracowana na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Bochnia. Autor: Budplan sp. z o.o. Data: 05.2016

6. WYNIKI BADAŃ SPOŁECZNYCH

W celu zebrania opinii mieszkańców/interesariuszy rewitalizacji na temat występowania i koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz współwystępowania przestrzennego pozostałych zjawisk objętych niniejszą diagnozą, w okresie od 13 do 18 sierpnia 2016 roku zrealizowano szereg badań społecznych. Objętych nimi zostało ponad pięciuset mieszkańców Bochni/interesariuszy rewitalizacji.

Największa liczebnie grupa (**424 osoby**) wzięła udział w badaniach ilościowych przeprowadzonych techniką ankiety bezpośredniej i pośredniej (on-line). Zgodnie z założeniami projektu z badania wykluczone zostały osoby przebywające w Bochni tymczasowo w celach biznesowych lub turystycznych. Takie założenie wynikało z przesłanek o konieczności zebrania danych na temat obszarów zdegradowanych od samych interesariuszy projektu, którzy posiadają wyczerpującą wiedzę o mieście i jego problemach. Badaniem zostały objęte osoby w wieku powyżej 16 lat. W ramach badania zebrano opinie na temat:

- ogólnej jakości życia w Bochni,
- obszarów (osiedli Bochni) na których występują negatywne zjawiska społeczne (m.in. ubóstwo, przestępczość),
- oferty miasta w zakresie usług świadczonych dla mieszkańców (w tym edukacja, opieka medyczna)³.

Na dalszym etapie do rozmów indywidualnych i grupowych zaproszono szczególnie istotnych interesariuszy projektu (przedstawicieli lokalnych przedsiębiorstw, właścicieli nieruchomości, przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców – liderów lokalnych społeczności). Łącznie w spotkaniach indywidualnych i grupowych udział wzięło 13 osób:

- 2 przedsiębiorców
- 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych
- 2 właścicieli nieruchomości
- 2 przedstawicieli władz samorządowych/administracji samorządowej
- 5 przedstawicieli społeczności lokalnej (liderzy lokalni/członkowie rad osiedli).

Celem tych spotkań było uzyskanie pogłębionych jakościowych opinii na temat:

- głównych zalet i wad życia/ prowadzenia działalności gospodarczej/ kulturowej/ społecznej w Bochni,
- kumulacji negatywnych zjawisk społecznych/gospodarczych w poszczególnych częściach miasta i ocen dotyczących przyczyn tych problemów,

³ Pełny kwestionariusz ankiety jest załącznikiem niniejszego raportu

Trzecim etapem działań badawczych były spacery i warsztaty z mieszkańcami Bochni. Na oba te spotkania zaproszeni zostali wszyscy mieszkańcy Bochni (informacje o ich terminie i miejscu zostały udostępnione na łamach lokalnych portali informacyjnych i stronie internetowej urzędu miasta). W spacerze wzięły udział 23 osoby, a w warsztatach 27 osób, w tym przedstawiciele władz miasta, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz pozostali interesariusze rewitalizacji.

Warsztaty i spacery polegały na wspólnej dyskusji nad najważniejszymi problemami miasta oraz nad czynnikami, które mogą być ich przyczynami. Służyły one także wspólnemu wypracowywaniu rozwiązań i narzędzi do hamowania negatywnych czynników wpływających na degradację określonych fragmentów miasta. Degradację tę należy przy tym rozumieć jako koncentrację negatywnych zjawisk wpływających na obniżeniu jakości życia na terenie miasta, a także obniżeniu jego atrakcyjności nie tylko pod względem estetycznym, ale przede wszystkim społecznym oraz infrastrukturalnym, ekologicznym, przestrzennym i gospodarczym.

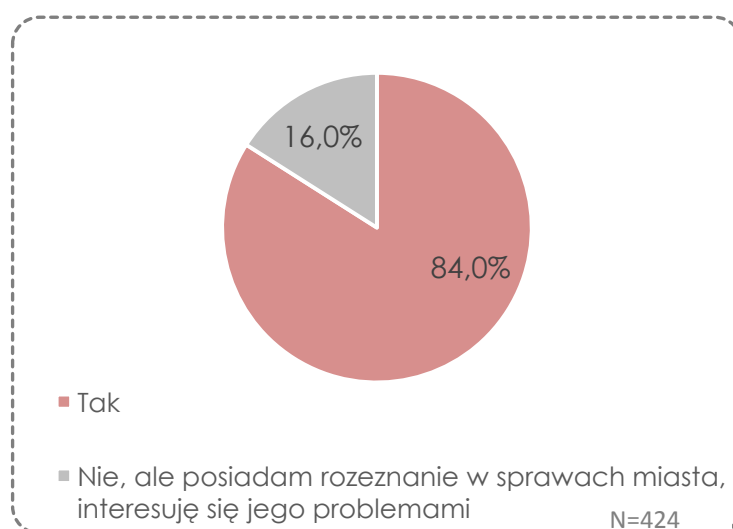
Zdjęcie 6, 7, 8, 9 Spacer badawczy i warsztaty partycypacyjne, Fot. UM Bochnia

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

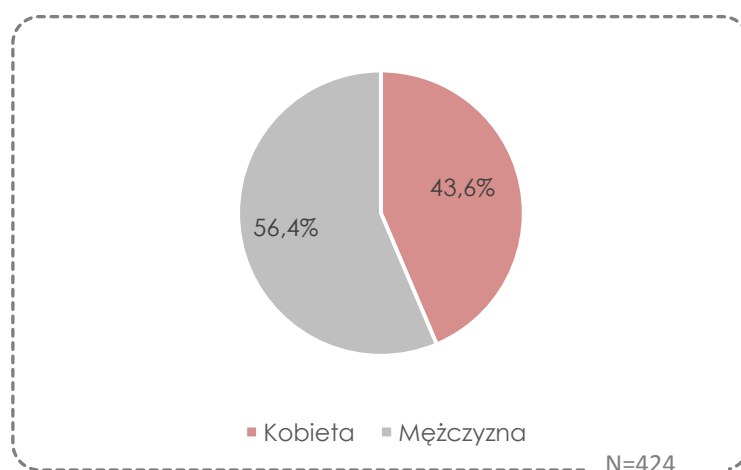
Zdjęcie 10, 11, 12, 13 Warsztaty partycypacyjne, Fot. UM Bochnia

W badaniu sondażowym wykorzystano równoległe dwie techniki zbierania danych. Po pierwsze było ono realizowane w formie indywidualnej ankiety przeprowadzonej z wykorzystaniem tabletu w centralnych punktach miasta, po drugie prowadzone było ono jako ankieta on-line, do której link został udostępniony na stronach urzędu miasta oraz w lokalnych mediach⁴. Łącznie w badaniu udział wzięło 424 osoby, w tym 84% (356 osób) stanowili mieszkańcy Bochni oraz 16% respondentów, którzy są zapoznani z problemami miasta i interesują się bieżącymi sprawami.

Wykres 2 Czy jest Pan(i) mieszkańcem miasta Bochni?

W podziale na płeć, nieznacznie dominowali mężczyźni., którzy stanowili ponad połowę respondentów (56,4%).

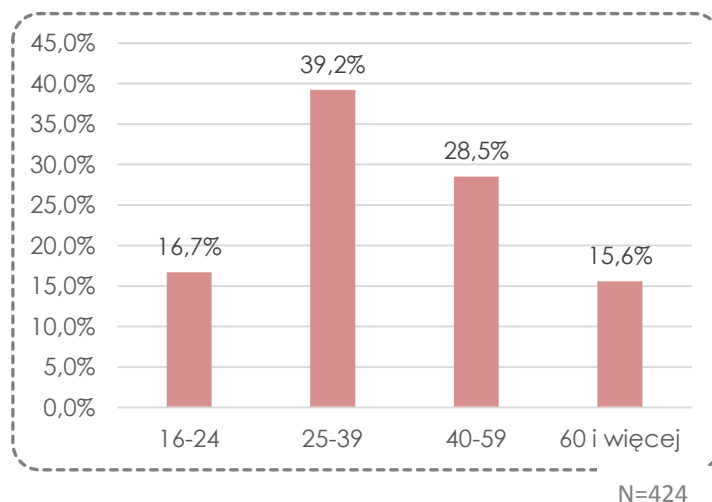

Wykres 3 Płeć

⁴ <http://www.bochnianin.pl/n/wydarzenia/20417/rewitalizacja-kontynuacja-badan-terenowych-i-ankietowych>

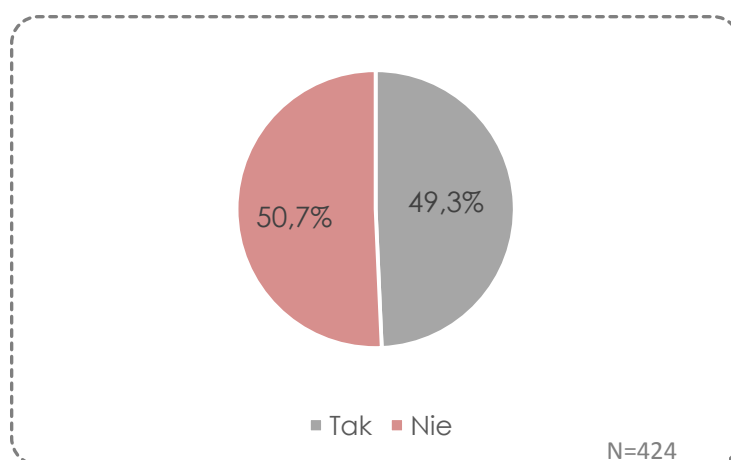

W badaniu największą część respondentów, stanowiły osoby w wieku 25-39 lat. Drugą liczną grupę stanowili respondenci w wieku 40-59 lat.

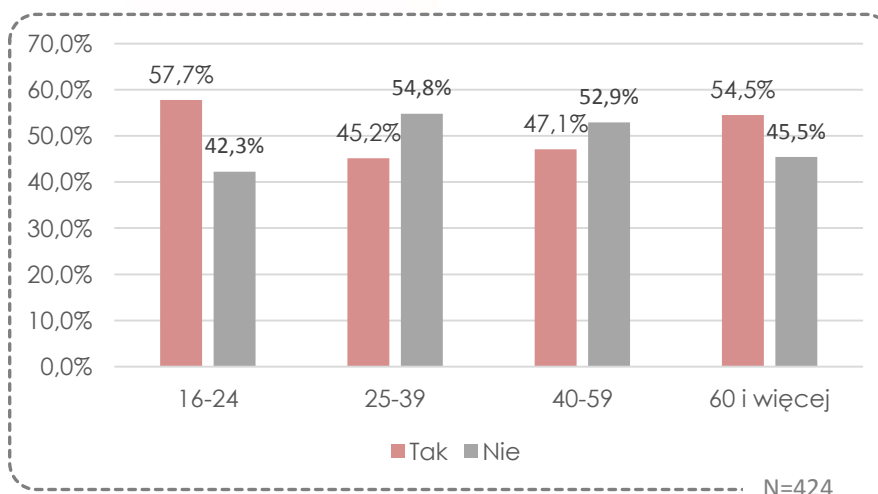
Wykres 4 Wiek

Zdania dotyczące rozwoju miasta są podzielone niemal równomiernie. Według nieco ponad połowy badanych (50,7%) miasto się rozwija, innego zdania było 49,3% respondentów.

Wykres 5 Czy uważa Pan/i, że miasto się rozwija?

Analizując opinie respondentów dotyczące rozwoju miasta w podziale na grupy wiekowe można zauważyć nieznaczne różnice. Więcej respondentów w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym uważa, że miasto jest w fazie rozwoju. Natomiast respondenci w wieku produkcyjnym uważają, że miasto się nie rozwija. Innymi słowy, lepsze zdanie o dynamice rozwoju miasta mają osoby, które jeszcze nie weszły na rynek pracy albo już go opuściły. W opiniach osób w wieku produkcyjnym Bochnia nieco częściej jawi się jako miasto pozostające w stagnacji.

Wykres 6 Czy uważa Pan/i, że miasto się rozwija? W podziale na wiek respondentów

W badaniu zapytano respondentów o to jak oceniają jakość życia w Bochni w poszczególnych aspektach. I na tym polu widoczny jest brak jednoznacznych opinii wśród mieszkańców (znaczný odsetek odpowiedzi „ani dobrze ani źle”). Więcej niż połowa badanych ocenia dobrze lub bardzo dobrze ogólną jakość życia w Bochni (54,4%) oraz dostępność usług publicznych w zakresie edukacji (54,2%). Lepiej od obu tych czynników oceniana jest tylko dostępność połączeń z Krakowem (77,1%), co można rozumieć jako wykorzystanie przez władze samorządowe szansy jakim jest sąsiedztwo prężnie rozwijającego się ośrodka, z którego zasobów można korzystać bez konieczności wyprowadzania się z Bochni. Czynniki, które są najgorzej oceniane przez mieszkańców (suma odpowiedzi „źle” i „bardzo źle”) to w szczególności kondycja lokalnego rynku pracy (48,4% ocen negatywnych) i dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej (39,3%). W obu tych przypadkach odsetek ocen negatywnych przewyższa odsetek ocen pozytywnych. Jest to o tyle ciekawe, że Bochnia charakteryzuje się niskim odsetkiem bezrobocia, znacznie niższym niż średnia dla województwa małopolskiego. Mieszkańcy dostrzegają ponadto problem zanieczyszczenia powietrza, złego stanu budynków oraz terenów zielonych.

Jak ocenia Pan/i:	bardzo dobrze	dobrze	ani dobrze ani źle	źle	bardzo źle	nie mam zdania
ogólna jakość życia w Bochni	3,5%	50,9%	35,4%	7,8%	2,1%	0,2%
czystość powietrza	2,6%	35,8%	25,7%	26,7%	8,5%	0,7%
stan środowiska przyrodniczego	3,5%	39,4%	34,2%	20,8%	1,7%	0,5%

stan terenów zielonych	3,1%	40,6%	30,2%	18,4%	6,4%	1,4%
stan techniczny zabytków	3,8%	36,6%	25,0%	24,5%	5,9%	4,2%
lokalny rynek pracy	1,2%	17,0%	22,4%	33,5%	14,9%	11,1%
stan dróg i obiektów drogowych	3,5%	40,8%	36,8%	12,7%	4,0%	2,1%
bezpieczeństwo drogowe	1,2%	41,0%	36,8%	14,9%	2,8%	3,3%
dostępność usług publicznych w zakresie edukacji	5,9%	48,3%	26,9%	10,4%	1,4%	7,1%
dostępność usług publicznych w zakresie kultury	5,0%	38,9%	31,8%	19,3%	1,7%	3,3%
dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej	2,6%	22,4%	30,9%	28,5%	10,8%	4,7%
dostępność usług publicznych w zakresie sportu i rekreacji	6,1%	33,7%	32,3%	18,6%	4,5%	4,7%
dostępność usług publicznych w zakresie transportu zbiorowego	5,7%	32,8%	27,1%	14,6%	12,5%	7,3%
dostępność połączeń z Krakowem	31,1%	46,0%	13,7%	5,2%	2,1%	1,9%

Tabela 5 Ocena jakości życia w Bochni (badanie własne na podstawie wyników badania ankietowego)

Respondentów na pierwszym etapie zapytano o to czy byliby zainteresowani zamieszkaniem w śródmieściu. Należy w tym punkcie pamiętać, że dotyczyło to nie tyle osiedla Śródmieście – Campi, jako jednostki pomocniczej administracji miasta, ale śródmieścia jako centralnej części miasta, definiowanej subiektywnie przez badanych. Intencją sformułowania pytania w ten sposób było poznanie, na ile trzon miastotwórczy Bochni, w którym kumuluje się handel, kultura i oświata, jest atrakcyjnym miejscem do życia dla mieszkańców. Respondenci pytani o to, czy poleciliby zamieszkanie w śródmieściu Bochni byli dość sceptyczni, mniej niż połowa z nich udzieliła odpowiedzi „Tak”. Inaczej jest w przypadku pozostałych części miasta. Odsetek badanych którzy poleciliby zamieszkanie poza śródmieściem Bochni wyniósł 68%. Odpowiedzi te wskazują na ryzyko występowania degradacji centralnych części miasta,

sytuację, w której uciążliwości w zamieszkiwaniu w centrum przewyższają korzyści, które daje bliskość usług, ośrodków kultury i edukacji.

Na dalszym etapie, podejmując próbę scharakteryzowania najważniejszych dla mieszkańców czynników przyciągających i wypychających, poproszono ich o ocenę wybranych aspektów życia w śródmieściu i na poza nim. Zauważalne jest, że śródmieście jest lepiej oceniane pod względem ogólnego poziomu utrzymania przestrzeni publicznych (m.in. place, ulice, parki). W przypadku pozostałych części miasta mieszkańcy lepiej oceniają natomiast stan techniczny zabudowy mieszkaniowej (budynki i tereny przylegające). Z drugiej jednak strony, zdaniem większej części badanych śródmieście postrzegane było jako lepsze miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, mniejsza część z nich wskazała je jako miejsce koncentracji chuligaństwa i naruszeń porządku, które w oczach mieszkańców częstsze są poza ścisłym centrum miasta.

Tym samym, jako główny czynnik wpływający negatywnie na ocenę śródmieścia największy wpływ miał zły stan budynków. Znajdywało to potwierdzenie również w pogłębionych wywiadach indywidualnych i grupowych. Badani skarżyli się na zaniedbane kamienice, które od wielu lat nie mogą doczekać się remontów. Ich zdaniem burzyło to przyjazny charakter historycznego centrum. Dodatkowo, jak wskazywali uczestnicy badań jakościowych, problemem jest brak oferty spędzania wolnego czasu w śródmieściu, wykraczającej poza organizowane w sezonie imprezy i bary piwne na rynku. Badani (szczególnie starsze osoby) twierdzili, że brak jest w centrum oferty przyjaznej osobom starszym i rodzinom z małymi dziećmi. Zarówno zorganizowanej: w postaci klubów seniora, klubów rozwijania umiejętności i zainteresowań, jak i niezorganizowanych, w postaci przestrzeni do spacerowania, czy kawiarni, w których nie sprzedaje się alkoholu.

W celu ustalenia gdzie zdaniem mieszkańców kumulują się negatywne zjawiska, poproszono respondentów o przyporządkowanie najlepiej pasujących cech do poszczególnych osiedli Bochni. Tylko nieliczne tereny wyróżniły się jednoznacznie pozytywnymi opiniami. Według badanych osiedle **Uzbornia** jest wizytówką miasta oraz miejscem z pozytywną atmosferą. Podobną opinię wyrażano o osiedlu **Śródmieście-Campi**, które w oczach mieszkańców jest największą (po kopalni soli) atrakcją Bochni i powinno stać się magnesem przyciągającym turystów. Ponownie, w odniesieniu do śródmieścia, pojawiały się przy tym opinie negatywne, jeśli chodzi o stan utrzymania technicznego (zaniedbane budynki).

Przewaga pozytywnych opinii dotyczyła jakości życia na osiedlach **Krzęczków-Łychów, Kolanów, Dołuszyce, Chodenice, Kurów i Smyków**. Zdaniem badanych osiedla te charakteryzuje przyjazna atmosfera, jednak wciąż wymagają one zagospodarowania i poprawy dostępności komunikacyjnej. Osiedle **św. Jana - Murowianka** w oczach

mieszkańców charakteryzuje zarówno przyjazna atmosfera, jak i problem wybryków chuligańskich i wzmożona przestępczości.

Gorzej oceniana jest jakość życia na osiedlach położonych w północnej części miasta. Zarówno osiedle Proszowskie jak i Karolina – Krzczowska oceniane są jako zanieczyszczone, zaniedbane i niebezpieczne.

Najwięcej negatywnych ocen mieszkańcy przypisali jednak trzem innym osiedlom, charakteryzującym się dominacją zabudowy wielorodzinnej, a więc osiedlom Słonecznemu Niepodległości oraz Windakiewicza. Oceniane są one jako niebezpieczne, zaniedbane i nieatrakcyjne.

Respondenci wyznaczyli obszary, które ich zdaniem są najbardziej zdegradowane w następujących aspektach: społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym.

Według mieszkańców, miejscem **najbardziej zdegradowanym pod każdym względem jest Śródmieście-Campi oraz okolice**. W przypadku koncentracji zjawisk społecznych badani zwrócili także uwagę na osiedle Niepodległości, św. Jana-Murowianka oraz ulicę Na Buczków.

Oceniając tereny, na których występują skumulowane negatywne zjawiska gospodarcze wskazali na osiedle Kurów. Relatywnie liczną odpowiedzią było również „całe miasto”, co może świadczyć o podkreśleniu słabej kondycji przedsiębiorczości oraz lokalnego rynku pracy. Biorąc pod uwagę negatywne zjawiska techniczne i przestrzenno-funkcjonalne najczęściej wskazywanym osiedlem było **ponownie znacznie oddalone od centrum miasta osiedle Kurów**.

Negatywne zjawiska społeczne	Negatywne zjawiska gospodarcze	Negatywne zjawiska techniczne i przestrzenno-funkcjonalne
1. historyczne centrum miasta	1. historyczne centrum miasta	1. historyczne centrum miasta
2. osiedle niepodległości	2. Kurów	2. Kurów
3. os. Św. Jana-Murowianka	3. Całe miasto	3. Śródmieście-Campi (jako całe osiedle, wykraczające poza historyczne stare miasto)
4. Na Buczków		

Tabela 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w różnych aspektach w opiniach mieszkańców (badanie ankietowe)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zdaniem mieszkańców, program rewitalizacji centrum Bochni należy rozpocząć od odnowy budynków, kamienic i zabytków. W dalszej kolejności, respondenci uważają, że powinno być więcej parkingów. Badani są również zdania, że należy odnowić Planty.

Podsumowując wyniki przeprowadzonych badań, mieszkańcy Bochni są podzieleni w ocenie swojego miasta, niemal taka sama ich część jest zdania, że miasto się rozwija jaka ocenia, że pozostaje ono w stagnacji. Badani relatywnie dobrze oceniają komunikację i jakość usług publicznych (szczególnie wysoko oceniana jest oferta edukacyjna). Gorzej rynek pracy, jakość przestrzeni publicznych i budynków.

Mieszkańcy dostrzegają pewne specyficzne deficyty dotyczące jakości życia w poszczególnych częściach miasta. Wysoko oceniane było osiedle Uzbornia, jako wizytówka miasta, miejsce o wyjątkowej atmosferze. Relatywnie wysokie noty w tym zakresie otrzymały również osiedla peryferyjne, z wyłączeniem osiedla **Kurów**, które w oczach mieszkańców charakteryzuje kumulacja negatywnych zjawisk pozaspołecznych, takich jak niska aktywność gospodarcza i problemy przestrzenno-funkcjonalne. Osiedla domów wielorodzinnych zlokalizowane w pierścieniu otaczającym Śródmieście-Campi (Stoneczne, Niepodległości, Windakiewicza, Św. Jana) postrzegane są głównie przez pryzmat negatywnych zjawisk społecznych związanych z chuligaństwem i przestępczością.

Częściami miasta, które niemal jednoznacznie kojarzą się mieszkańcom z ubóstwem i bezrobociem są osiedla socjalne położone przy ulicach Na Buczków i (w nieco mniejszym stopniu) Kaima. Na problemy społeczne wskazywali również w rozmowach, sami mieszkańcy tych osiedli.

Specyficzną częścią miasta, która **jednocześnie zbiera bardzo dużo pozytywnych jak i negatywnych opinii jest Śródmieście**, częściej postrzegane przez respondentów w odniesieniu do historycznego centrum miasta, niż do jednostki administracyjnej Śródmieście-Campi. Jest to w ich opiniach zarówno chluba miasta, najlepsze miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej, centrum kultury i aktywności społecznej, jak i część miasta, w której zamyka się najwięcej sklepów, zdominowana przez samochody, zakorkowana, zanieczyszczona spalinami i hałasem, nieprzyjazna dla pieszych i rodzin z dziećmi. Wszyscy uczestnicy badań jakościowych zgadzali się ze stwierdzeniem, że ta część miasta wymaga najszerzej zakrojonych działań. Jak wskazywała jedna z respondentek, to część miasta, w której bywają wszyscy, najbardziej wspólna, a przez to wszystkie jej problemy dotyczą w równym stopniu wszystkich mieszkańców Bochni. Dlatego, w jej opinii, działania rewitalizacyjne powinny być skierowane w pierwszym rzędzie właśnie do Śródmieścia. Ma ono największy potencjał, aby zainwestowane w nie środki przyniosły efekty zarówno dla samych mieszkańców tej części miasta jak i wszystkich Bochnian.

III SZCZEGÓŁOWA DELIMITACJA OBSZARÓW KRYZYSOWYCH

1. METODOLOGIA

1.1 JEDNOSTKI REFERENCYJNE

Kluczową kwestią przy opracowaniu diagnozy jest wybór jednostki referencyjnej (odniesienia). Istniejące metody można podzielić na dwie główne grupy wykorzystujące:

- 1) jednostki administracyjne np. dzielnice, osiedla, geodezyjne obręby ewidencyjne, obwody szkolne itd.
- 2) jednostki geometryczne, z których najbardziej popularne w praktyce są siatki kwadratów, lub sześciokątów.

Na potrzeby niniejszego opracowania, jako jednostki odniesienia analiz zróżnicowania wewnątrzmijskiego przyjęto jednostki geometryczne, w kształcie sześciokątów o powierzchni 10 ha. Poniżej znajduje się uzasadnienie dokonanego wyboru.

Pierwszym problemem w przypadku wyboru jednostek administracyjnych jest ich wielkość. Zgodnie z zapisami ustawy, obszar rewitalizacji nie może być zamieszkał przez więcej niż 30% mieszkańców danej gminy, co w przypadku Bochni wynosiłoby około 9 000 mieszkańców. Biorąc pod uwagę liczbę ludności zamieszkującej poszczególne osiedla Bochni (największe liczą po ponad 4 000 mieszkańców) istniałoby ryzyko, że przy tak dużych jednostkach referencyjnych wyznaczenie jednego osiedla jako obszaru charakteryzującego się kumulacją negatywnych zjawisk mogłoby doprowadzić do wykluczenia z takiej delimitacji innego osiedla, tylko ze względu na zsumowaną liczbę ludności przekraczającą 30% mieszkańców miasta. Ten problem analogicznie dotyczy ustawowego limitu powierzchni obszarów rewitalizacji wynoszącej maksymalnie 20%.

Drugim czynnikiem działającym na niekorzyść wyboru jednostek administracyjnych jako pól referencyjnych w przypadku Bochni, jest fakt, że jej osiedla mają głęboko zróżnicowany charakter. Przykładem niech będzie osiedle Proszowskie, na terenie którego znajdują się obszary przemysłowe (ul. Partyzantów), osiedle socjalne (ul. Na Buczków), osiedla domków jednorodzinnych i tereny rolnicze. W sytuacji, gdyby jednostką odniesienia było osiedle jako całość, problemem mogłoby być zdominowanie obszarów charakteryzujących się degradacją społeczną np. osiedle socjalne przy ulicy Na Buczków, przez inne części osiedla, na terenie których wskaźniki jakości życia społecznego są znacznie lepsze. Problemem byłoby również wyznaczenie dokładnych granic występowania degradacji społecznej w sytuacji, gdy sąsiadujące ze sobą ulice charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem. **W związku z tymi zastrzeżeniami w ramach niniejszej diagnozy odrzucono stosowanie osiedli jako jednostek odniesienia.**

Wybrano drugi ze wskazanych sposobów wyznaczania jednostek odniesienia tj. w oparciu o siatkę (grid) geometrycznych pól wyrysowanych na mapie miasta. Jest to sposób prezentacji danych uznawany za wartościowy przy obrazowaniu rozłożenia zjawisk kryzysowych, szczególnie ze względu na fakt, że wielkość jednostek odniesienia pozwala na uchwycenie lokalnych specyfik społecznych na poziomie bardziej szczegółowym niż w przypadku jednostek administracyjnych. Dzięki temu możliwe jest bardziej adekwatne identyfikowanie obszarów charakteryzujących się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych i pokrywających się z nimi pozostałych zjawisk kryzysowych.

Wybór tej metody nie pozostał jednak bez pewnych utrudnień. Aby możliwe było nanoszenie danych na siatkę, konieczne było dokładne zidentyfikowanie geolokalizacyjne miejsca występowania danego negatywnego zjawiska, np. poprzez przypisanie go do konkretnego adresu. Podstawowym problemem była różna agregacja danych gromadzonych i udostępnianych przez instytucje publiczne.

Wszystkie dane, na których oparto skumulowany wskaźnik negatywnych zjawisk społecznych, będący bezpośrednią podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, zostały opracowane w ten sposób, aby możliwe było ich odwzorowanie na polach siatki. W raporcie zaprezentowano też dodatkowe kartogramy, oparte na danych bardziej ogólnych np. dotyczących ulic, bez przypisania do adresów. W takiej sytuacji informacje prezentowane były w formie map ciepła dla poszczególnych ulic. Im dane zjawisko częściej występowało na danej ulicy, tym jej kolor miał intensywniejszą barwę.

1.2 ZAKRES I ŹRÓDŁA POZYSKANYCH DANYCH

Opracowanie wykonane zostało w dwóch zakresach: statystycznym i przestrzennym. W pierwszym rzędzie zebrano, przetworzono i przeanalizowano dane, których nie sposób było odnieść do przestrzeni lub z przyczyn formalno-prawnych nie mogły być geolokalizowane. Drugi typ danych objął dane powiązane z przestrzenią lub opisujące tą przestrzeń, które po przetworzeniu zostały odniesione do przyjętej jednostki referencyjnej.

Zebrane dane podzielono na grupy tematyczne odpowiadające analizowanym zagadnieniom: społecznym (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym), gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym.

Po przeanalizowaniu zgromadzonych danych skonstruowano na ich bazie ponad 30 kartogramów, które w dalszej części prac posłużyły do wykonania wielokryterialnej analizy mającej na celu wskazanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W każdej z grup tematycznych wskazano wskaźniki, w oparciu o które wyznaczono obszar zdegradowany. Informacje, które nie mogły zostać wykorzystane przy wykonaniu analizy

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

wielokryterialnej, a istotne dla oceny sytuacji w obszarze opracowania przedstawiono w tekście raportu lub na dodatkowych opracowaniach kartograficznych. Uzupełniają one obraz sytuacji w obszarze objętym analizą.

W opracowaniu wykorzystano materiały pozyskane m.in. od jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Bochnia, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Komendy Powiatowej Policji. Ponadto skorzystano z materiałów archiwalnych.

Źródłami wiedzy były zatem:

- 1) statystyki publiczne,
- 2) wyniki badań ilościowych i jakościowych realizowanych wśród mieszkańców miasta i innych interesariuszy rewitalizacji,
- 3) partycypacyjne spotkania z mieszkańcami (spacery badawcze, warsztaty tematyczne dotyczące mapowania potencjału obszaru rewitalizacji).

Szczególnie istotnymi elementami były statystyki publiczne oraz działania badawczo-partycypacyjne. Statystyki publiczne pozwoliły na określenie dokładnej liczby negatywnych zjawisk występujących w danej części miasta/ulicy. Dane te zostały następnie opracowane z wykorzystaniem przestrzennej wizualizacji w formie kartogramu. Był to jeden z istotnych elementów delimitacji obszaru zdegradowanego. Szczegółowy wykaz wykorzystanych w opracowaniu źródeł danych zawiera tabela nr 7 i nr 8.

Wskaźnik	Opis wskaźnika, stosunek liczby...	Dane za lata	Poziom agregacji danych	Liczba osób odniesienia	Sposób prezentacji danych	Źródło danych
Obciążenie Demograficzne 1	osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	2015	Adres	100	GRID	UM Bochnia
Obciążenie Demograficzne 2	osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym	2015	Adres	100	GRID	UM Bochnia
Obciążenie Demograficzne 3	osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym	2015	Adres	100	GRID	UM Bochnia
Odsetek bezrobocia	osób zarejestrowanych jako bezrobotne do liczby osób w wieku produkcyjnym	2015	Ulica	100	Mapa ciepła	PUP oraz UM Bochnia
Odsetek długotrwałego bezrobocia	osób zarejestrowanych osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy do liczby osób w wieku produkcyjnym	2015	Adres	100	GRID	PUP oraz UM Bochnia
Łączny strumień świadczeń pomocy społecznej	przyznanych świadczeń pomocy społecznej do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym	2015	Ulica	100	Mapa ciepła	MOPS, UM Bochnia
Ubóstwo	osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa do liczby osób w wieku produkcyjnym	2015	Adres	1000	GRID	MOPS, UM Bochnia

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Uzależnienia	osób objętych pomocą społeczną ze względu na uzależnienia do liczby osób w wieku produkcyjnym	2015	Adres	1000	GRID	MOPS, UM Bochnia
Przestępstwa	przestępstw przeciwko mieniu do długości ulicy z uwzględnieniem proporcji w polach referencyjnych	2015	pole	1 km	GRID	Policja
Wykroczenia	wykroczeń do długości ulicy z uwzględnieniem proporcji w polach referencyjnych	2015	pole	1 km	GRID	Policja
Uczniowie korzystający z zajęć dydaktyczno-wyrównawcze	uczniów szkół gimnazjalnych zlokalizowanych na terenie Bochni do osób niepełnoletnich	2015	adres	1000	GRID	Szkoły gimnazjalne, UM Bochnia
Stypendia dla uczniów	uczniów otrzymujących stypendium szkolne do wszystkich niepełnoletnich	2015	Adres	1000	GRID	MOPS, UM Bochnia
Frekwencja w wyborach samorządowych	osób nie biorących udziału w wyborach do rady miasta do liczby osób uprawnionych	2014	inne	100	Mapa ciepła	PKW
Frekwencja w wyborach parlamentarnych	osób nie biorących udziału w wyborach do sejmu do liczby osób uprawnionych	2015	inne	100	Mapa ciepła	PKW
Koncentracja Negatywnych Zjawisk Społecznych	występowania określonych zjawisk społecznych, z uwzględnieniem obciążenia demograficznego na mapie	2015	ulica		Mapa ciepła	zróżnicowane

Tabela 7 Wykaz wskaźników wykorzystanych do diagnozy występowania negatywnych zjawisk społecznych

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Wskaźnik	Opis wskaźnika	Dane za lata	Źródło danych
Wskaźniki Gospodarcze			
Przedsiębiorczość młodych	Zmiana liczby nowo założonych przedsiębiorstw przez osoby do 35 roku życia między rokiem 2013 a 2015	2013, 2015	UM Bochnia (Ewidencja gospodarcza)
Nowe przedsiębiorstwa	Zmiana liczby wszystkich nowo założonych przedsiębiorstw między rokiem 2013 a 2015	2013, 2015	UM Bochnia (Ewidencja gospodarcza)
Wskaźniki Środowiskowe			
Zanieczyszczenie powietrza	<i>Dane całoroczne dla miasta Bochni dotyczące zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10, PM 2,5 oraz benzopirenem PM10</i>	2015	Wojewódzki inspektorat ochrony środowiska w Krakowie, dane pomiarowe dla stacji Bochnia
Zanieczyszczenie powietrza	Zgeolokalizowane dane dla obszaru miasta Bochni dotyczące zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem powietrza	2011	Małopolska Infrastruktura Informacji Przestrzennej http://miip.geomalopolska.pl/imap
Zanieczyszczenie hałasem	Zgeolokalizowane dane dla obszaru miasta Bochni dotyczące zagrożenia związanego z hałasem	2012, 2015	Małopolska Infrastruktura Informacji Przestrzennej http://miip.geomalopolska.pl/imap
Zagrożenie powodziowe	Zgeolokalizowane dane dotyczące zagrożenia powodziowego w Bochni	2016	Opracowanie własne na podstawie danych z Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej
Dostępność terenów zieleni	Zgeolokalizowane dane dotyczące dostępności zagospodarowanych terenów zieleni w Bochni	2016	Opracowanie własne

Wskaźniki Przestrzenno-funkcjonalne			
Natężenie ruchu	Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia	2016	Opracowanie własne na podstawie materiałów o natężeniu ruchu z portalu "Googlee Maps"
Natężenie ruchu	Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku	2016	Opracowanie własne na podstawie materiałów o natężeniu ruchu z portalu "Googlee Maps"
Natężenie ruchu	Stopień uciążliwości zjawisk związanych z ruchem kołowym	2016	Opracowanie własne - synteza dwóch poprzednich analiz
Zagrożenie degradacją przestrzeni	Strefy zagrożenia negatywnymi zjawiskami związanymi z estetyką i wyposażeniem przestrzeni publicznych	2016	Opracowanie własne
Wskaźniki techniczne			
Zabytki	Rozmieszczenie obiektów o cechach zabytkowych oraz obiektów w ewidencji zabytków na terenie miasta Bochnia	2016	UM Bochnia - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego, Ewidencja zabytków, opracowanie własne
Wymogi remontowe	Rozmieszczenie budynków we własności lub współwłasności gminy zakwalifikowanych jako wymagające remontów	2016	UM Bochnia
Paleniska opalane węglem i drewnem	Zgeolokalizowane dane dotyczące rozmieszczenia palenisk na terenie gminy Bochnia	2016	UM Bochnia

Tabela 8 Wykaz wskaźników wykorzystanych do diagnozy występowania negatywnych zjawisk innych niż społeczne

1.3 ALGORYTM DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Proces delimitacji obszarów zdegradowanych bazuje na zgromadzonych danych udostępnionych przez Gminę Miasto Bochnia i inne instytucje miejskie i powiatowe. W ramach opracowanego raportu przyjęto założenie, że tam gdzie było to możliwe wykonane zostaną zestawienia przedstawiające dany czynnik, zjawisko w przyjętej jednostce referencyjnej. W przypadku braku danych dla wszystkich obszarów, zgromadzone dane nie były wykorzystywane do oceny, a jedynie do sygnalizacji pewnych problemów, zjawisk.

Waloryzacja obszarów zdegradowanych, w zakresie przyjętych do analizy danych objęła następujące etapy:

- wyznaczenie pól referencyjnych
- opracowanie wskaźników,
- wizualizację uzyskanych wyników cząstkowych,
- wyznaczenie obszaru charakteryzującego się wartościami wskaźników powyżej (stymulanty kryzysu) lub poniżej średniej (destymulanty) dla miasta.

Przy wyznaczaniu pól referencyjnych jako optymalne dla przedstawiania specyfiki kumulacji negatywnych zjawisk uznano pola, dla których długość każdego z boków sześcioboku wynosi 200 metrów, a całe pole liczy 10 hektarów.

Rysowanie pól heksametrycznych rozpoczęto (punkt startowy) od geometrycznego środka rynku, następnie promieniście wyrysowano kolejne pola, aż do granic administracyjnych miasta. Pola zostały ponumerowane licząc od północno-zachodniego krańca miasta. W wyniku przeprowadzonej procedury na teren miasta naniesiono siatkę równych pól, liczącą 356 oczek⁵.

Liczba porządkowa każdego pola była niepowtarzalną, dlatego w dalszej części prac nad mapą była traktowana jako identyfikator pola. Do każdego pola przypisane zostały adresy znajdujących się na nim budynków. Następnie w oparciu o dane dostarczone przez Wydział Ewidencji Ludności UM w Bochni określono liczbę mieszkańców poszczególnych pól. W pierwszej kolejności z analizy wykluczono pola niezamieszkałe (przypadające na tereny rolnicze, przemysłowe, rekreacyjne lub nieużytki).

Następnie w oparciu o algorytm Jenksa dokonano normalizacji jednostek referencyjnych opierając się na liczbie zamieszkujących je osób. Z analizy wyłączono te pola odniesienia, na terenie których zamieszkuje minimalna liczba ludności. W polach takich pojawiają

⁵ W sytuacji gdy pola wychodziły poza obrys granic administracyjnych analizie poddawano jedynie dane dotyczące miasta.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

się błędy analizy statystycznej na zbyt małych populacjach, a więc np. pojedyncza osoba może podnieść średnią dla danego pola o połowę, co zaciemnia ogólny obraz.

Poszukując warunku granicznego dla sześciokątów włączonych do obszaru analizy posłużono się wzorem empirycznym:

$$W = \frac{L_{total}}{H_z}$$

Gdzie:

W = warunek graniczny (wartość niemianowana zaokrąglona do liczby całkowitej);

L_{total} = całkowita liczba ludności miasta

H_z = liczba zamieszkałych jednostek referencyjnych (pół heksagonalnych)

Współczynnik graniczny *W* dla analiz Bochni wyniósł 99. Z analizy wyłączono więc jednostki referencyjne o liczbie mieszkańców mniejszej lub równej 99.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

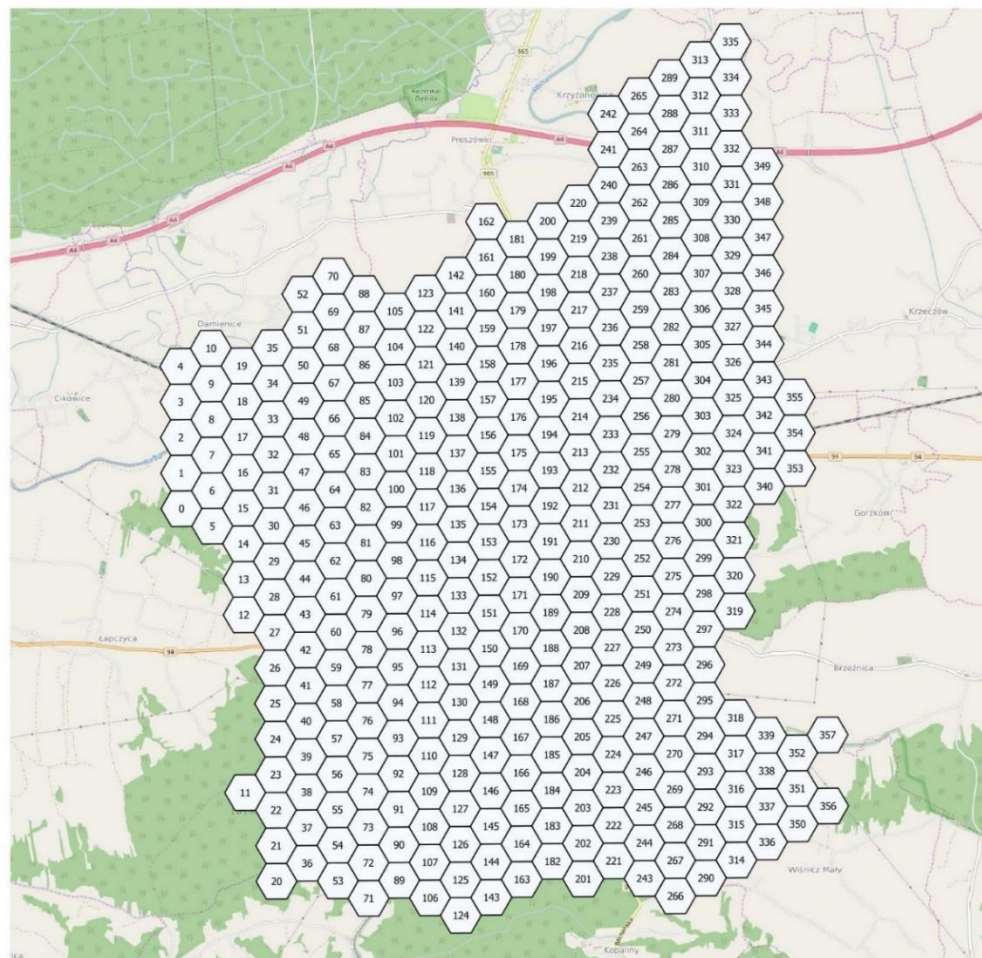
Unia Europejska
Fundusz Spójności

DIAGNOZA MIASTA
BOCHNIA

—●— jednostka referencyjna
— granica miasta Bochnia

**JEDNOSTKI REFERENCYJNE
NA PLANIE BOCHNI**

Rysunek 6 Jednostki Referencyjne na planie Bochni (oprac. własne)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

DIAGNOZA MIASTA BOCHNIA

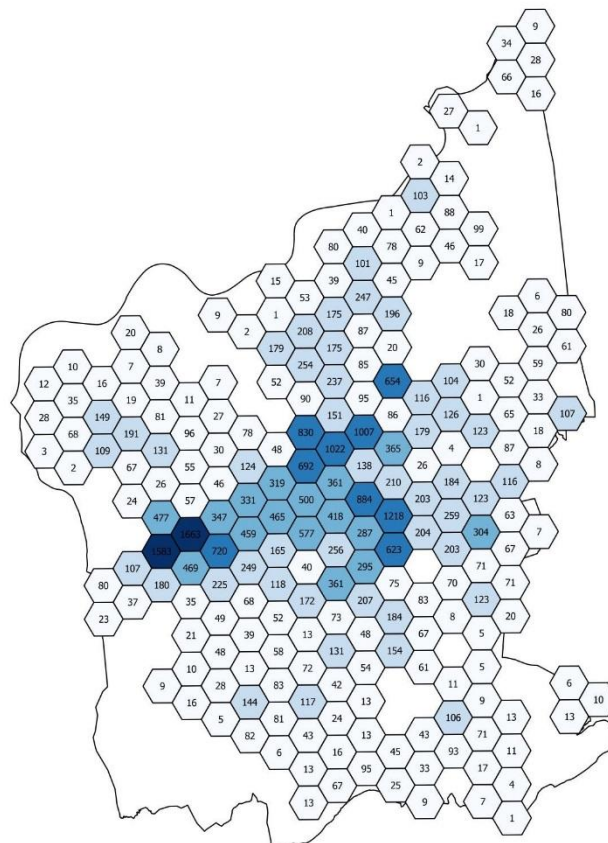
 jednostka referencyjna
 granica miasta Bochnia

LICZBA LUDNOŚCI W PODZIALE NA JEDNOSTKI REFERENCYJNE

ludność

	0 - 99
	99 - 259
	259 - 577
	577 - 1218
	1218 - 1663

Przedziały klasowe wyznaczone na podstawie metody naturalnego grupowania Jenksa.

Źródło danych: Urząd Miasta Bochnia

Rysunek 7 Liczba ludności w podziale na jednostki referencyjne (oprac. własne)

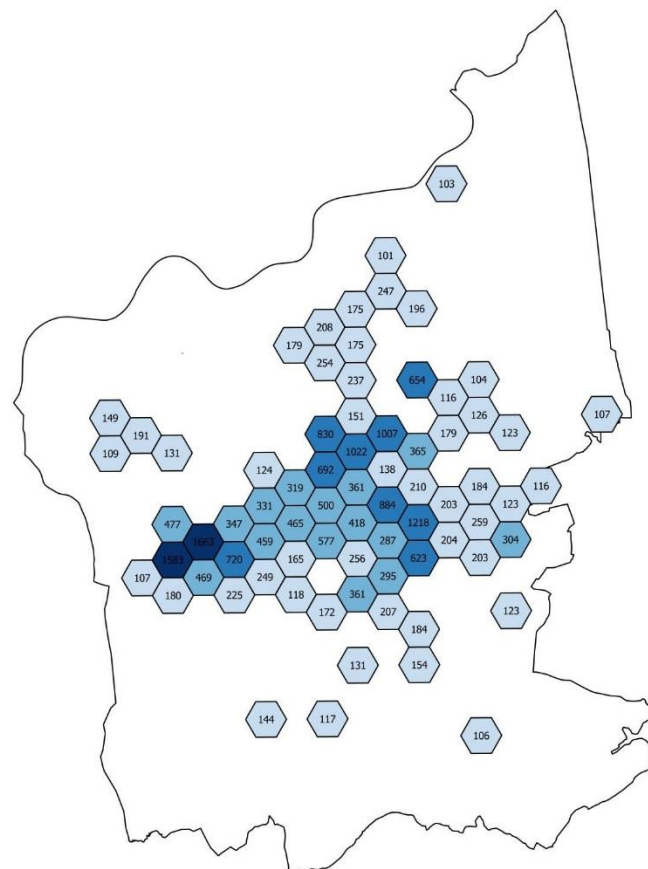
**DIAGNOZA MIASTA
BOCHNIA**

- jednostka referencyjna
- granica miasta Bochnia

**JEDNOSTKI REFERENCYJNE
OBJĘTE ANALIZĄ**

- ludność
- 0 - 99
 - 99 - 259
 - 259 - 577
 - 577 - 1218
 - 1218 - 1663

Przedziały klasowe wyznaczone na podstawie metody naturalnego grupowania Jenksa.

Źródło danych: Urząd Miasta Bochnia

Rysunek 8 Liczba ludności w podziale na jednostki referencyjne (oprac. własne)

Podczas opracowania danych i wskaźników ogólne wymagania techniczne w odniesieniu do pozyskanych danych zdefiniowane zostały przez następujące cechy:

- jednoznaczność co do położenia w przestrzeni geograficznej (informacje musiały zawierać się w granicach opracowania),
- kompletność (występowanie danych pomiarowych dla całego obszaru opracowania),
- dokładność (wykonanie pomiaru z identyczną precyzją),
- aktualność (przyjęto założenie, że poszczególne wskaźniki muszą bazować na danych opisujących sytuację bieżącą lub dynamikę zmian).

Pozyskane dane zostały przetworzone i przekonwertowane do jednego układu odniesienia. Za pomocą narzędzi Geograficznych Systemów Informacji (GIS) zbudowano geobazę plikową. Dane zostały przetworzone do lików CSV, a następnie opracowane z wykorzystaniem oprogramowania do analiz statystycznych SPSS.

Z uwagi na różne jednostki miary poszczególnych wskaźników oraz szerokie spektrum obszarów problemowych w większości przypadków przeprowadzono normalizację analizowanych zmiennych. Polegała ona na obliczeniu wskaźników składowych dla każdego pola, gdy analizowane dane dostępne były w podziale na adresy oraz dla poszczególnych ulic, gdy dane dostarczone zostały w podziale na ulice.

Procedura ta przebiegała zgodnie z przedstawionymi poniżej wzorami:

Obliczenia danych adresowych, prezentowanych w jednostkach referencyjnych (GRID):

$$H_{ref\ i} = \frac{Z_i}{L_{h\ i}} P$$

Gdzie:

H_{ref i} – oznacza wartość współczynnika dla i-tej jednostki referencyjnej

Z_i – suma częstotliwości występowania cechy dla adresów zlokalizowanych na i-tej jednostce referencyjnej (np. liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS ze względu na uzależnienia)

L_h -suma jednostek odniesienia dla danego wskaźnika dla i-tej jednostki referencyjnej (np. liczba mieszkańców danego pola)

P – wartość przeliczeniowa zgodna z tabelą 7 (np. 1 000 osób)

Dla zmiennych, których wartości obliczane były w stosunku do ulic (mapy ciepła) zastosowano następujący wskaźnik:

$$U_j = \frac{Z_j}{L_j} P$$

Gdzie:

U_j – oznacza wartość współczynnika dla j-tej ulicy

Z_i – suma częstotliwości występowania cechy dla j-tej ulicy (np. liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną)

L_h -suma jednostek odniesienia dla danego wskaźnika dla j-tej ulicy (np. liczba mieszkańców danej ulicy)

P – wartość przeliczeniowa zgodna z tabelą 7 (np. 100 osób)

Na etapie analizy, **wartości wszystkich wskaźników zostały odniesione do średniej wartości dla miasta**, dzięki temu możliwe było określenie w jakich jego częściach dochodzi do kumulacji częstotliwości występowania danego zjawiska, która przekracza wartość przeciętną.

Delimitacja obszaru została przeprowadzona z wykorzystaniem metody przestrzennej prezentacji danych za pomocą kartogramu. Wystarczy, że w danym obszarze jedno ze zjawisk w określonych sferach współwystępuje z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, aby obszar ten można było uznać za zdegradowany. Średnia intensywność danego zjawiska została zaprezentowana w sposób ilościowy na mapie, w wyznaczonych granicach pól odniesienia. Dzięki temu możliwe jest graficzne zaprezentowanie przestrzennego rozmieszczenia danych zjawisk.

Na podstawie przyjętych wskaźników cząstkowych obliczono **Skumulowany Wskaźnik Koncentracji Występowania Negatywnych Zjawisk Społecznych, który wykorzystano do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji**. Wskaźnik opierał się na szeregu zmiennych możliwych do zobrazowania w jednostkach referencyjnych, które zostały wymienione na liście poniżej. W szczególności istotne stało się przypisanie wagi - znaczenia konkretnych zjawisk.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Wskaźniki cząstkowe:

Obciążenie demograficzne (II)

Źródło danych: UM Bochnia (Ewidencja Ludności)

Sposób obliczania: stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym (na 100 osób)

Bezrobocie długotrwałe

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Bochni

Sposób obliczania: stosunek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy do liczby osób w wieku produkcyjnym (na 100 osób)

Ubóstwo

Źródło danych: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni

Sposób obliczania: stosunek liczby osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa do liczby osób w wieku produkcyjnym (na 1 000 osób)

Edukacja i ubóstwo

Źródło danych: Urząd Miasta w Bochni

Sposób obliczania: stosunek liczby uczniów otrzymujących stypendium szkolne do liczby osób niepełnoletnich (na 1 000 osób)

Edukacja

Źródło danych: Dyrektorzy szkół gimnazjalnych

Sposób obliczania: stosunek liczby uczniów gimnazjów korzystających z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych do liczby osób niepełnoletnich (na 1 000 osób)

Przestępczość przeciw życiu i mieniu

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Bochni

Sposób obliczania: suma liczby przestępstw przeciwko mieniu oraz zdrowiu i życiu przypadających na 1 km ulicy w danym polu

Wykroczenia

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Bochni

Sposób obliczania: suma liczby wykroczeń przypadających na 1 km ulicy w danym polu

Aby zachować proporcje istotności poszczególnych czynników dla procesów degradacji społecznej oraz w celu uniknięcia zdominowania wartości wskaźnika końcowego przez pojedyncze czynniki, przy obliczaniu wskaźnika posłużono się następującą macierzą wraz z wagami przeliczeniowymi dostosowanymi do zagadnień z obszarów problemów społecznych.

Nazwa wskaźnika	Waga przeliczona (proporcjonalna)
Obciążenie demograficzne (II)	0,1
Bezrobocie długotrwałe	0,25
Ubóstwo	0,25
Edukacja i ubóstwo	0,15
Edukacja	0,05
Przestępczość przeciw życiu i mieniu	0,05
Wykroczenia	0,15
SUMA	1

Tabela 9 Wagi obliczeniowe Skumulowany Wskaźnik Negatywnych Zjawisk Społecznych

2. ANALIZY TEMATYCZNE W ZAKRESIE USTALONYCH OBSZARÓW PROBLEMYCH

2.1 NEGATYWNE ZJAWISKA SPOŁECZNE

2.1.1 STARZENIE SIĘ POPULACJI

Starzenie się populacji to zagadnienie, na które coraz częściej zwraca się uwagę zarówno w kontekście ekonomicznym jak i społecznym. Występowaniu tego zjawiska sprzyjają procesy charakteryzujące wysokorozwinięte gospodarki: wydłużania się przeciętnego trwania życia przy jednoczesnym spadku dzietności. W przypadku znacznej koncentracji tego zjawiska, można mówić o szeregu ryzyk, które mogą prowadzić do wystąpienia sytuacji kryzysowych. Pod koniec 2014 roku w skali całego kraju na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało średnio 58,8 osób w wieku nieprodukcyjnym (biorąc pod uwagę łącznie osoby w wieku przed- i po-produkcyjnym), natomiast w województwie małopolskim odsetek ten wyniósł 59,2. **Średnia wartość tego współczynnika dla miasta Bochnia wynosi 51,7** (osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na sto osób w wieku produkcyjnym). Obszary, na których notuje się wartości tego współczynnika przekraczające wartość średnią dla miasta położone są wzdłuż ulicy Kazimierza Wielkiego na odcinku od Rynku do Parku Uzbornia na skrzyżowaniu z ulicą Gipsową i dalej na południe w kierunku ulicy Wiśnickiej gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada ponad 61 osób w wieku nieprodukcyjnym.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Na obszarze w bezpośrednim sąsiedztwie parku Uzbornia po jego zachodniej stronie, liczba osób w wieku nieprodukcyjnym zrównuje się z liczbą osób w wieku produkcyjnym. Poza tym dość spójnym obszarem, na planie miasta widoczne są odizolowane obszary o wysokim poziomie występowania omawianego zjawiska. Są to: fragment Osiedla Słonecznego w okolicy ulicy Św. Leonarda i przylegającego do niej odcinka ulicy Trudnej, a także położone bardziej peryferyjnie - osiedle bloków przy ulicy Brzeźnickiej oraz, po przeciwnej stronie miasta, osiedle domów w okolicach ulicy Kaima. Należy zwrócić uwagę, że omawiany współczynnik obciążenia demograficznego bierze pod uwagę zarówno osoby w wieku emerytalnym jak i dzieci i młodzież, które nie osiągnęły jeszcze wieku produkcyjnego. Częściowo tłumaczy to wysokie wartości tego wskaźnika dla osiedla przy ulicy Brzeźnickiej. Informację o obciążeniu demograficznym mierzonym bez uwzględnienia dzieci i młodzieży prezentuje poniższa mapa (Rysunek 10) .

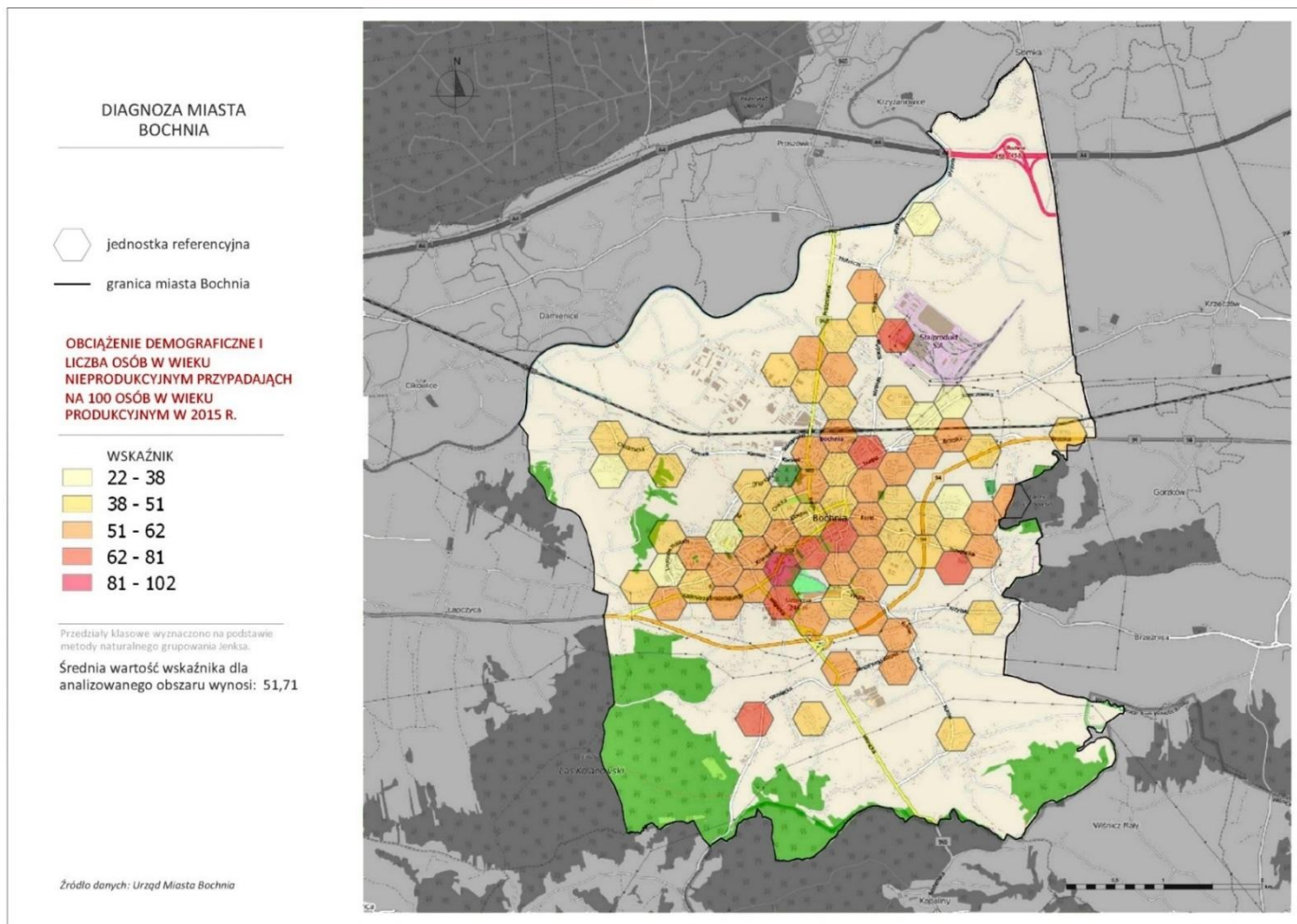
W skali miasta na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada średnio 21,31 osób w wieku poprodukcyjnym (a więc osób w wieku emerytalnym). Analiza kartogramu wskazuje na występowanie zbliżonych wartości szczególnie w pierścieniu otaczającym historyczne centrum miasta, z dwoma obszarami przewyższającymi wartości średnie. Jeden pas koncentracji tego zjawiska rozciąga się od osiedla przy ulicy św. Leonarda (wyróżniająca się wysoka wartość współczynnika, ponad średnią dla miasta) i dalej w kierunku południowym w stronę ulicy Floris. Następnie poprzez południową pierzeję rynku i tereny nad Babicą, wzdłuż ulicy Kazimierza Wielkiego (drugi wyraźny obszar kumulacji wskaźnika widoczny jest między ulicami Górską a Matejki). Podwyższony wskaźnik notowany jest również w częściach miasta położonych dalej na południe, aż do obwodnicy miasta. Wysoką proporcję osób starszych notujemy również na obszarze położonym na zachód od opisanego powyżej pasa: na osi ciągnącej się z północy na południe od okolic dworca kolejowego, wzdłuż ulicy Konstytucji 3 Maja, dalej zachodnimi obrzeżami historycznego centrum miasta i na zachód wzdłuż ulicy Krakowskie Przedmieście aż do osiedla Windakiewicza przy ulicy Legionów Polskich. Odizolowane wyspy natężenia wskaźnika występują również na osiedlach Proszowskim i w okolicach ulicy Podedworze na osiedlu Krzęczków – Łychów.

W Bochni średnio na 100 osób w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym) przypada 70,07 osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzież), innymi słowy na jedną osobę starszą przypada zaledwie 0,7 osoby młodej, co w dłuższej perspektywie może prowadzić do systematycznego spadku liczby ludności (brak prostego zastępowania pokoleń). Poziom kumulacji wskaźnika obciążenia demograficznego wyraźnie narasta na opisanych powyżej terenach (szczególnie w okolicach ul. Św. Leonarda oraz przylegających do parku Uzbornia okolic ul. Kazimierza Wielkiego), jest on ponadto widoczny w izolowanych wyspach w okolicach skrzyżowania ulic Kręczowskiej i Karolina oraz w pasie między wschodnią częścią ul. Legionów Polskich a ul. Wiśnicką.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

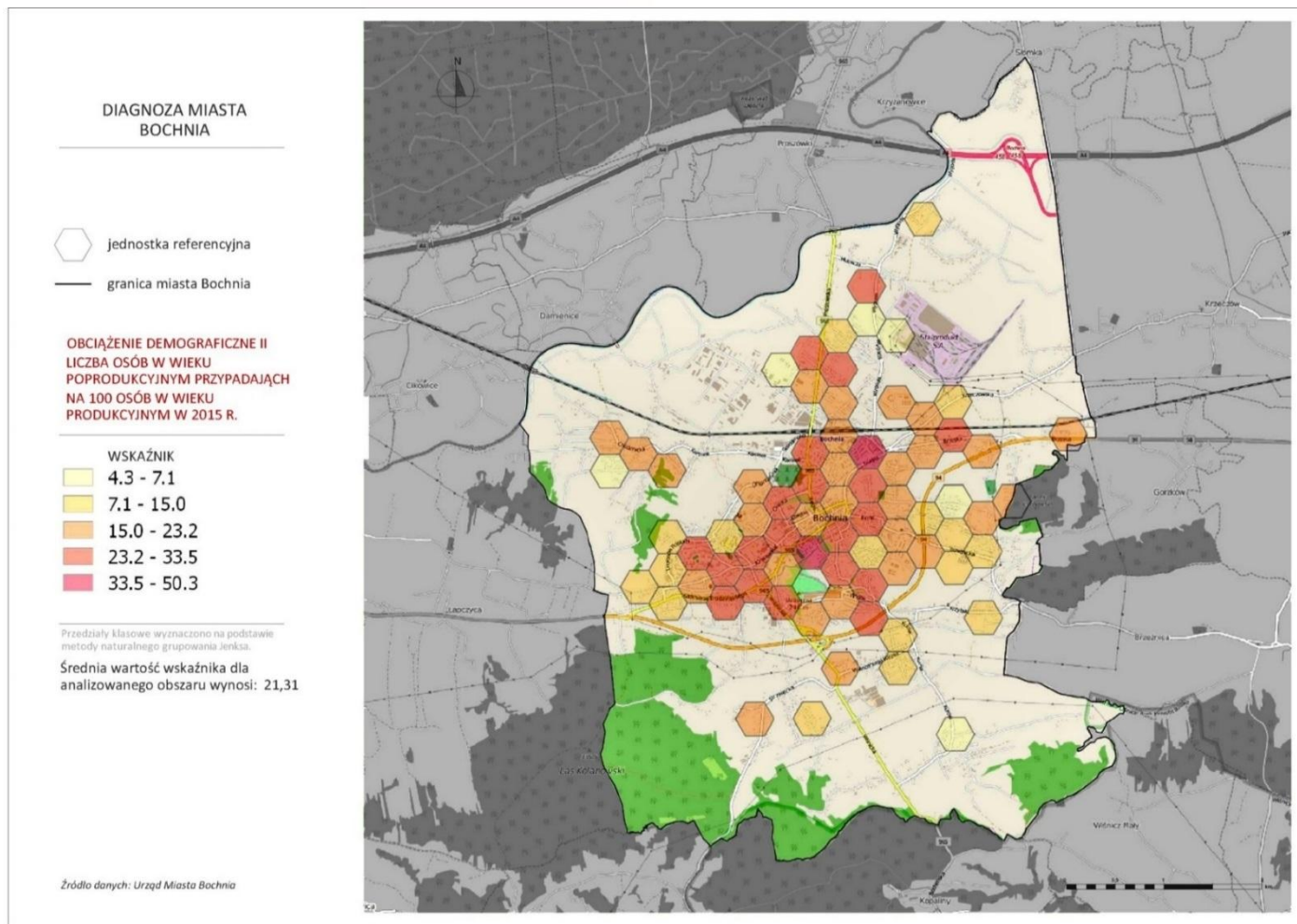
Rysunek 9 Obciążenie demograficzne (I) Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

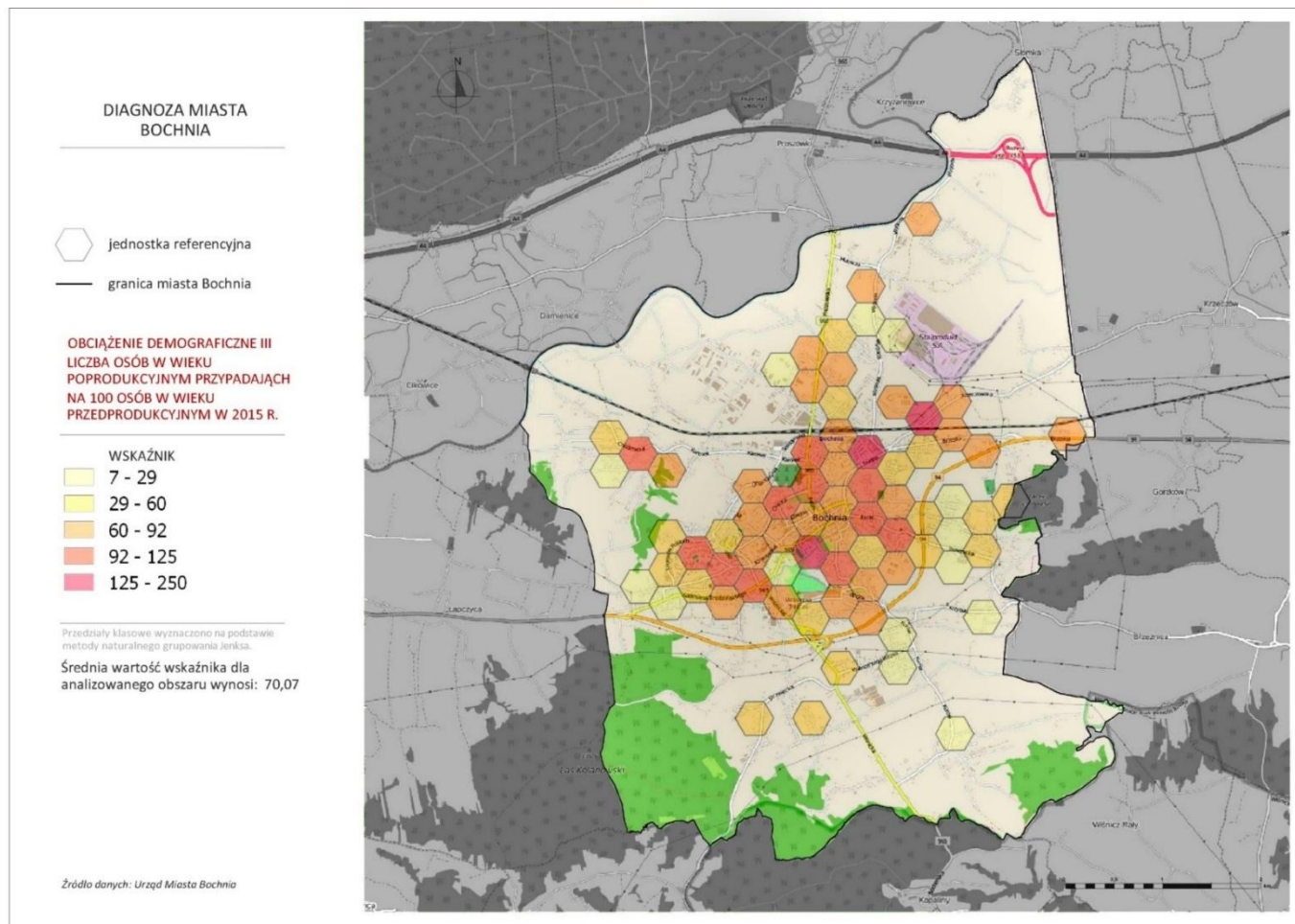
Rysunek 10 Obciążenie demograficzne (II) Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 11 Obciążenie demograficzne (III) Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)

Jak wynika z powyższych analiz, w Bochni dostrzegalny jest problem negatywnych zmian demograficznych, będących wyzwaniem dla działań władz lokalnych w zakresie reorganizacji i dostosowania usług publicznych do zachodzących zmian na terenie miasta. Po pierwsze zdiagnozowanym czynnikiem negatywnym jest wyludnianie się historycznego centrum miasta. Po drugie widoczny jest towarzyszący temu procesowi wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, co w dalszej perspektywie może skutkować ograniczeniem oferty handlowej i usługowej w tych częściach miasta ze względu na spadek odsetka najbardziej aktywnej ekonomicznie części społeczeństwa – osób młodych i rodzin z dziećmi. Oba te, nakładające się na siebie procesy demograficzne mogą w przyszłości prowadzić do występowania negatywnych zjawisk społecznych i postępującego starzenia się społeczeństwa.

Analiza prowadzona w oparciu o kartogramy, wskazuje że omawiane zjawiska negatywne i potencjalnie negatywne koncentrują się głównie w częściach osiedla Słonecznego oraz na granicy osiedli Śródmieście -Campi i Uzbornia.

2.1.2 BEZROBOCIE

Lokalny rynek pracy w Bochni jest relatywnie stabilny, na co wpływ ma zarówno dobrze rozwinięty przemysł i usługi w mieście, jak i bliskie sąsiedztwo Krakowa, jako ośrodka pozwalającego na poszukiwanie pracy poza miastem Bochnia. Zgodnie z danymi PUP bezrobocie w Bochni pod koniec roku 2015 wynosiło **4,73%**. Odsetek osób bezrobotnych długotrwale wynosił natomiast **2,64%**.

Sytuacja na rynku pracy wyraźnie różni się w poszczególnych częściach miasta. Spoglądając na odsetek zarejestrowanych bezrobotnych (mieszkańców poszczególnych ulic), dostrzegalne są dwa wyraźne obszary koncentracji tego zjawiska. Najwięcej sąsiadujących ze sobą ulic o wysokim odsetku osób pozostających bez pracy znajduje się w historycznym centrum miasta. Dotyczy to szczególnie ulic znajdujących się we wschodnim i południowym sąsiedztwie Rynku i Placu Gen. Kazimierza Pułaskiego. Wysoki odsetek osób bezrobotnych notowany jest również w okolicach dworca PKP na terenie osiedla Słonecznego. Drugim wyróżniającym się obszarem kumulacji zjawiska bezrobocia są poszczególne ulice znajdujące się w północnej części miasta (osiedla Proszowskie i Karolina – Krzeczowska), ze szczególnym uwzględnieniem ulic Na Buczków oraz Kaima, a więc obszary, na których lokowane były do tej pory budynki socjalne. Koncentracja negatywnych zjawisk na tym obszarze ma zatem inną genezę niż w centrum miasta. Nie jest efektem samorzutnych procesów postępującego narastania negatywnych zjawisk, a efektem decyzji administracyjnych. Tym bardziej jednak należy traktować występujące tam problemy, jako wskazujące na wysokie niebezpieczeństwo wzrostu wykluczenia społecznego mieszkańców tych ulic.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

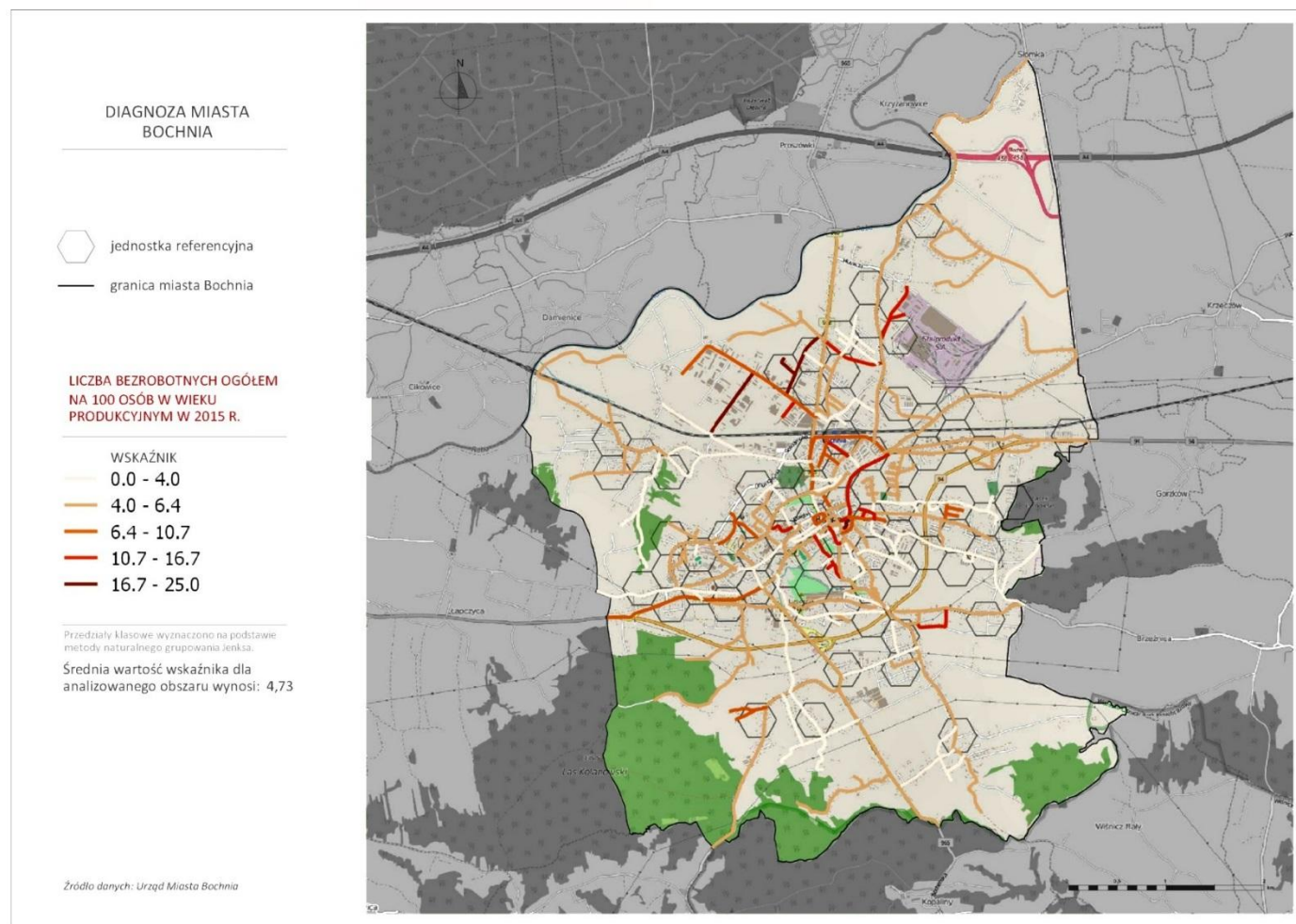
Wizualizacja problemu bezrobocia długotrwałego potwierdza wcześniejsze spostrzeżenia dotyczące nierównomiernego rozłożenia problemu w skali miasta. Osoby zarejestrowane jako bezrobotne co najmniej 12 miesięcy stanowią widoczny odsetek, przewyższający średnią dla miasta, wśród mieszkańców wschodniej części osiedla Śródmieście–Campi i granicy tego osiedla z osiedlem Uzbornia oraz terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dworca PKP na osiedlu Słonecznym. Drugim obszarem koncentracji osób długotrwanie bezrobotnych są ulice Na Buczków i Kaima.

Problem bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego stanowi wyraźny czynnik różnicujący poszczególne części Bochni, co jest istotnym wskaźnikiem przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 12 Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych PUP Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

DIAGNOZA MIASTA BOCHNIA

- jednostka referencyjna
- granica miasta Bochnia

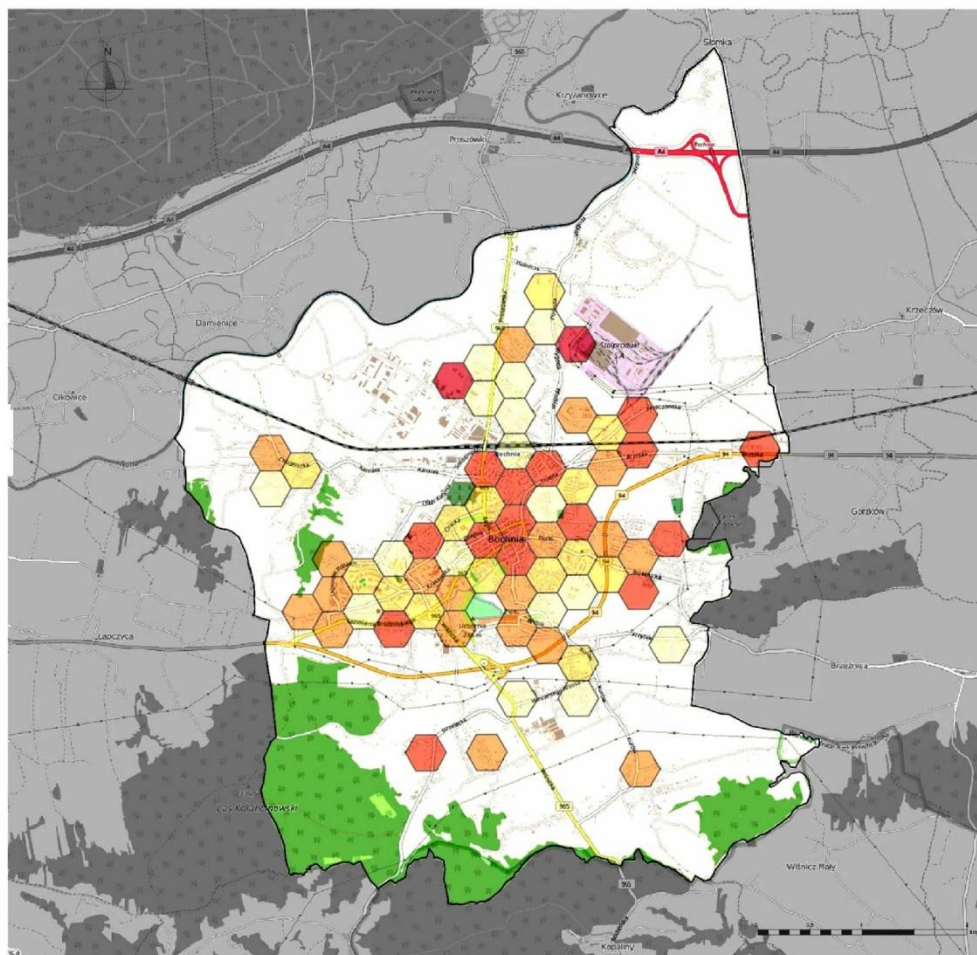
LICZBA BEZROBOTNYCH
DŁUGOTRWALE NA 100 OSÓB
W WIEKU PRODUKCYJNYM W 2015 R.

WSKAŹNIK	
	0.00 - 1.38
	1.38 - 2.24
	2.24 - 3.08
	3.08 - 5.56
	5.56 - 11.76

Przebiegi klasowe wyznaczone na podstawie metody naturalnego grupowania Jenksa.

Średnia wartość wskaźnika dla analizowanego obszaru wynosi: 2,64

Źródło danych: Urząd Miasta Bochnia

Rysunek 13 Liczba bezrobotnych długotrwale na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych PUP Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2.1.3 UBÓSTWO

Ubóstwo jako problem społeczny może być mierzone w oparciu o dane Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej udzielającego szeregu świadczeń rodzinom zamieszkałym na terenie Bochni. Na całościowy obraz strumienia świadczeń społecznych składają się wszystkie formy pomocy materialnej świadczonej bezpośrednio osobom potrzebującym przez MOPS, a więc są to świadczenia przyznawane ze względu na:

- długotrwałą chorobę
- niepełnosprawność
- ubóstwo
- bezrobocie
- bezradność wychowawczą
- alkoholizm
- ochronę macierzyństwa
- bezdomność
- inne

Biorąc pod uwagę łączny strumień przyznawanych świadczeń (wszystkie świadczenia wymienione powyżej) **średnio w mieście beneficjentami pomocy społecznej są 13,34 osoby na 100. Należy jednak mieć na uwadze, że powyższe obliczenie dotyczy łącznego strumienia świadczeń.** Oznacza to, że w przypadku gospodarstw korzystających z więcej niż jednego świadczenia (np. ze względu na ubóstwo oraz niepełnosprawność) wartości wskaźnika sumują się. Należy zatem pamiętać, zestawianie takie nie dostarcza informacji o liczbie osób pobierających świadczenia (która jest zdecydowanie niższa), a o liczbie samych świadczeń socjalnych przypadających na 100 osób.

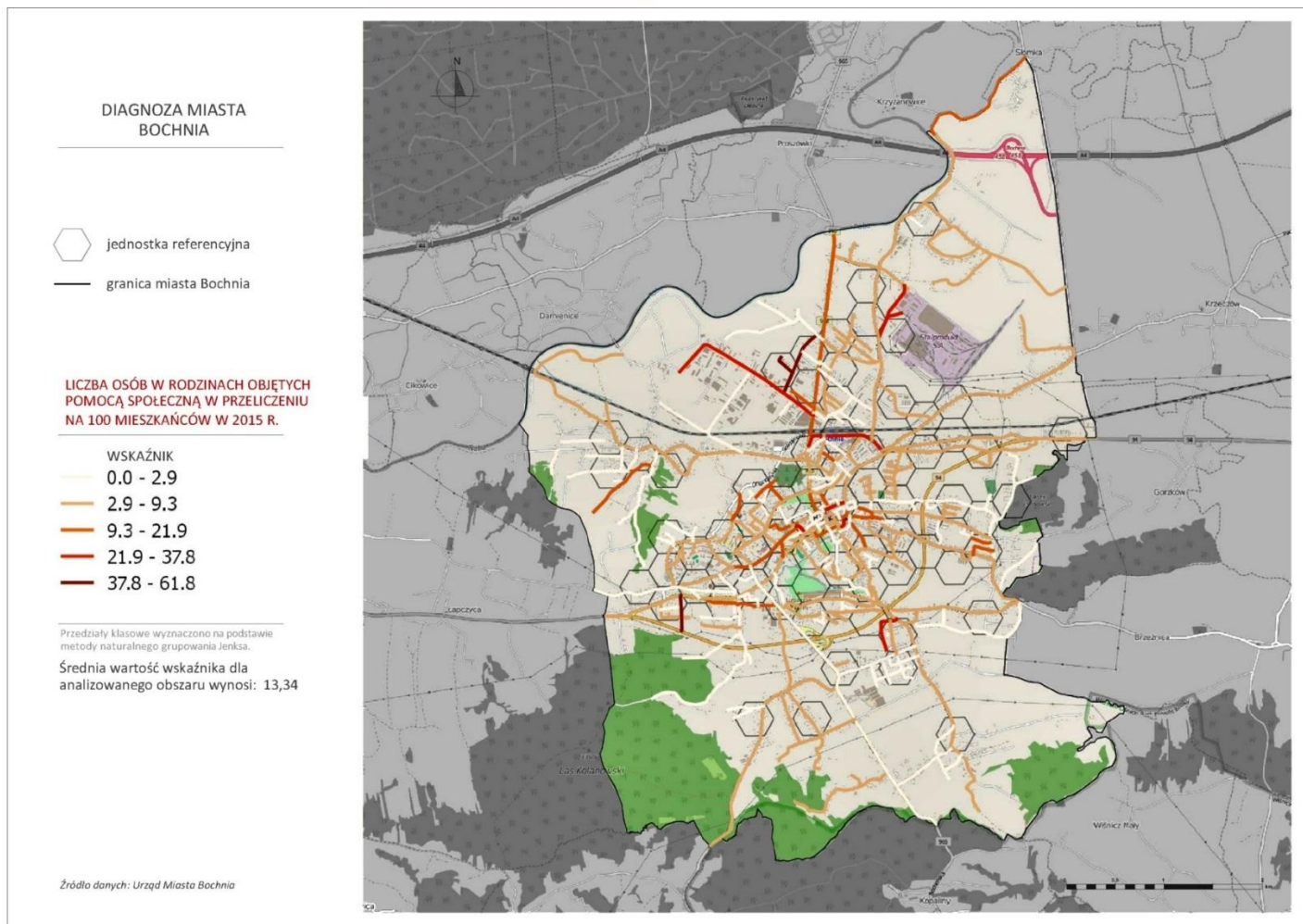
Najwięcej świadczeń socjalnych kierowanych jest do mieszkańców ulicy Na Buczków, co wiąże się ze specyfiką funkcjonującego tam osiedla socjalnego - na stu mieszkańców tej ulicy przypadają tam średnio **62 świadczenia z MOPS**. Podobnie jest w przypadku ulicy Kaima, gdzie odsetek ten jest co prawda niższy, ale wciąż niemal dwukrotnie wyższy niż średnia dla Bochni.

Na terenie Bochni można wskazać ulice i obszary, na których również poza wspomnianymi powyżej osiedlami socjalnymi, notuje się znaczną liczbę świadczeń przypadających na stu mieszkańców. Są to w szczególności ulice bezpośrednio przylegające do Rynku. Zlokalizowane niemal po wszystkich jego stronach, również w ciągu prowadzącym bezpośrednio na północ od zespołu staromiejskiego w sąsiedztwie Plant Salinarnych oraz w ciągach ulic położonych w zachodniej części osiedla Śródmieście Campi. Znaczna koncentracja liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej widoczna jest również w bezpośrednim sąsiedztwie dworca PKP, w części osiedla Słonecznego. Odosobnioną wyspę znacznej liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej można dostrzec również w sąsiedztwie obwodnicy Bochni, w rejonie osiedla Kurów.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 14 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych MOPS)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Przy ograniczonych możliwościach wpływu samorządu i prowadzonych przez niego działań rewitalizacyjnych na występowanie takich zjawisk jak długotrwała i ciężka choroba lub niepełnosprawność należy skoncentrować się na pozostałych zjawiskach kryzysowych, w zakresie których wdrażane działania mogą przynieść realne efekty.

LP.	PRZYCZYNA	OGÓŁEM LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
1.	Długotrwała i ciężka choroba	342	764
2.	Ubóstwo	325	870
3.	Niepełnosprawność	303	625
4.	Bezrobocie	260	822
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	241	852

Tabela 10 Główny strumień świadczeń socjalnych w 2015 roku (Źródło: MPiPS-03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielanych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2015 r.)

Spośród wszystkich świadczeń udzielanych przez MOPS największy odsetek rodzin korzysta ze **świadczeń związanych z ubóstwem**, w skali miasta na 1 000 osób w wieku produkcyjnym **w 2015 roku przypadały 22,04 takie świadczenia**.

Największą koncentrację tego zjawiska notuje się na obszarach pokrywających się z lokalizacją osiedli socjalnych (ulice Na Buczków i Kaima) oraz w okolicy Domu Pomocy Społecznej (ul. Karolina), gdzie wartość wskaźnika przekracza średnią dla miasta. Poza tymi obszarami, wysokie natężenie pobierania świadczeń ze względu na ubóstwo, znacznie wyższe niż średnia dla miasta, notuje się na polach heksagonalnych pokrywających historyczne centrum miasta, uwzględniając kwartały zabudowy we wszystkich kierunkach od Rynku i dalej w kierunku zachodnim, aż do szybu Campi.

Biorąc pod uwagę **problem uzależnień, w Bochni przeciętnie ze świadczeń korzysta 9,49 osoby na 1 000**. Ponownie widoczne jest znaczne zróżnicowanie natężenia tego problemu na mapie Bochni. Z koncentracją tego zjawiska mamy do czynienia na terenie osiedla Proszowskiego, w szczególności w okolicach **ul. Na Buczków, gdzie świadczenia z tego tytułu pobiera dziesięciokrotnie więcej osób niż średnia dla miasta**. Problem widoczny jest również w okolicach ulicy Kaima. Oprócz koncentracji negatywnych zjawisk na osiedlach socjalnych (czego nie należy lekceważyć), widoczne jest, że problem ten dotyczy śródmieścia Bochni we wszystkich polach heksagonalnych sąsiadujących z rynkiem, oraz części osiedla Słonecznego w bezpośrednim sąsiedztwie dworca PKP.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

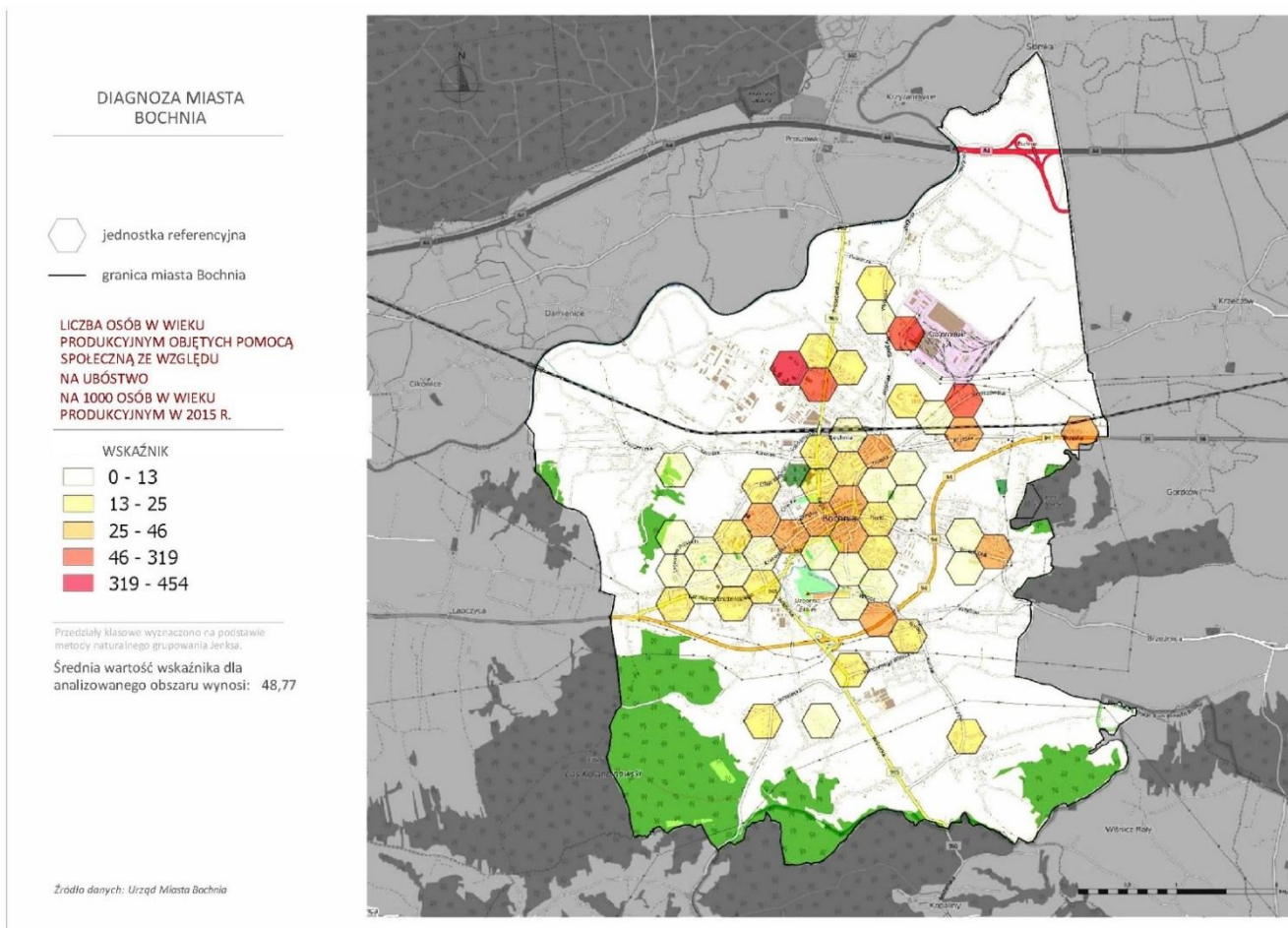

W porównaniu do dystrybucji świadczeń przyznawanych ze względu na ubóstwo, widoczne jest, że problem uzależnień w mniejszym stopniu dotyczy mieszkańców zachodniej części osiedla Śródmieście-Campi. Obszary położone w sąsiedztwie geometrycznego trójkąta pomiędzy I Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Kazimierza Wielkiego, Kopalnią Soli Bochnia – Szybem Campi oraz Szpitalem Powiatowym, charakteryzują się dostrzegalnym odsetkiem problemów społecznych wynikających z ubóstwa, jednak w dużo mniejszym stopniu, niż w ścisłym śródmieściu (okolice Rynku), nakłada się na to problem alkoholizmu czy narkomanii. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w okolicach ulicy Karolina, gdzie co prawda notowany jest znaczny odsetek osób korzystających ze świadczeń ze względu na ubóstwo, jednak nie idzie on w parze z problemem uzależnień, jak to się dzieje w przypadku ulic Na Buczków i Kaima.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

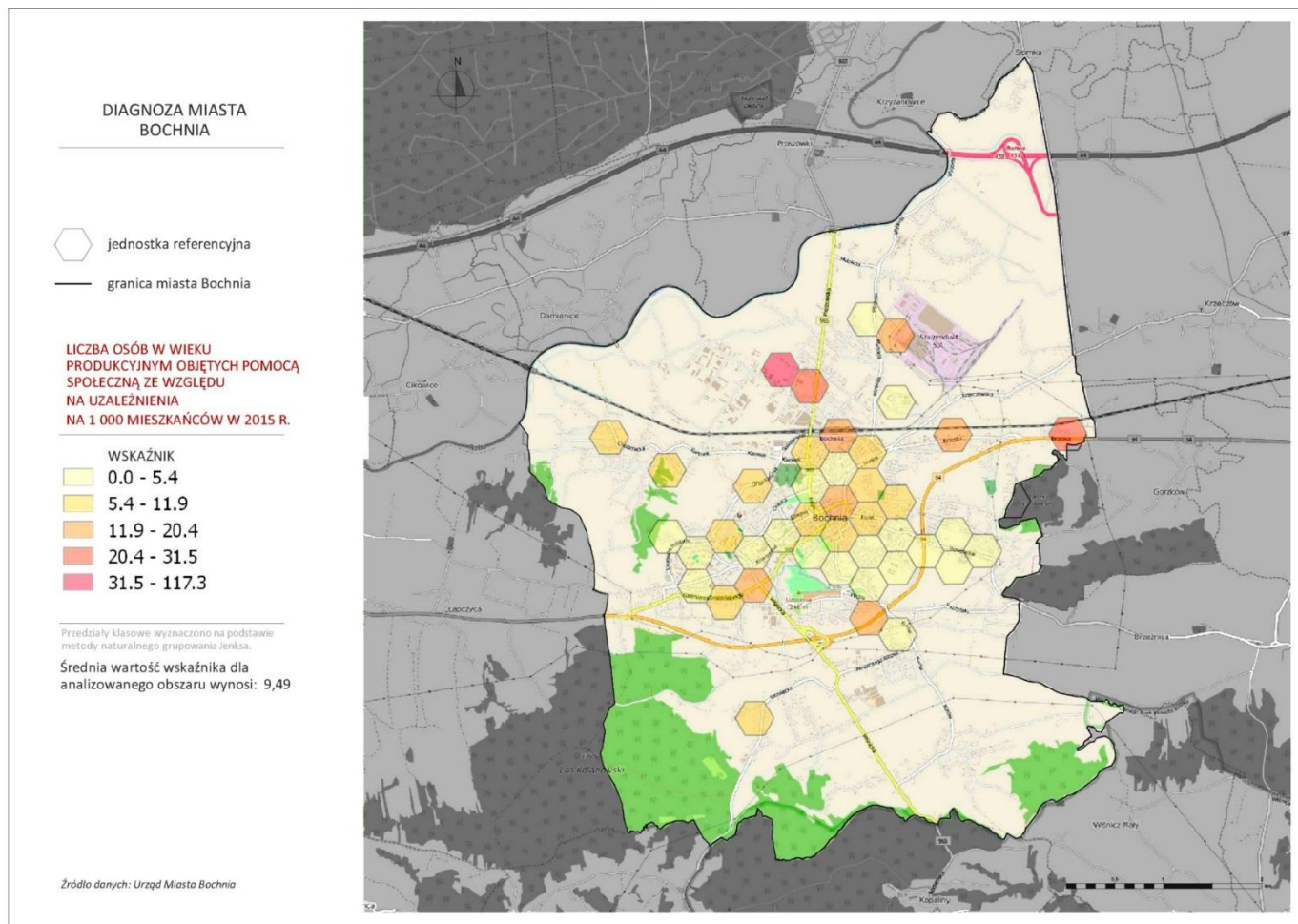

Rysunek 15 Liczba osób w wieku produkcyjnym objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo w przeliczeniu na 1 000 osób w wieku produkcyjnym (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych MOPS)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 16 Liczba osób objętych pomocą społeczną ze względu na uzależnienia w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych MOPS)

2.1.4 PRZESTĘPCZOŚĆ

Zasadniczymi naruszeniami prawa, które mają bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców są przestępstwa przeciwko mieniu i życiu (m.in. kradzieże, włamania, rozboje, oszustwa, zabójstwa, pobicia itd.) oraz wykroczenia (np. spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, zakłócanie spoczynku nocnego, zaśmiecanie, naruszenia przepisów ruchu drogowego itp.). Opierając się na danych Komendy Powiatowej Policji na przestrzeni lat 2013 – 2015 w Bochni notuje się spadek liczby przestępstw przeciwko życiu i mieniu o 11% (z 250 w roku 2013 do 222 w roku 2015), przy jednoczesnym wzroście wykrywanych wykroczeń o 19% (z 511 do 610). Tym samym w Bochni dochodzi do co raz mniejszej liczby zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają życiu mieszkańców i ich mieniu, przy jednoczesnym wzroście zdarzeń zakłócających porządek, wybryków chuligańskich i naruszeń prawa ruchu drogowego.

W oparciu o przytoczone dane KPP w Bochni możliwe jest określenie miejsc koncentracji występowania zarówno przestępstw przeciwko życiu i mieniu jak i wykroczeń. W tym celu skorzystano z danych określających ulice, na których doszło do złamania prawa. Ze względu na fakt, że liczba występujących zdarzeń nie musi być powiązana z liczbą mieszkańców danej ulicy (nie można założyć też, że sami mieszkańcy dokonują przestępstw i wykroczeń w bezpośrednim otoczeniu miejsca swojego zamieszkania), jako punkt odniesienia przyjęto długość danej ulicy mierzoną w kilometrach (w przypadku placów punktem odniesienia była ich powierzchnia). Następnie obliczony został wskaźnik występowania negatywnych zjawisk w odniesieniu do poszczególnych jednostek referencyjnych oparty na przypisaniu części ulic do pól na planie miasta.

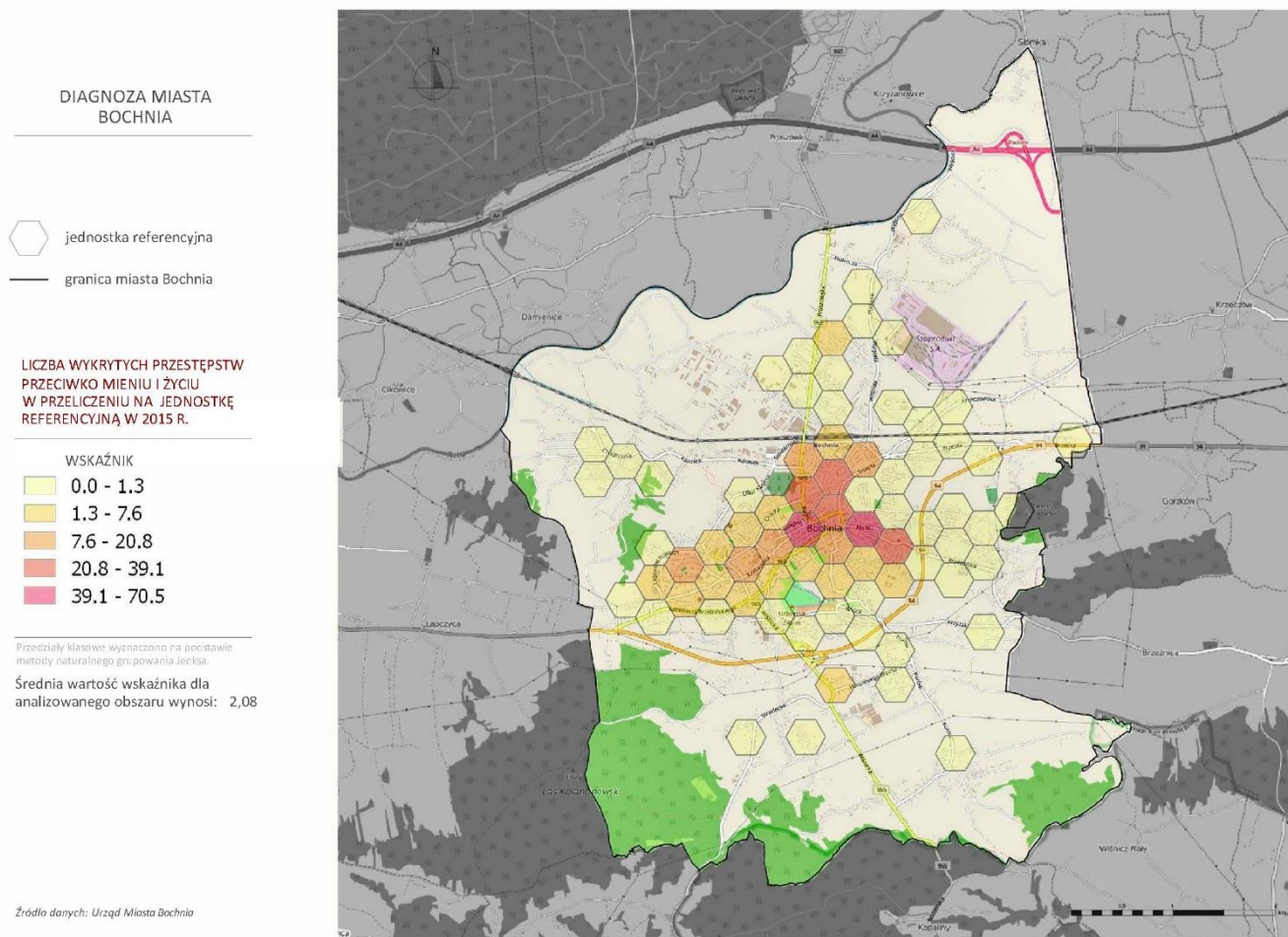
Gdyby wszystkie naruszenia prawa rozkładały się równomiernie na obszarze miasta, na jednym polu referencyjnym popełniono by w 2015 roku 2 przestępstwa przeciwko mieniu i życiu oraz niemal 6,5 wykroczenia. Jednak rzeczywiste rozłożenie naruszeń prawa nie było równomierne i miało wyraźne obszary koncentracji. Na obszarze zachodniej części rynku i przylegających ulic, w 2015 roku, popełniono ponad 40 przestępstw. Podobne wskaźniki zanotowano w okolicach ulicy Floris. Wysokie wskaźniki przestępczości (ponad dziesięciokrotnie wyższe niż średnia dla miasta) odnotowano ponadto niemal na całym obszarze historycznego centrum miasta oraz na północ od niego w okolicach plant salinarnych i na terenach pomiędzy śródmieściem a dworcem PKP (osiedle Słoneczne). Obszary te można uznać za najniebezpieczniejsze w Bochni.

Jeszcze większą kumulację w historycznym centrum miasta widać w przypadku wykroczeń. Tu również bezwzględnie dominują obszary historycznego centrum miasta położone w bezpośrednim sąsiedztwie Rynku oraz na północ od niego, w stronę dworca PKP (osiedle Słoneczne).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

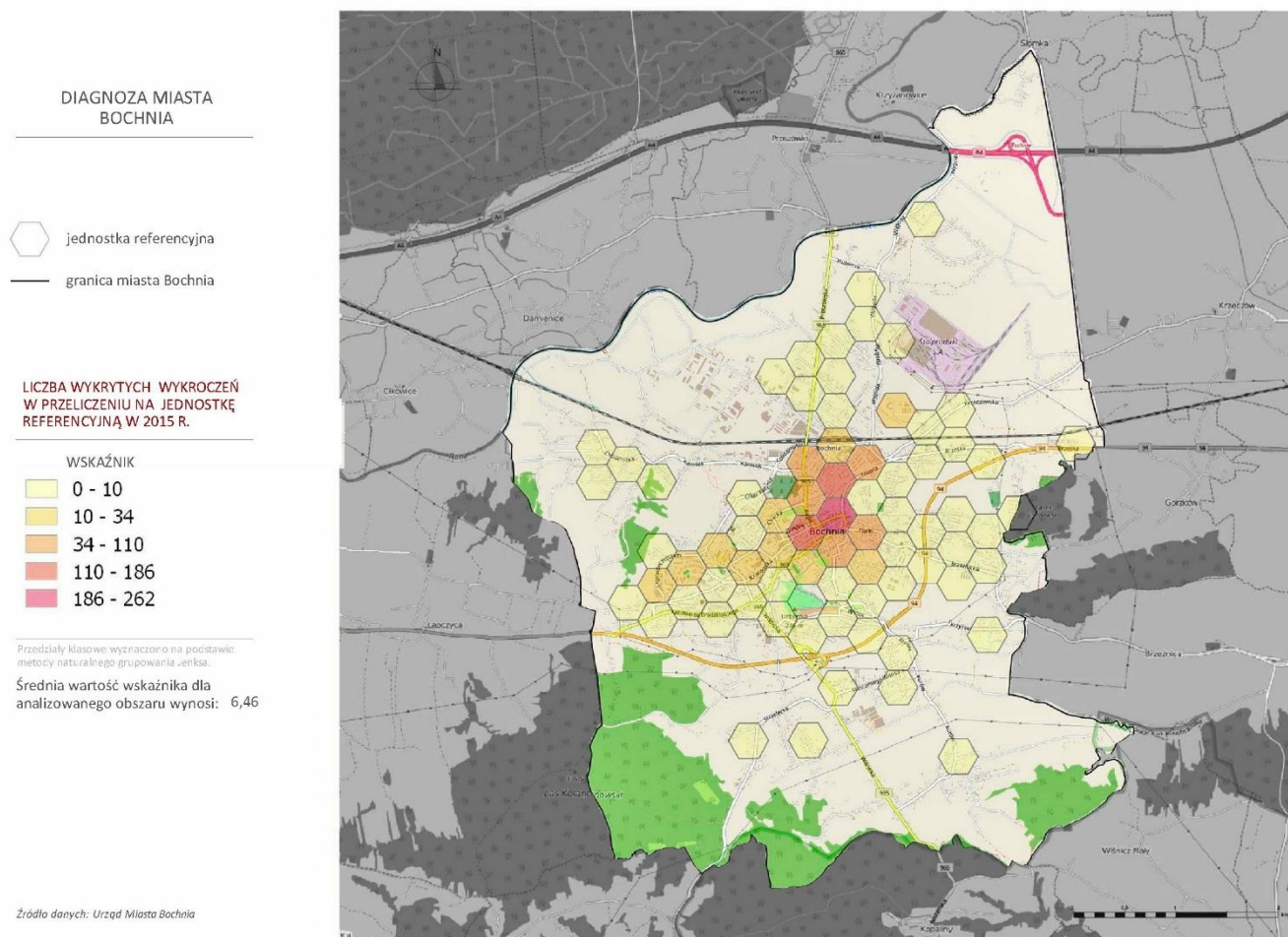
Rysunek 17 Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu i życiu w przeliczeniu na jednostkę referencyjną w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych KPP Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 18 Liczba wykrytych wykroczeń w przeliczeniu na jednostkę referencyjną w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych KPP Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2.1.5 POZIOM EDUKACJI

Bochnia to miasto o relatywnie dobrze rozbudowanej sieci szkolnej. Daje ono możliwość kształcenia na wszystkich szczeblach edukacji i opieki nad małymi dziećmi. W 2014 roku (GUS) na terenie miasta funkcjonowały:

- 1 żłobek – 40 podopiecznych
- 15 placówek wychowania przedszkolnego (6 przedszkoli publicznych) – 1203 dzieci
- 6 szkół podstawowych (w tym szkoła podstawowa w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym) – 2058 uczniów
- 4 szkoły gimnazjalne (2 publiczne) – 1054 uczniów
- 5 szkół ponadgimnazjalnych – 1702 uczniów
- szkoły policealne – 100 słuchaczy
- 1 Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy (przedszkole specjalne, szkoła podstawowa, gimnazjum specjalne, zasadnicza szkoła zawodowa, publiczna szkoła przysposabiająca do pracy, liceum uzupełniające)
- 1 szkoła artystyczna muzyczna I i II stopnia
- 1 szkoła wyższa (wydział zamiejscowy)

Z najbardziej bieżących potrzeb w zakresie funkcjonowania systemu opieki nad dziećmi i systemu edukacji wyraźnie widoczny jest niedobór żłobków oraz placówek przedszkolnych (te ostatnie zapewniają opiekę dla około 85% dzieci w wieku 3-6 lat).

Sieć szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych jest dobrze rozwinięta, a poziom świadczonych przez nie usług wysoki, czego dowodzą poniższe statystyki.

W roku szkolnym 2014/2015 uczniowie wszystkich szkół w Bochni osiągnęli lepsze wyniki w egzaminie szóstoklasisty niż średnia dla Powiatu, województwa i dla kraju (Tabela 11). O tym, że problemy edukacyjne nie są głównym obszarem kryzysowym w mieście, świadczą również przytoczone wcześniej wyniki badań reaktywnych, w których mieszkańcy bardzo wysoko oceniali dostępność usług edukacyjnych.

Podobnie w testach gimnazjalnych, uczniowie większości szkół, osiągnęli lepsze wyniki niż średnia dla całego kraju (Tabela 12).

Tym samym jakość edukacji na terenie Bochni możemy w całości ocenić jako dobrą. Jednym z kryteriów określających potencjalne wykluczenie edukacyjne jest ograniczony dostęp do zasobów materialnych wśród rodziców uczniów, co może przekładać się na występowanie trudności w osiąganiu kolejnych szczebli edukacji. Naprzeciw tym problemom wychodzi system stypendiów szkolnych definiowany ustawą o systemie oświaty. **Przeciętnie na 1 000 osób niepełnoletnich w Bochni przyznanych było w 2015 roku 27,73 stypendiów szkolnych.**

Szkoła	Liczba uczniów	Średni wynik z j. polskiego	Średni wynik z matematyki	Łączny średni wynik
PSP nr 1	85	76,2 %	63,5 %	70,0 %
PSP nr 2	76	79,1 %	70,3 %	74,8 %
PSP nr 4	67	78,1 %	76,0 %	77,1 %
PSP nr 5	34	77,9 %	68,5 %	73,3 %
PSP nr 7	45	75,8 %	64,3 %	70,2 %
Gmina	307	77 %	69 %	73 %
Powiat	1099	75 %	64 %	70 %
Województwo	31 609	74 %	64 %	69 %
Kraj	337 002	73 %	61 %	67 %

Tabela 11 Wyniki z egzaminu szóstoklasisty (rok szkolny 2014/2015) Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna i Centralna Komisja Egzaminacyjna

Szkoła	Egzamin w części humanistycznej		Egzamin w części matematyczno-przyrodniczej	
	Język polski	Historia i wiedza o społ.	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze
-	Wynik	Wynik	Wynik	Wynik
G nr 1	65,4	68,0	63,1	54,5
G nr 2	63,9	65,7	58,8	50,4
Gmina	64,9	67,3	61,7	53,2
Powiat	62,2	65,0	51,9	50,3
Województwo	63	66	51	52
Kraj	62	64	48	50

Tabela 12 Wyniki z egzaminu szóstoklasisty (rok szkolny 2014/2015) Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna i Centralna Komisja Egzaminacyjna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

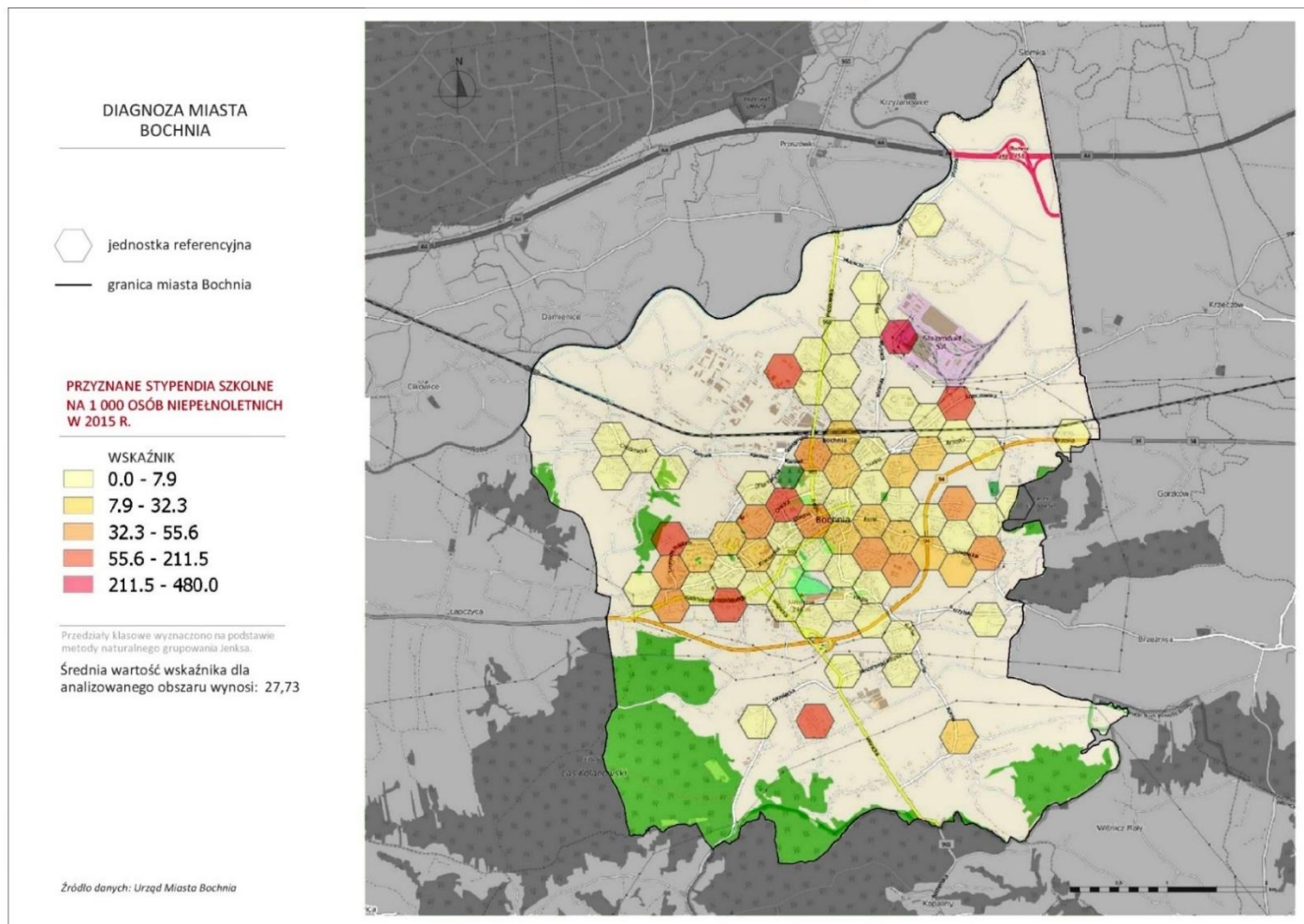
W przeliczeniu na 1 000 osób niepełnoletnich można dostrzec, że największa kumulacja przyznawanych stypendiów szkolnych notowana jest na obu wspomnianych wcześniej osiedlach socjalnych (Na Buczków, Kaima) gdzie korzysta z nich przeciętnie aż dziesięciokrotnie więcej osób niepełnoletnich niż średnia dla miasta. Ponadto odosobnione obszary koncentracji występują na obszarach osiedli Karolina, Kolanów, Dołuszyce i Niepodległości. Znaczący obszar koncentracji dostrzegalny jest ponadto w kilku obszarach zachodniej części osiedla Śródmieście-Campi, w okolicach ulicy Orackiej, w bezpośrednim sąsiedztwie Plant Salinarnych

Odpowiedzią na podstawowe problemy uczniów w zakresie edukacji jest umożliwienie im korzystania z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, którymi objęci są uczniowie mający największe trudności w przyswojeniu materiału. Biorąc pod uwagę uczniów szkół gimnazjalnych widoczne jest występowanie problemów edukacyjnych w szczególności na terenach peryferyjnych miasta oraz na osiedlu Windakiewicza i na terenie osiedla Śródmieście Campi (szczególnie na obszarach położonych na południowy wschód od Rynku) oraz na osiedlu Słonecznym. W dalszej części opracowania, dotyczącej problemów przestrzenno-funkcjonalnych zwrócono uwagę na dostępność szkół na planie miasta.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 19 Przyznane stypendia szkolne na 1 000 osób niepełnoletnich (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

DIAGNOZA MIASTA BOCHNIA

jednostka referencyjna

granica miasta Bochnia

UCZNIOWIE GIMNAZJÓW
KORZYSTAJĄCY Z ZAJĘĆ DYDAKTYCZNO
WYRÓWNAWCZYCH
NA 1 000 OSÓB
NIEPEŁNOLETNICH W 2015 R.

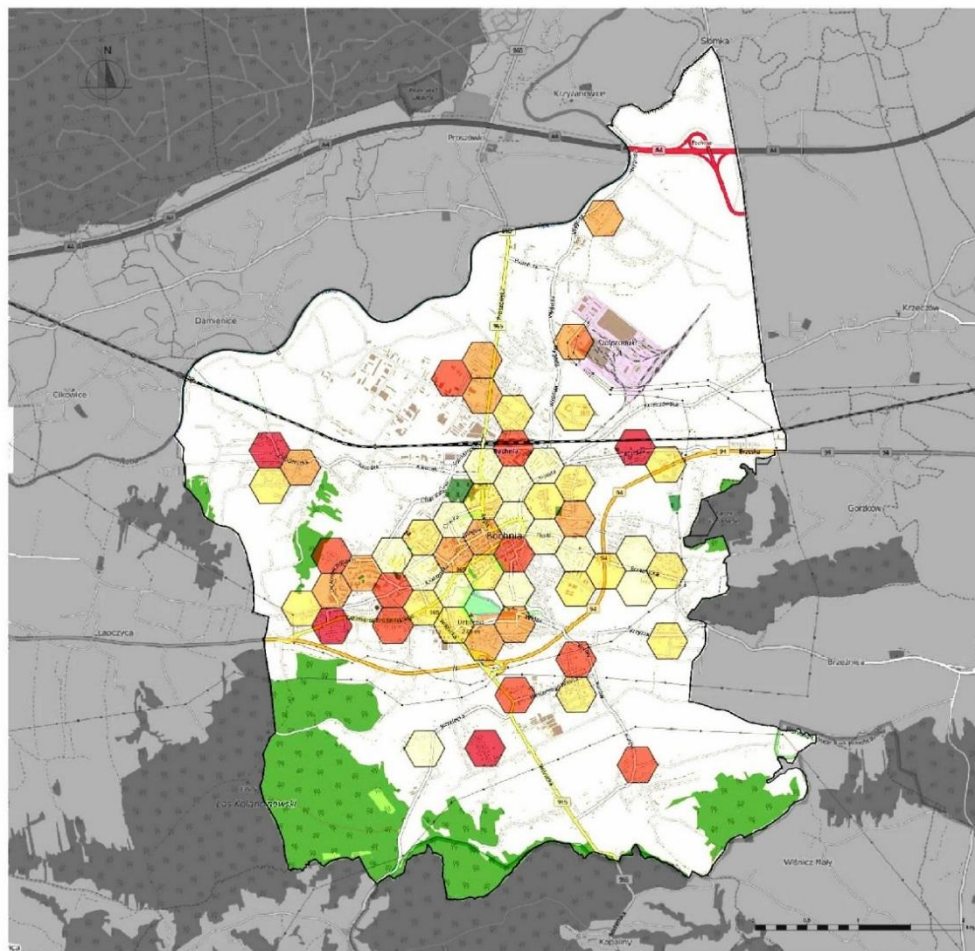
WSKAŹNIK

- 0 - 31
- 31 - 54
- 54 - 80
- 80 - 102
- 102 - 148

Przeziały klasowe wyznaczono na podstawie metody naturalnego grupowania Jenksa.

Średnia wartość wskaźnika dla analizowanego obszaru wynosi: 90,29

Źródło danych: Urząd Miasta Bochnia
Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa Komenda Policji

Rysunek 20 Uczniowie gimnazjów korzystający z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych na 1 000 osób niepełnoletnich (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2.1.6 NISKI POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Jako wskaźnik deficytu uczestnictwa w życiu publicznym przyjęto aktywność obywatelską mierzoną frekwencją w wyborach samorządowych (2014) oraz parlamentarnych (2015). W odróżnieniu od wszystkich poprzednio prezentowanych na kartogramach zmiennych, o deficytach na tym polu mówimy nie w sytuacji, gdy wskaźnik osiąga wysokie wartości, a odwrotnie, gdy frekwencja jest niewielka. Dlatego też lokalizacji negatywnych zjawisk należy szukać na tych obszarach miasta gdzie zanotowano ją najniższą. Na tym etapie należy również odnotować specyfikę danych agregowanych na temat frekwencji wyborczej. Państwowa Komisja Wyborcza nie agreguje informacji o uczestnictwie w wyborach mieszkańców konkretnych budynków, czy nawet całych ulic. Pod uwagę brane są natomiast okręgi wyborcze, które nierzadko obejmują znaczne części miasta. Stąd na zaprezentowanej mapie sąsiadujące ze sobą ulice mogą tak znacznie różnić się pod względem aktywności obywatelskiej. Nie może być to jednak odczytywane, jako rzeczywista linia demarkacyjna oddzielająca mieszkańców poszczególnych ulic czy budynków.

Niemniej jednak, mimo wszystkich zastrzeżeń dotyczących możliwości uogólniania zebranych w ten sposób danych, widoczne są pewne ogólne trendy. **Średnia frekwencja w wyborach do rady miasta w 2014 roku wyniosła w Bochni 48,75%**. Jak widać na zaprezentowanym powyżej kartogramie w wyborach do Rady Miasta, najmniej aktywnie uczestniczyli mieszkańcy osiedla Windakiewicza oraz części osiedli Proszowskiego i Karolina – Krzeczowska. W tych przypadkach poziom frekwencji był niższy niż średni dla miasta. Niską aktywnością charakteryzowali się ponadto mieszkańcy Osiedla Śródmieście-Campi i zachodniej części osiedla Słonecznego. Na tle pozostałych części miasta pozytywnie wyróżniali się natomiast mieszkańcy osiedla Uzbornia, gdzie frekwencja sięgała niemal 60%.

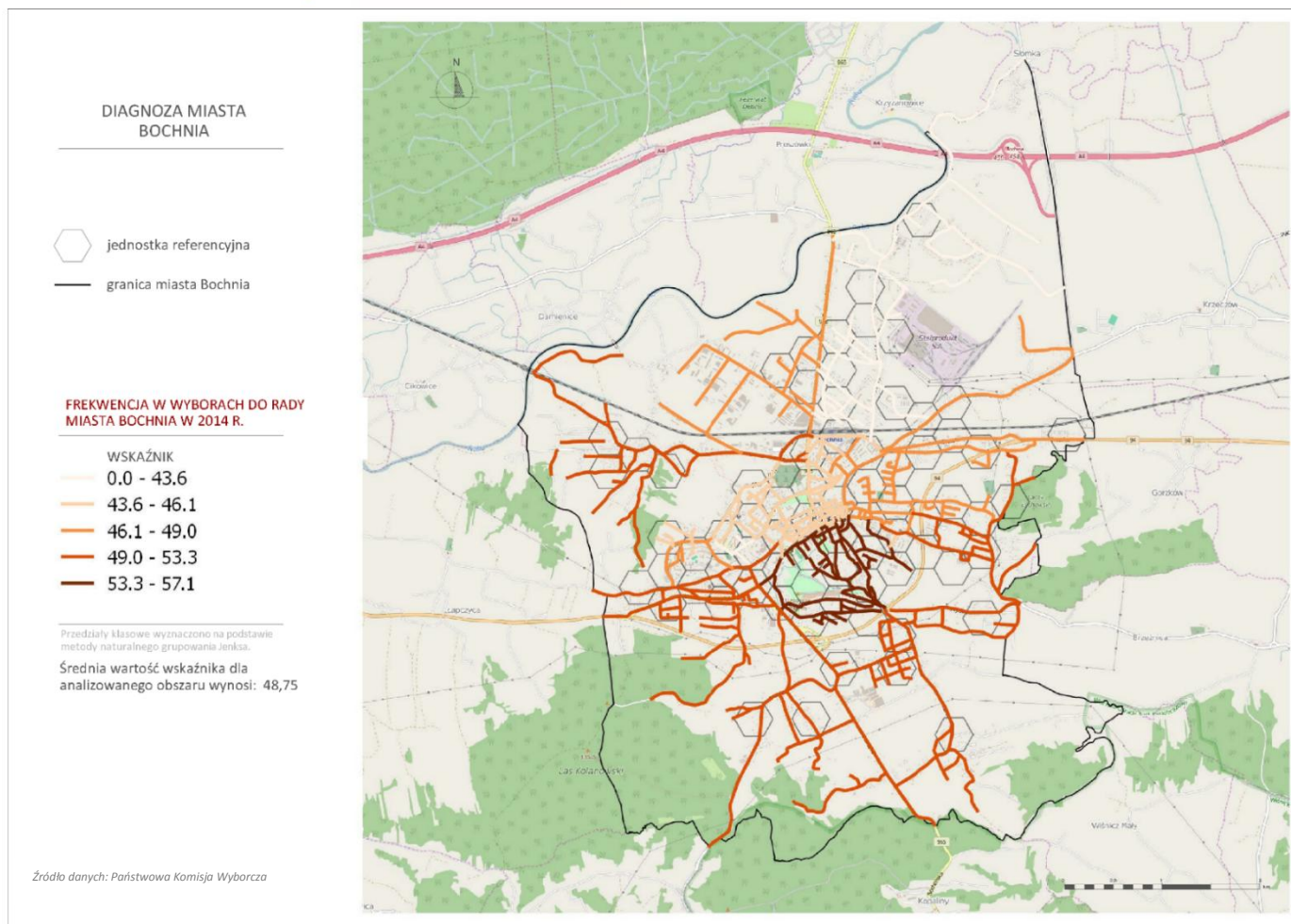
Co ciekawe, mapa aktywności obywatelskiej w wyborach parlamentarnych (sejm 2015) rozkładała się inaczej niż samorządowych. **Mieszkańcy Bochni wykazali się większą aktywnością jako całość i średnia frekwencja wyniosła 57,35%**. W wyborach szczególnie aktywni byli mieszkańcy zachodniej i południowo-zachodniej części miasta. Dość dużą frekwencję (zblizoną do wartości średniej dla miasta) zanotowana w centralnej i południowej części Bochni. Na przeciwnym krańcu znalazła się zachodnia część osiedla Słonecznego oraz Proszowskiego, gdzie frekwencja była znacznie niższa niż średnia w mieście.

Biorąc pod uwagę uśrednioną wartość frekwencji wyraźnie widać niską aktywność obywatelską (powtarzającą się w obu wyborach) w rejonie położonym między historycznym centrum miasta a dworcem PKP (północna część osiedla Śródmieście-Campi, zachodnia część osiedla Słonecznego). Relatywnie niską aktywnością charakteryzują się ponadto części miasta położone na północ od torów kolejowych (osiedla Proszowskie i Karolina – Krzeczowska), oraz osiedle Windakiewicza i właściwa część osiedla Śródmieście - Campi.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

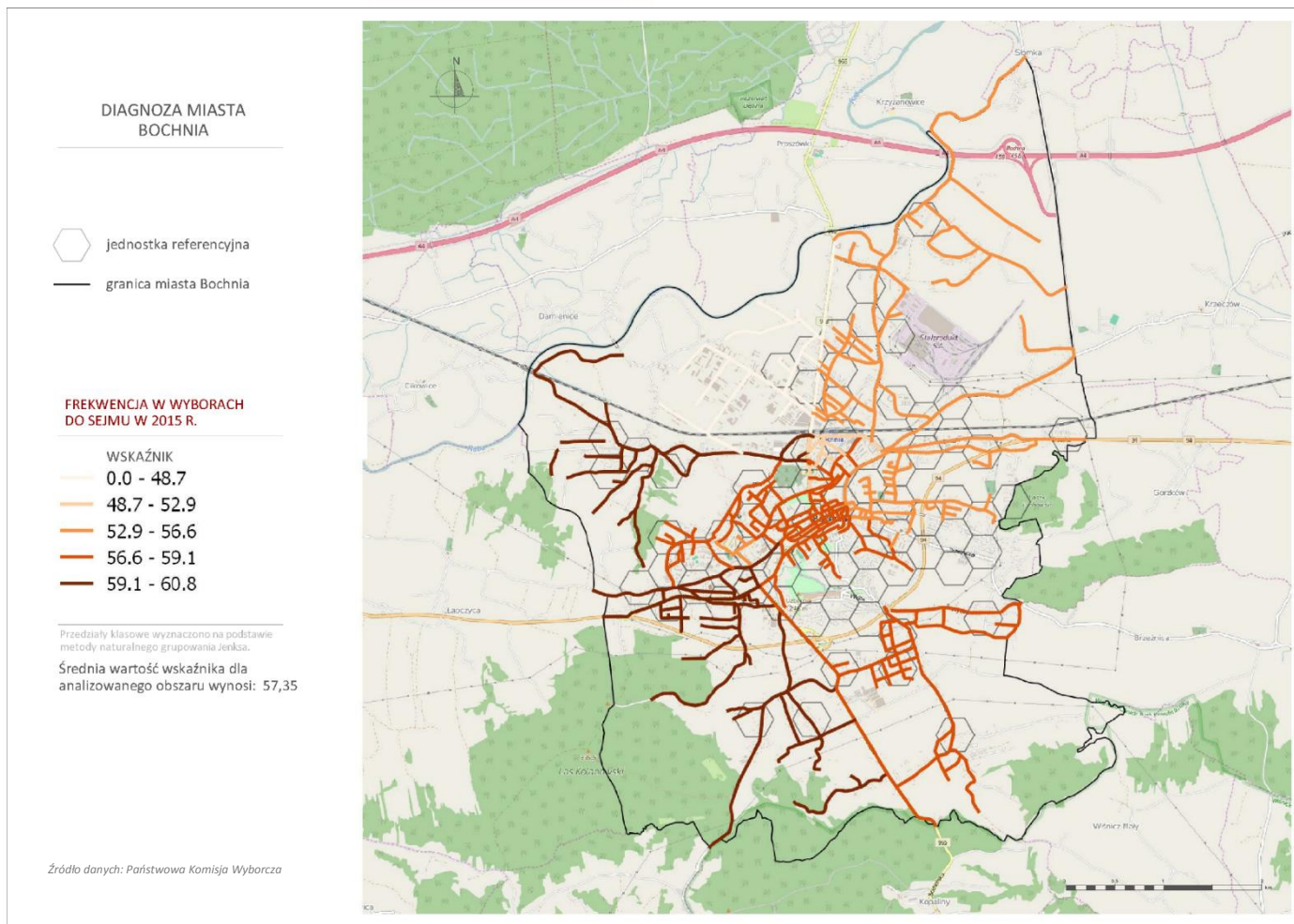
Rysunek 21 Frekwencja w wyborach do Rady Miasta Bochnia w 2014 r (oprac. własne na podstawie danych PKW)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 22 Frekwencja w wyborach do Sejmu RP w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych PKW)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2.2 NEGATYWNE ZJAWISKA W POZOSTAŁYCH SFERACH

2.2.1 NEGATYWNE ZJAWISKA GOSPODARCZE

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji szczególnie dwa zagadnienia są istotne dla zidentyfikowania obszarów koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych. Są to: (1) niski stopień przedsiębiorczości oraz (2) słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw.

Zgodnie z danymi GUS, na 10 000 mieszkańców Bochni w 2015 roku przypadało **1 153 przedsiębiorstwa zarejestrowane w REGON**. Jest to wskaźnik wyższy niż średnia dla kraju (1 089) i dla województwa małopolskiego (1 079). Mimo dobrych wskaźników przedsiębiorczości, dynamika jej wzrostu w Bochni jest mniejsza niż w skali kraju, czy województwa i wyniosła między rokiem 2010 a 2015 5 punktów procentowych w porównaniu do 7 punktów procentowych w skali kraju i 9 punktów procentowych w województwie małopolskim.

	2010	2015	Wzrost w latach 2010 - 2015
POLSKA	1015	1089	7 punkty procentowe
MAŁOPOLSKIE	993	1079	9 punkty procentowe
Powiat bocheński	758	817	8 punkty procentowe
Bochnia	1103	1153	5 punkty procentowe

Tabela 13 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności. Źródło: dane GUS

Świadczy to o tym, że kondycja gospodarcza Bochni wymaga szczególnej uwagi. Odsetek zamykanych przedsiębiorstw w Bochni wzrósł od 2010 roku o 44,42 punkty procentowe. W tym samym czasie dynamika ta, w skali kraju, wyniosła 23,19 punktów procentowych, a w skali województwa małopolskiego 32,44 punktów procentowych. W parze z tymi negatywnymi trendami szedł spadek liczby nowozakładanych przedsiębiorstw. Poziom aktywności gospodarczej Bochnian spadł na przestrzeni omawianych lat o 27 punktów procentowych. W skali kraju liczba nowozakładanych firm spadła w tym samym okresie o 10,31 punktu procentowego, a w województwie małopolskim o 9,82 punktu.

	2010	2015	Wzrost w latach 2010 - 2015
POLSKA	62	76	23 punkty procentowe
MAŁOPOLSKIE	58	77	32 punkty procentowe
Powiat bocheński	42	64	52 punkty procentowe
Bochnia	56	81	44 punkty procentowe

Tabela 14 Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Ludności. Źródło: dane GUS

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

	2010	2015	Wzrost w latach 2010 - 2015
POLSKA	104	94	-10 punkty procentowe
MAŁOPOLSKIE	109	98	-9 punkty procentowe
Powiat bocheński	89	73	-18 punkty procentowe
Bochnia	114	83	-27 punkty procentowe

Tabela 15 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności. Źródło: dane GUS

Na zasygnalizowany wcześniej problem nakłada się spadający odsetek nowozakładanych przedsiębiorstw. Przyglądając się temu zjawisku należy zwrócić szczególną uwagę na aktywność młodych przedsiębiorców (w wieku do 35 lat).

Na przedstawionym kartogramie, widoczny jest znaczny spadek liczby nowozakładanych przedsiębiorstw przez osoby młode w rejonie Rynku i obszarów otaczających go od północy (spadek o 8 punktów procentowych na przestrzeni trzech lat). Problem ten, choć koncentruje się w tym polu, dotyczy również terenów położonych na zachód i południe od Rynku, gdzie również odnotowano spadek aktywności gospodarczej osób młodych. Znacznie lepiej wygląda sytuacja w okolicach ulicy Na Buczków, co może jednak być efektem sąsiadującej z nią ulicy Partyzantów, która jest atrakcyjnym terenem inwestycyjnym.

Również dane dotyczące zmiany liczby nowozakładanych przedsiębiorstw przez ogół osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na długość ulicy wskazują wyraźnie na koncentrację negatywnych trendów na obszarach występowania negatywnych zjawisk społecznych. Spadek liczby zakładanych przedsiębiorstw dotykał w szczególności Rynku i ulic przylegających (nawet o niemal 20% mniej zakładanych przedsiębiorstw na przestrzeni ostatnich trzech lat) oraz osiedla Słonecznego, gdzie szczególne spadki odnotowano przy ulicach Ks. Józefa Poniatowskiego oraz Wojska Polskiego.

Okolice osiedli socjalnych przy ulicach Na Buczków i Kaima charakteryzują nieznaczne spadki przedsiębiorczości, jednak brak jest podstaw do stwierdzenia, że dochodzi tam do kumulacji negatywnych zjawisk gospodarczych.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

DIAGNOZA MIASTA BOCHNIA

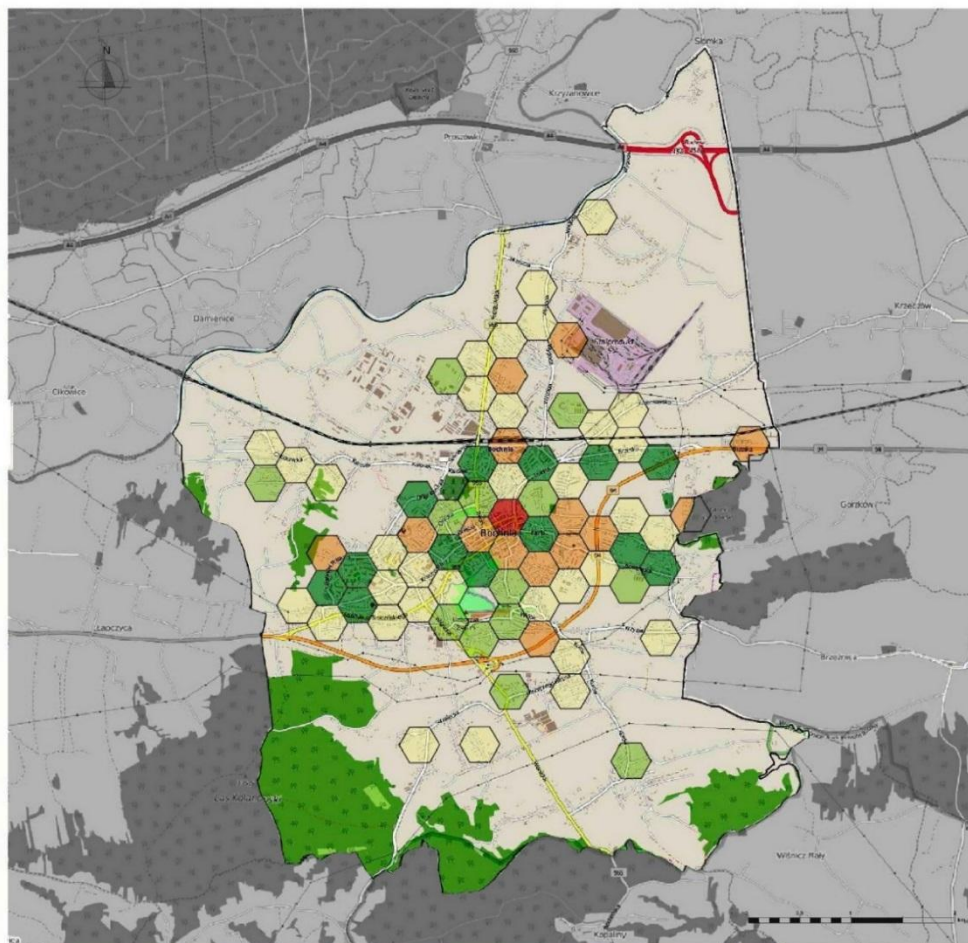
- jednostka referencyjna
- granica miasta Bochnia

Zmiana liczby nowozakładanych przedsiębiorstw przez osoby do 35 roku życia (2013-2015)

WSKAŹNIK	
	-8.0 - -8.0
	-8.0 - -1.0
	-1.0 - 0.0
	0.0 - 1.0
	1.0 - 4.0

Przedziały klasowe wyznaczono na podstawie metody naturalnego grupowania Jenksa.
Źródło: materiały wypracowane dla...

Źródło danych: Urząd Miasta Bochnia

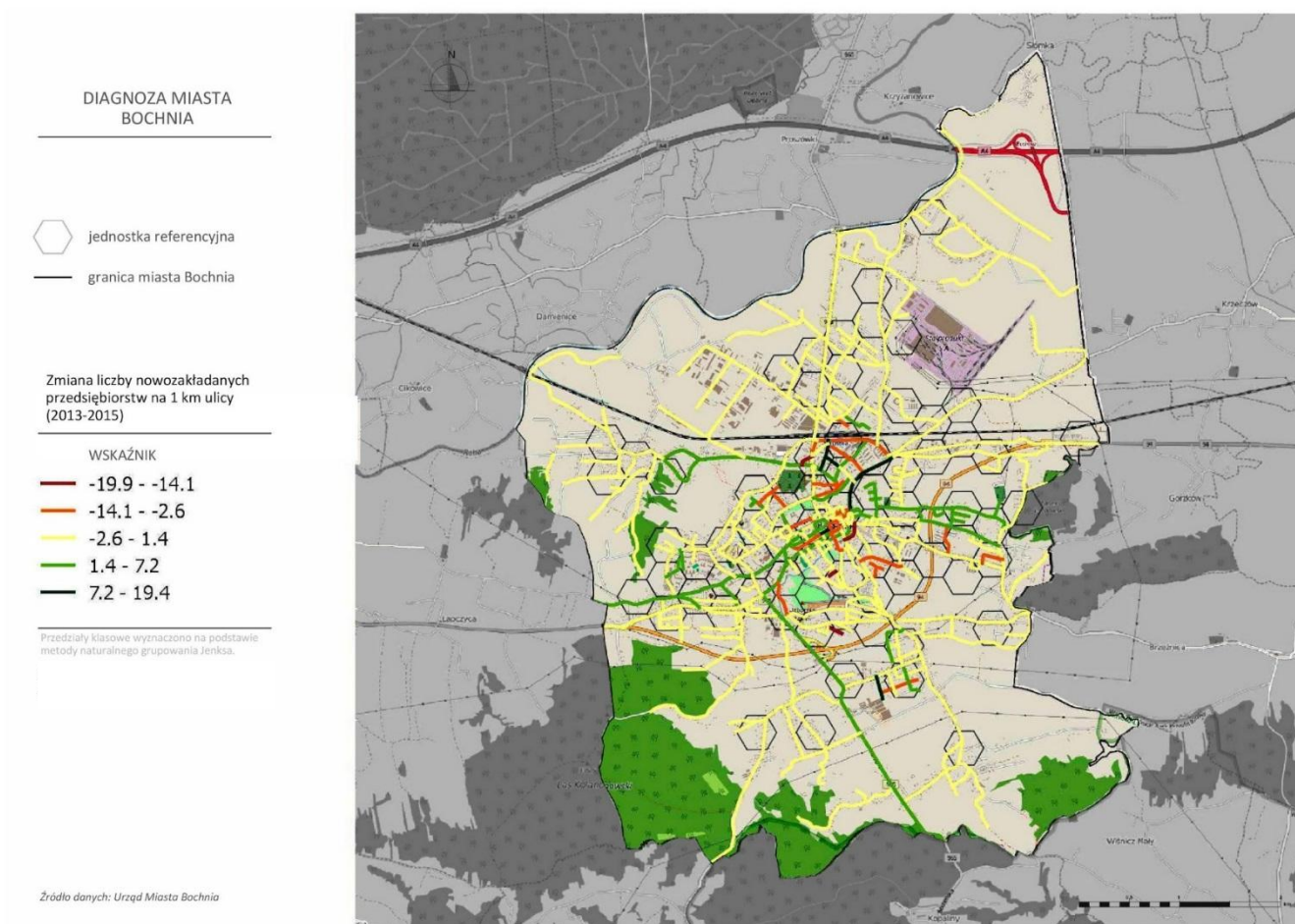
Rysunek 23 Zmiana Liczy nowozakładanych przedsiębiorstw przez osoby do 35 roku życia w latach 2013-2015 (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)

Diagnoza Gminy Miasta Bochnia służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

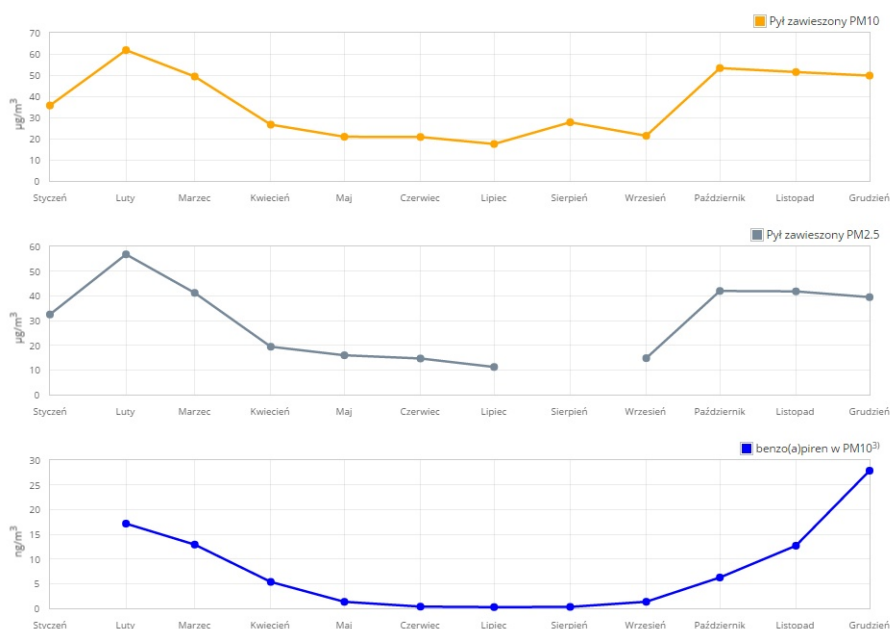
Rysunek 24 Zmiana liczby nowozakładanych przedsiębiorstw na 1 km ulicy w latach 2013-2015 (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)

2.2.2 NEGATYWNE ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE

Zanieczyszczenie powietrza

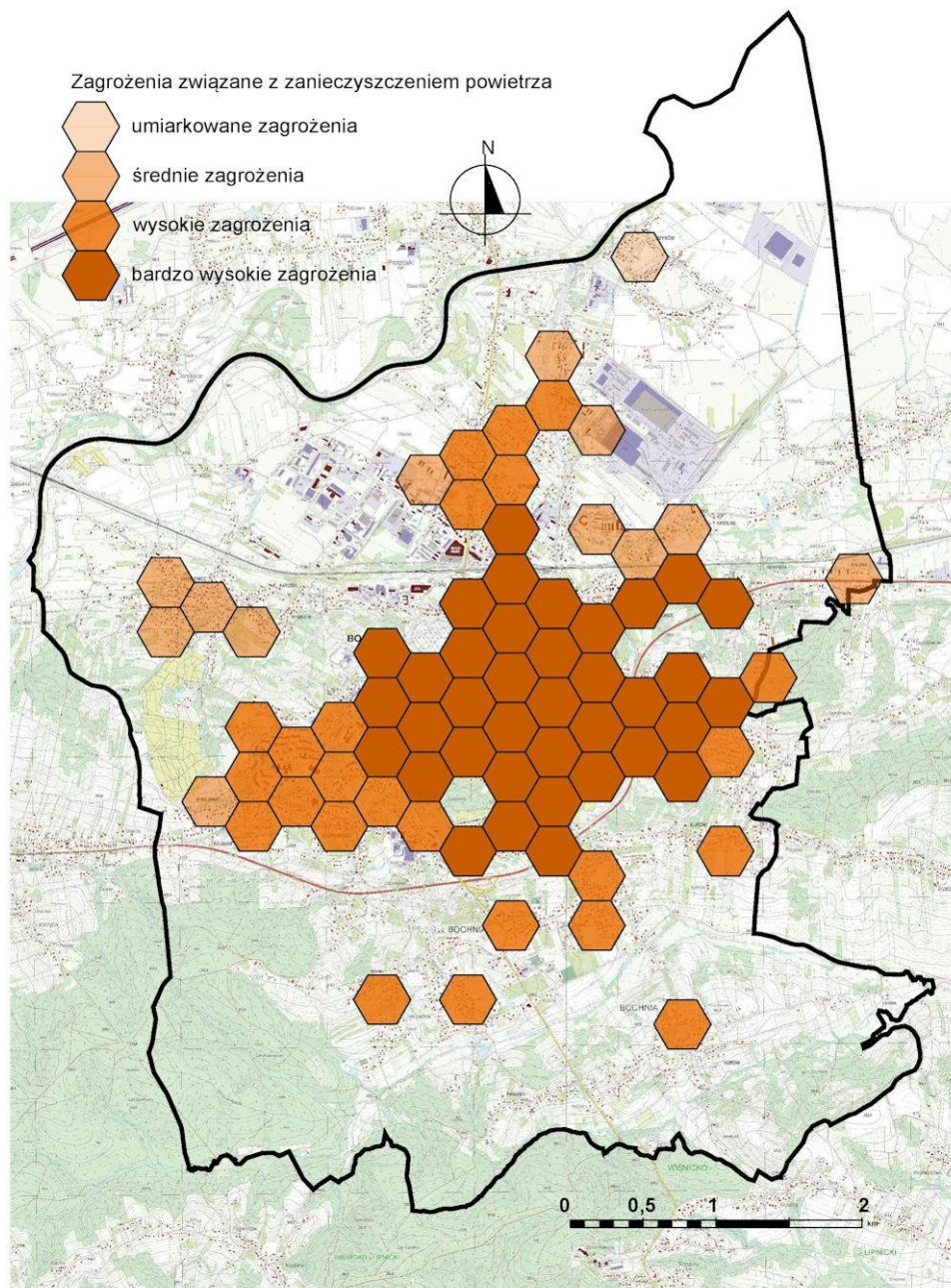
Podstawowymi czynnikami o charakterze lokalnym, które decydują o jakości środowiska w mieście są dane dotyczące zanieczyszczenia powietrza. Źródłem w/w zanieczyszczenia w przypadku Bochni jest transport samochodowy oraz tak zwana niska emisja, pochodząca z przestarzałych palenisk domowych oraz lokalnych kotłowni. Z danych pozyskanych z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska uśrednione zagrożenie dla wszystkich typów emisji na terenie Bochni w badanych obszarach, w których koncentruje się największa liczba mieszkańców waha się pomiędzy zagrożeniem średnim a zagrożeniem bardzo wysokim, obejmującym całą część centrum i dzielnice przyległe.

Dane uśrednione dla całego miasta wyraźnie pokazują wzrost poziomów zanieczyszczeń dla pyłów PM10, PM2,5 oraz benzopirenu PM10 w okresie zimowym, co wiąże się z sezonem grzewczym i jest wynikiem dużej liczby palenisk na terenie miasta. Dodatkowo w okresie zimowym występują niekorzystne warunki klimatyczne powiązane z ukształtowaniem terenu miasta, które dzieli je na strefy powietrzne oddzielone od siebie otaczającymi miasto wzgórzami. W sezonie zimowym występuje mniejsze przewietrzanie miasta, co potęguje efekt tworzenia się smogu zarówno ze źródeł emisji jak i zanieczyszczeń pochodzących od ruchu kołowego.

Wykres 7 Dane całoroczne dla miasta Bochni dotyczące zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10, PM 2,5 oraz benzopirenem PM10 (źródło Wojewódzki inspektorat ochrony środowiska w Krakowie, dane pomiarowe dla stacji Bochnia 2015r.)

Z danych z 2011r. pochodzących z portalu "Małopolskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej" można odczytać jak wygląda rozkład przestrzenny uśrednionego zagrożenia dla wszystkich typów emisji na terenie Bochni.

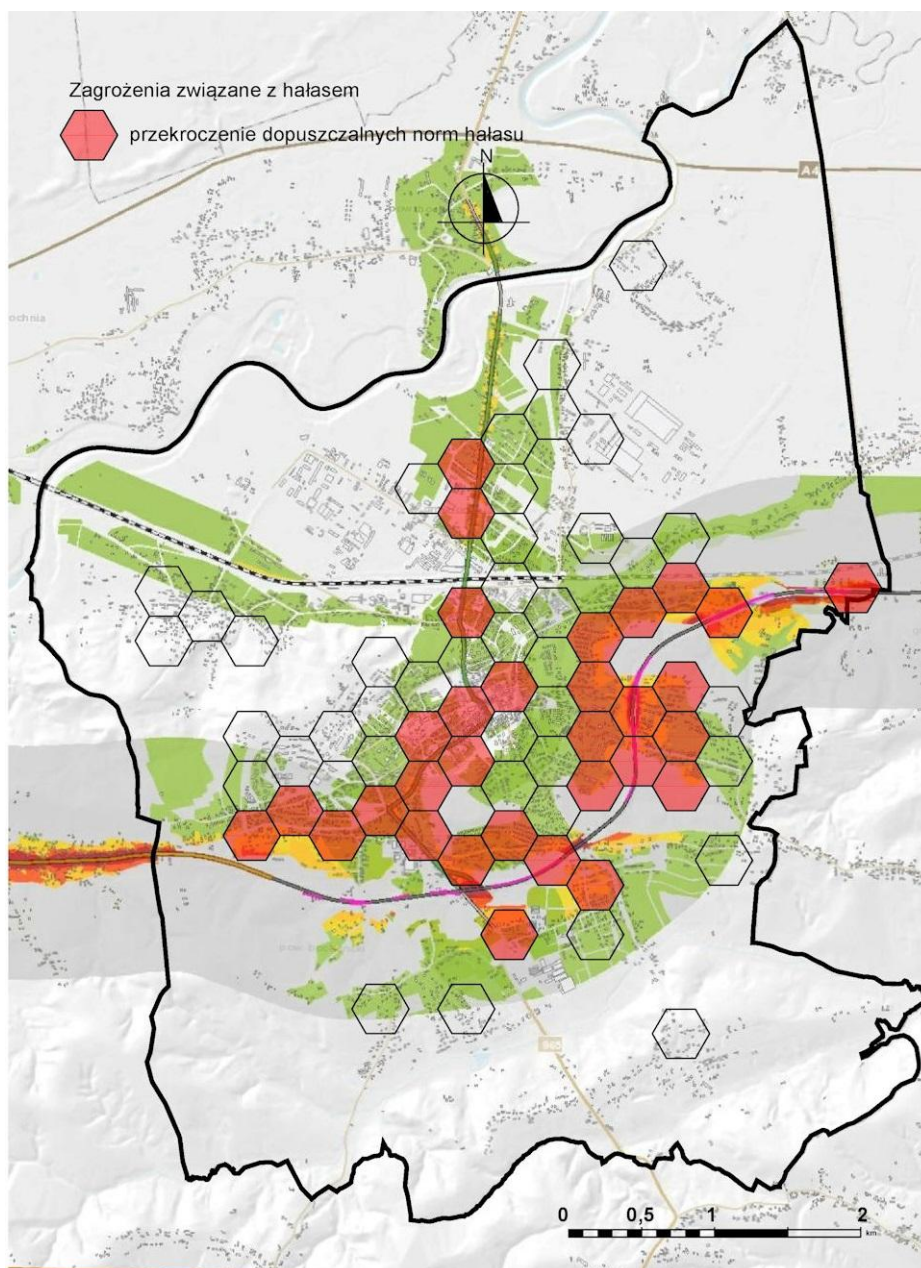
Rysunek 25 Zgeolokalizowane dane dla obszaru miasta Bochni dotyczące zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem powietrza (<http://miip.geomalopolska.pl/imap> "Narażenie mieszkańców na zanieczyszczenie powietrza" 2011r.)

Ciążar zanieczyszczeń jest przesunięty nieco w kierunku wschodnim względem środka ciężkości, co wiąże się z kierunkiem wiejących wiatrów. Zjawisko potęguje się również

w ścisłym śródmieściu, w wyniku gorszego przewietrzania w gęstej zabudowie i położenia pomiędzy otaczającymi je wzgórzami.

Zagrożenie hałasem

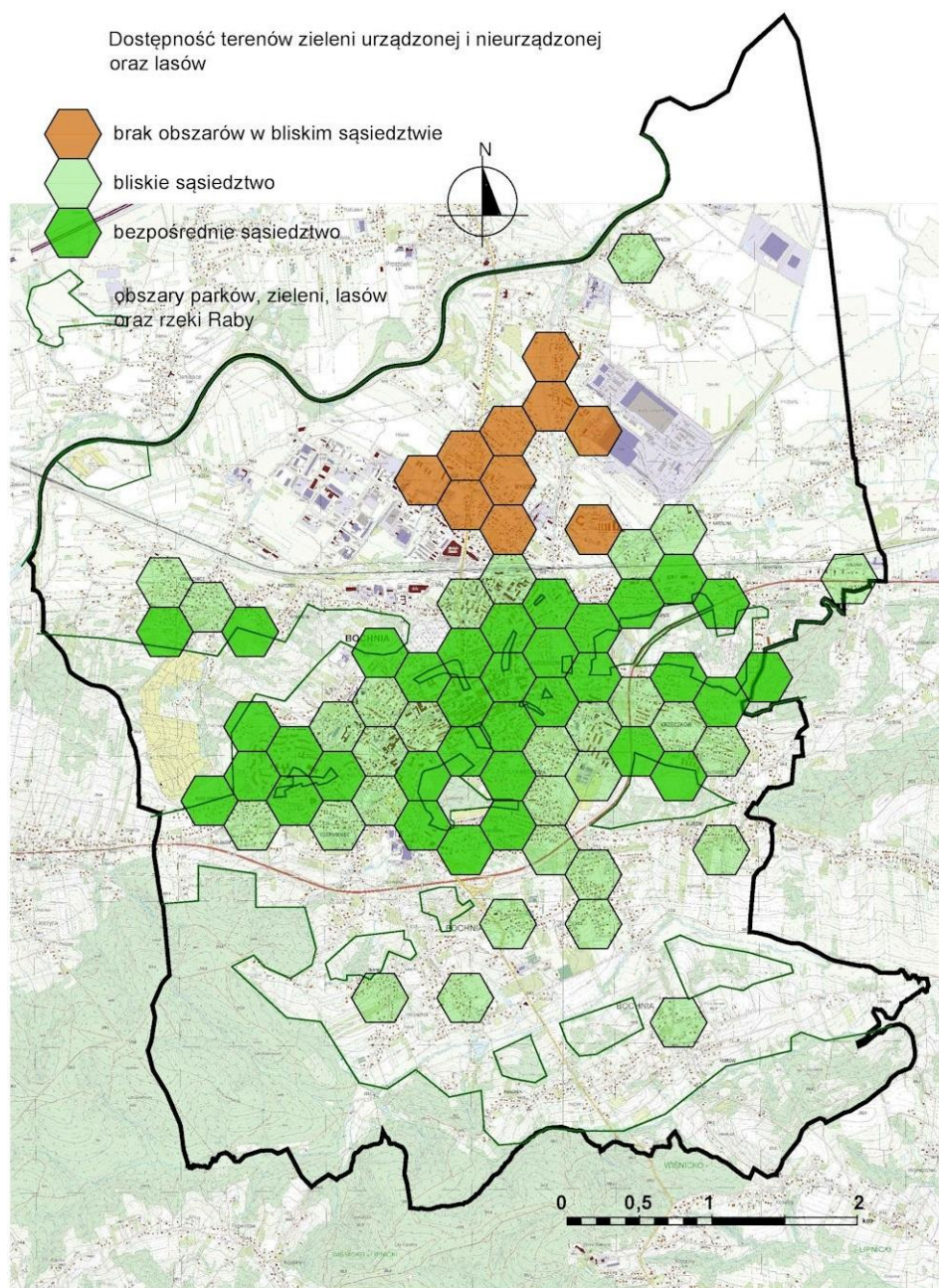
Odnośnie poziomów hałasu w Bochni dostępne są głównie dane dla dróg krajowych i wojewódzkich oraz badania związane z hałasem pochodzącym od linii kolejowej. Zagrożenia te dotyczą głównie obszarów wzdłuż drogi krajowej nr 94 oraz drogi wojewódzkiej 965. W mniejszym stopniu dotyczą terenów kolejowych.

Rysunek 26 Zgeolokalizowane dane dla obszaru miasta Bochnia dotyczące zagrożenia związanego z hałasem (<http://miip.geomalopolska.pl/imap> 2012r i 2015r.)

Dostępność terenów zieleni i zagrożenie powodziowe

Jak napisano we wstępie Bochnia położona jest na granicy dwóch krain geograficznych - Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Wiśnickiego. Obie części różnią się znacznie typami krajobrazu i m.in. z tego powodu występują na ich terenach różne typy zagrożeń. Dla potrzeb analizy przyjęto, że korzystnym obszarem przyrodniczym ze względów środowiskowych są obszary zieleni urządzonej, tereny parków, lasów oraz zieleni nieurządzonej. W dalszej części raportu będą one nazywane dla uproszczenia "terenami zieleni".

Rysunek 27 Zgeolokalizowane dane dotyczące dostępności zagospodarowanych terenów zieleni w Bochni (oprac. własne)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

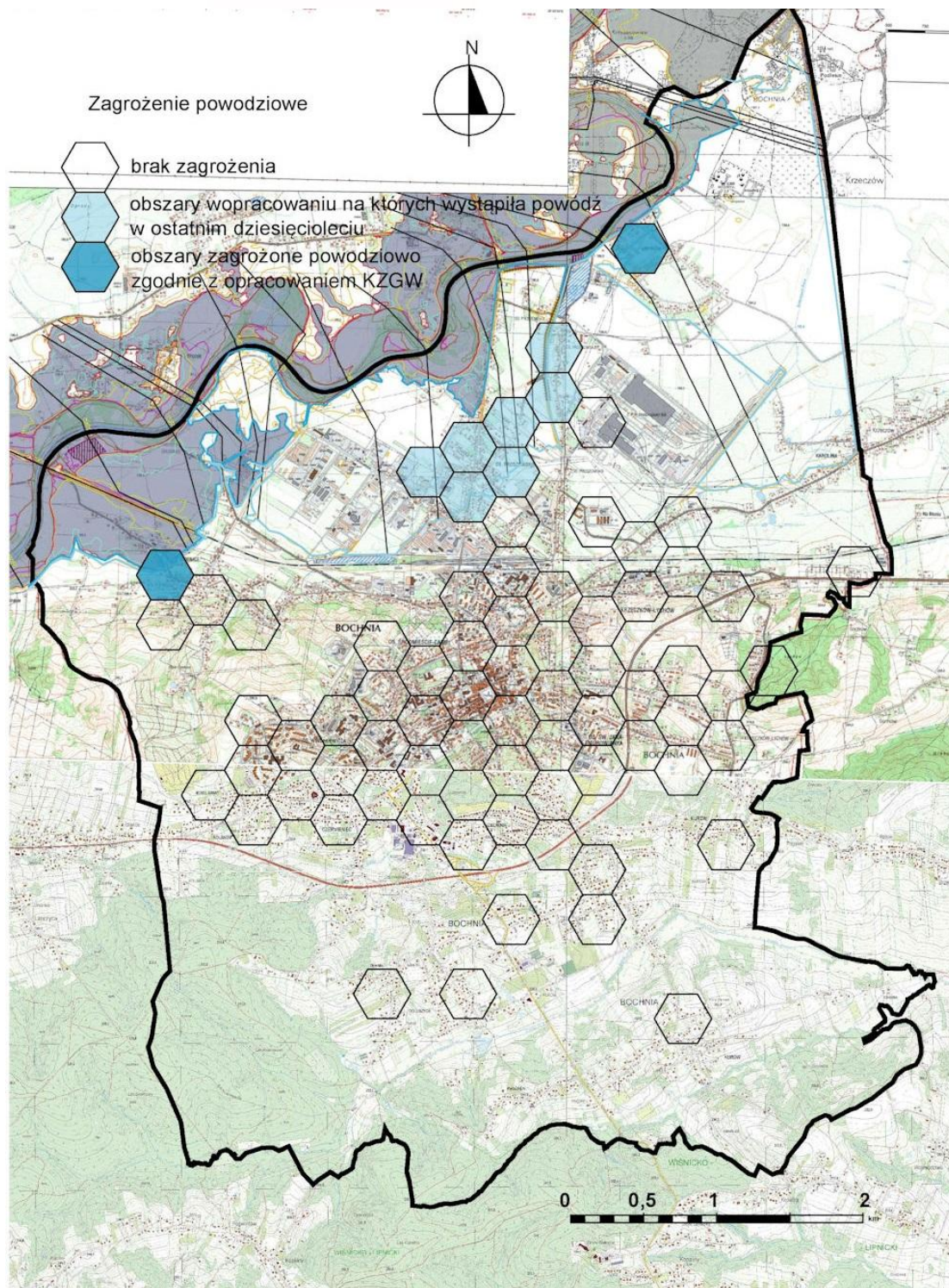
Unia Europejska
Fundusz Spójności

Na obszarze centrum miasta, gdzie istnieje problem emisji zanieczyszczeń opisany we wcześniejszych punktach, należy zauważyć, że czynnik ten po części zrównoważony jest poprzez liczne tereny zieleni w bliskim sąsiedztwie obszarów mieszkaniowych. Przykładem takich terenów są: Planty Salinarne, Park Uzbornia, Plac Turka, Plac Okulickiego itp. Z kolei na terenach równinnych, choć poziom zanieczyszczeń jest niższy dominuje tradycyjny krajobraz rolniczy a tereny zieleni, mimo dużego potencjału, przydatne z punktu widzenia wypoczynku i rekreacji pozostają niewykorzystane. Potencjalną atrakcyjność do tego celu posiadają tereny leżące nad rzeką Rabą, ale z uwagi na brak rozwiniętej infrastruktury rekreacyjno – sportowej, wymagają dostosowania i organizacji.

Dodatkowo negatywnym zjawiskiem występującym na tym obszarze, a wiążącym się z warunkami środowiskowymi jest zagrożenie powodziowe. Z racji zmian klimatycznych w ostatnich latach, Bochnię podobnie jak wiele innych gmin w Polsce nawiedzały powodzie, które swoim zasięgiem wykroczyły poza przewidywania Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Zgodnie z przeprowadzonym wywiadem środowiskowym oraz uwagami mieszkańców zgłaszanymi w trakcie spaceru badawczego (sierpień 2016r) wykazano, iż zagrożenie powodziowe - szczególnie w odniesieniu do osiedla socjalnego przy ul. Na Buczków jest istotnym negatywnym czynnikiem środowiskowym.

Rysunek 28 Zgeolokalizowane dane dotyczące zagrożenia powodziowego w Bochni

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2.2.3 NEGATYWNE ZJAWISKA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

W Bochni występuje kilka typów zagrożeń funkcjonalno-przestrzennych. Wiążą się one przede wszystkim z takimi zjawiskami jak:

- tranzyt drogowy
- dostępność szkół i urzędów
- estetyka przestrzeni publicznych w tym w szczególności "chaos reklamowy".

Innym czynnikiem funkcjonalnie problematycznym, jest fakt, iż Bochnia podzielona jest linią kolejową na dwie części, południową i północną. Ten stan rzeczy utrudnia komunikację do centrum Miasta z terenów najdalej wysuniętych na północ.

Na terenie Bochni funkcjonuje kopalnia soli. Pod obszarem centrum występuje wiele wyrobisk, w większości już nieeksploatowanych, ale wciąż stwarzających zagrożenie powstawania szkód górniczych. Ich obecność powoduje powstanie obowiązku uzgadniania potencjalnych inwestycji w zakresie geologii, z uwagi na potencjalne osuwanie się mas ziemnych oraz w zakresie określenia stabilności i nośności gruntu na tym obszarze. Może to stanowić czynnik hamujący zainwestowanie.

Tranzyt drogowy.

Celem zbadania intensywności ruchu kołowego na terenie Miasta Bochnia wykonano analizy ruchu. W pierwszej analizie porównano natężenie ruchu w podziale dla dni tygodnia. Wyraźnie widać rysujący się główny korytarz tranzytowy, przechodzący przez centrum Bochni oraz wysokie natężenie ruchu (godz. 16:00) w dni powszednie, w odróżnieniu do znacznie mniejszego ruchu występującego w okresie weekendu. Rysunki przedstawiają uśrednione wartości dla wytypowanych dni tygodnia i godziny. Druga analiza pokazuje rozkład natężenia ruchu na przykładzie piątku dla kolejno - godziny 8, 12, 16 i 20. Można zauważyć, iż wysoka intensywność ruchu utrzymuje się przez cały dzień, począwszy od porannego szczytu, następnie w godzinach pracy nie słabnie i maksymalizuje się po południu. Choć w godzinach wieczornych następuje znaczny spadek poruszających się pojazdów kołowych nadal on pozostaje na stosunkowo wysokim poziomie.

Taki rozkład ruchu kołowego, wskazuje na ponadlokalny charakter tranzytu i wiąże się z bliskością głównego szlaku komunikacyjnego w pobliżu miasta jakim jest autostrada A4. Rysujący się problem wynika z braku dogodnego połączenia drogi krajowej 94 i autostrady, która posiada zjazd na wysokości Bochni. Ponieważ ruch związany z porannym i popołudniowym szczytem nie wpływa wyraźnie na zmianę natężenia można wysnuć wnioski, że głównym czynnikiem go generującym jest ogólna aktywność gospodarcza całego regionu i wraz z jego dalszym rozwojem brak takiego połączenia z autostradą będzie skutkować pogłębianiem się stanu kryzysowego.

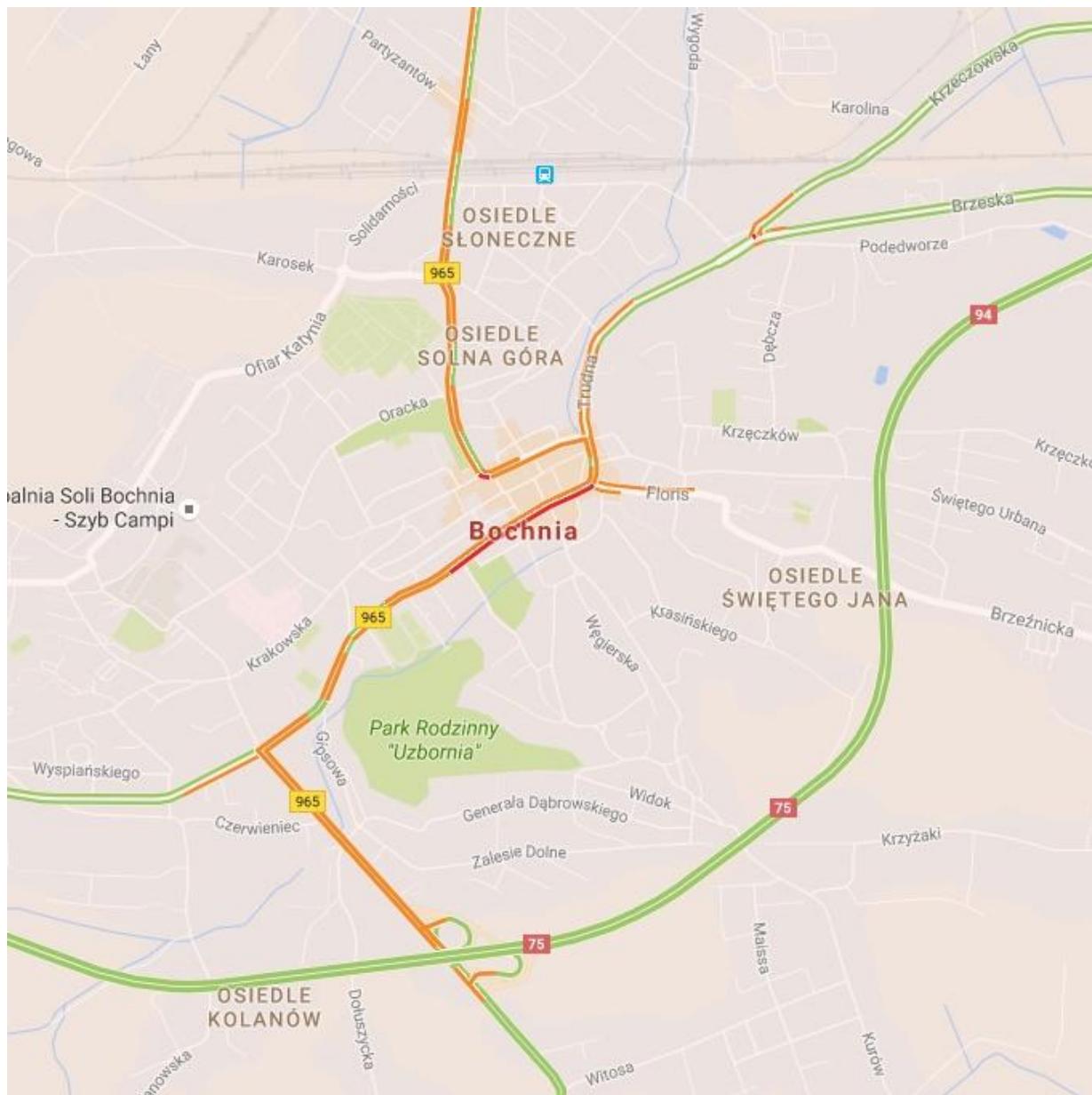

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Kolor zielony oznacza ruch płynny (niskie natężenie ruchu), kolor czerwony niską prędkość (przepełnienie układu drogowego)

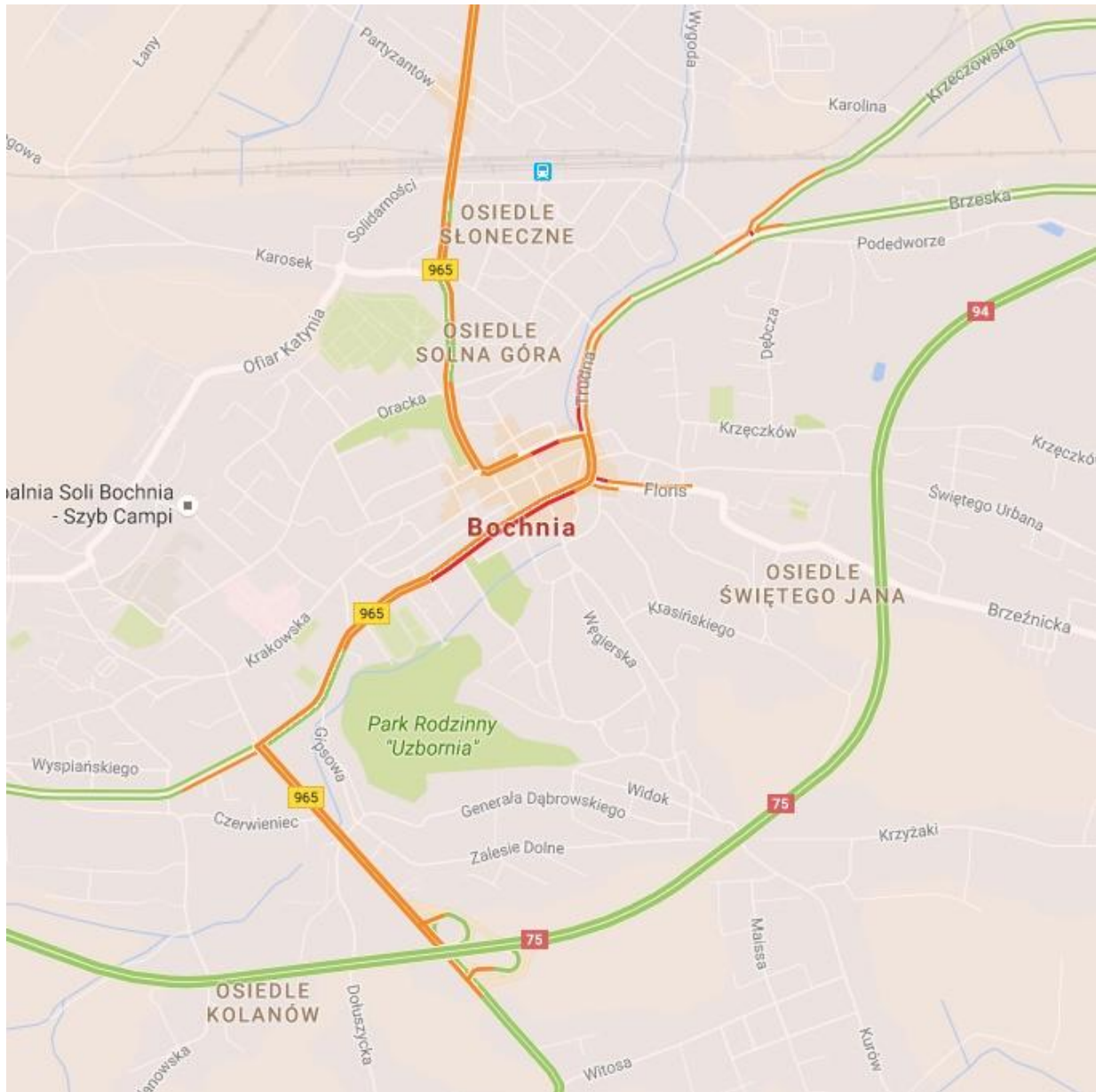

Rysunek 29 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Poniedziałek (oprac. własne na podstawie Google Maps)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

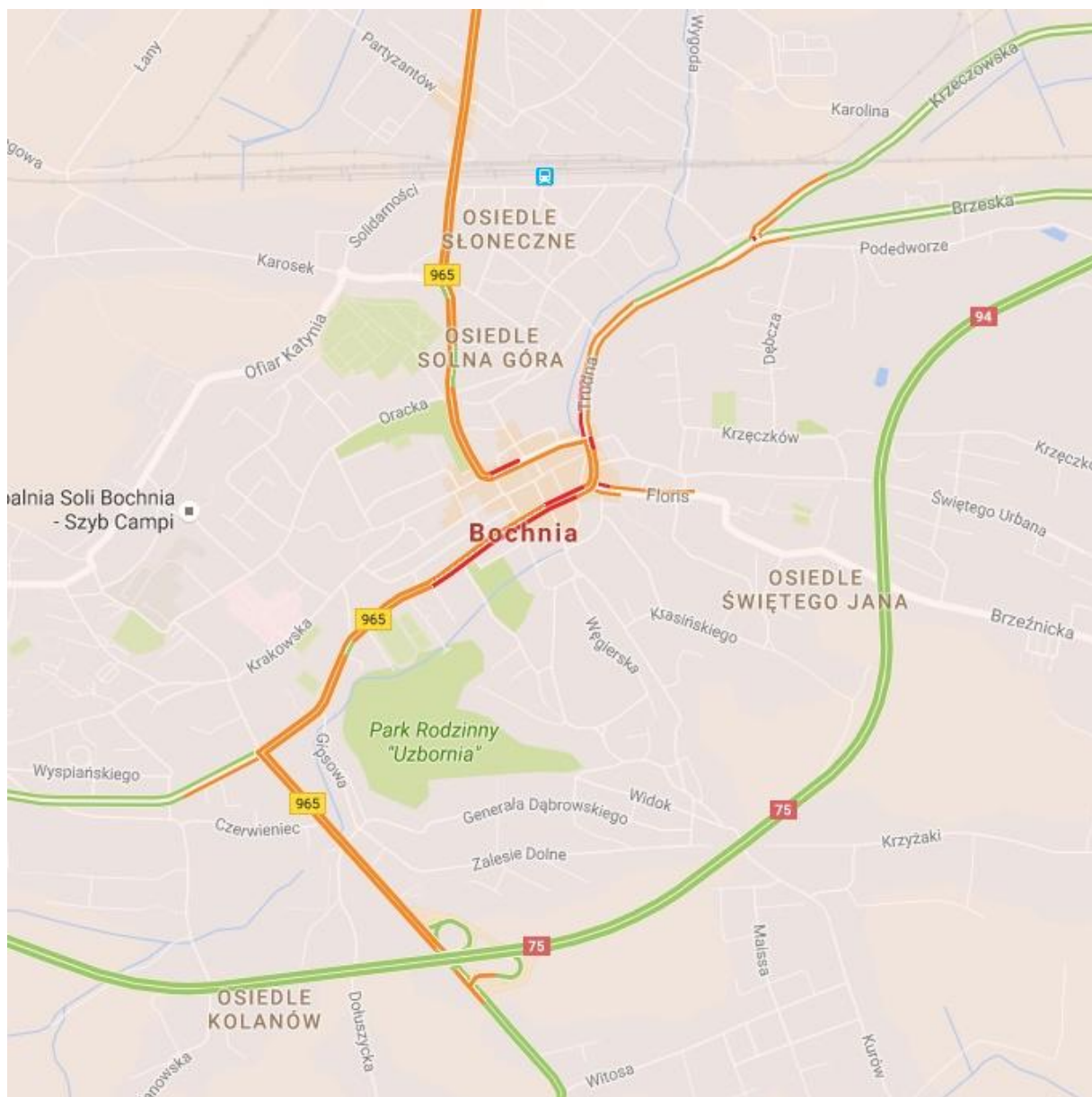

Rysunek 30 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Środa (oprac. własne na podstawie Google Maps)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

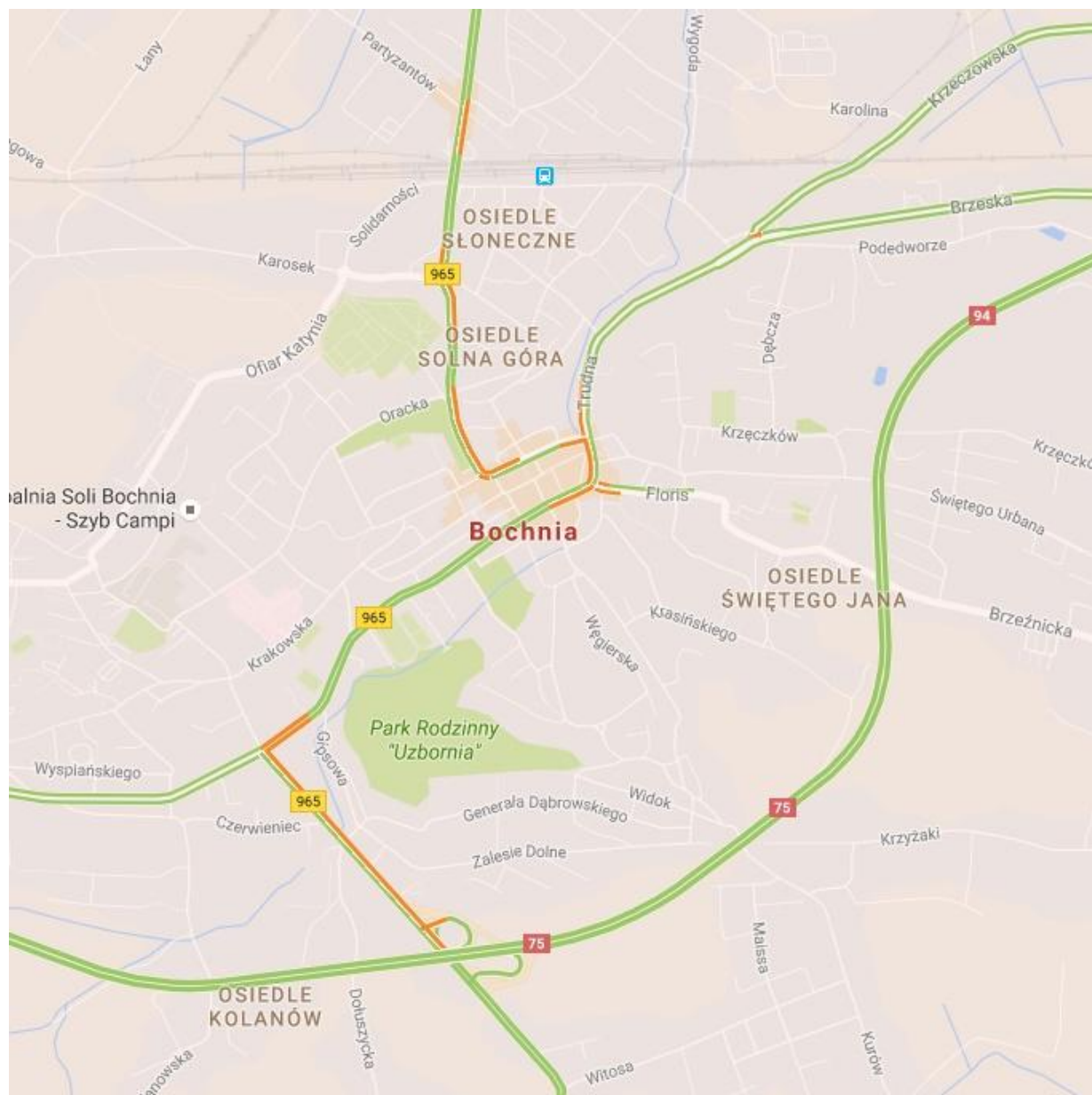

Rysunek 31 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Piątek (oprac. własne na podstawie Google Maps)

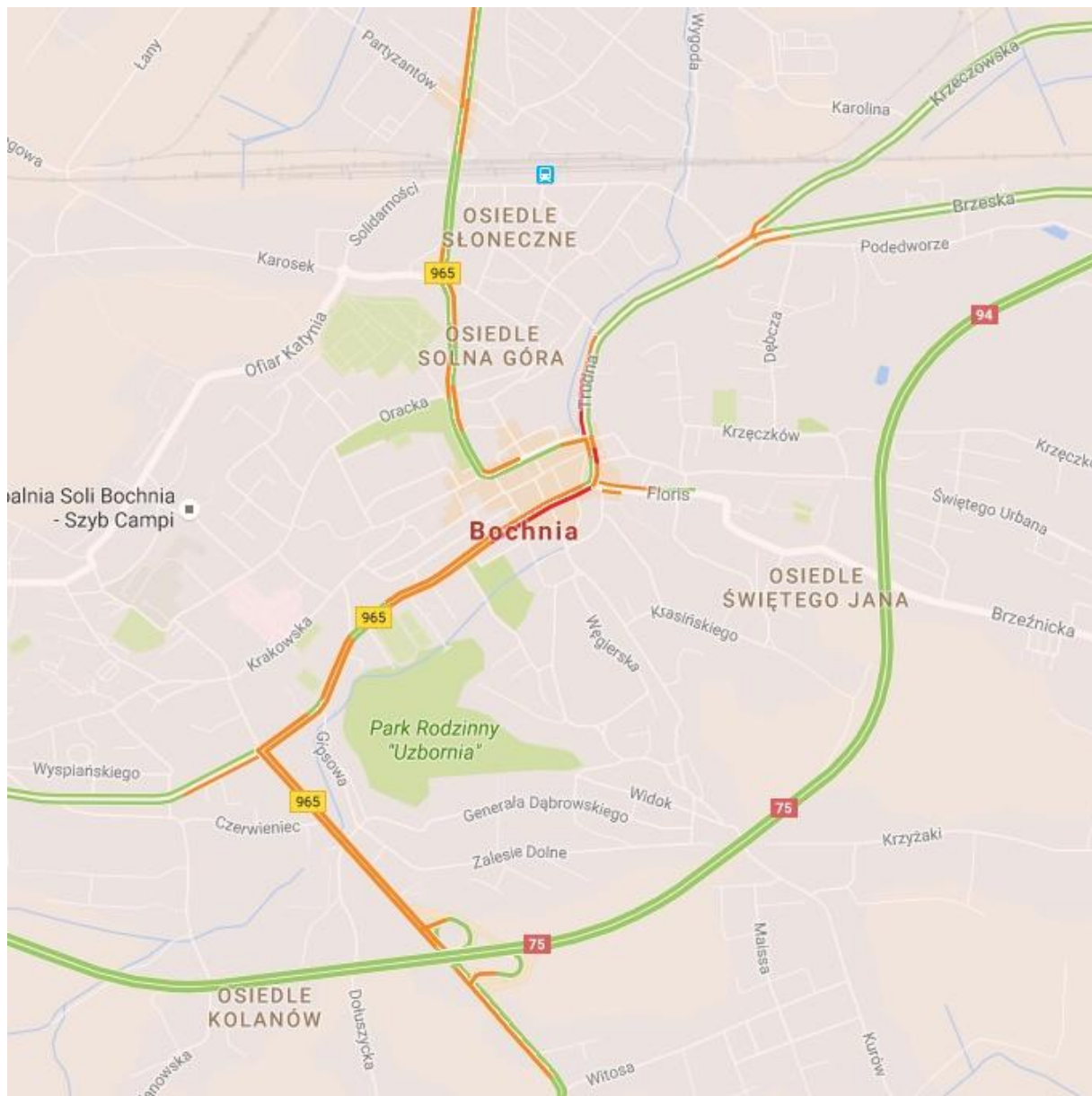
Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 32 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Sobota (oprac. własne na podstawie Google Maps)

Znaczne obciążenie układu drogowego potwierdzają również dane analizowane dla poszczególnych godzin w piątek.

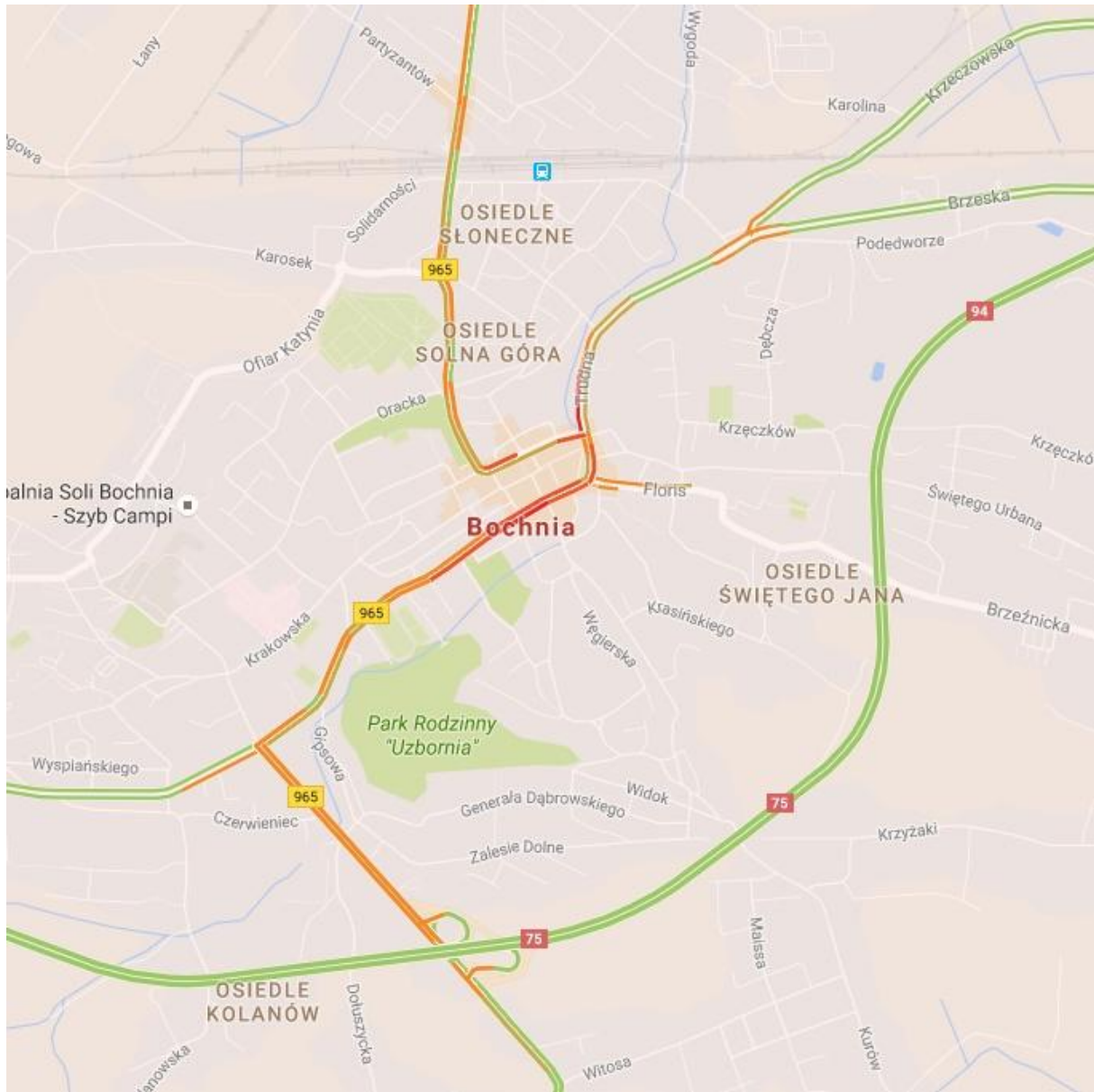

Rysunek 33 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 8:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

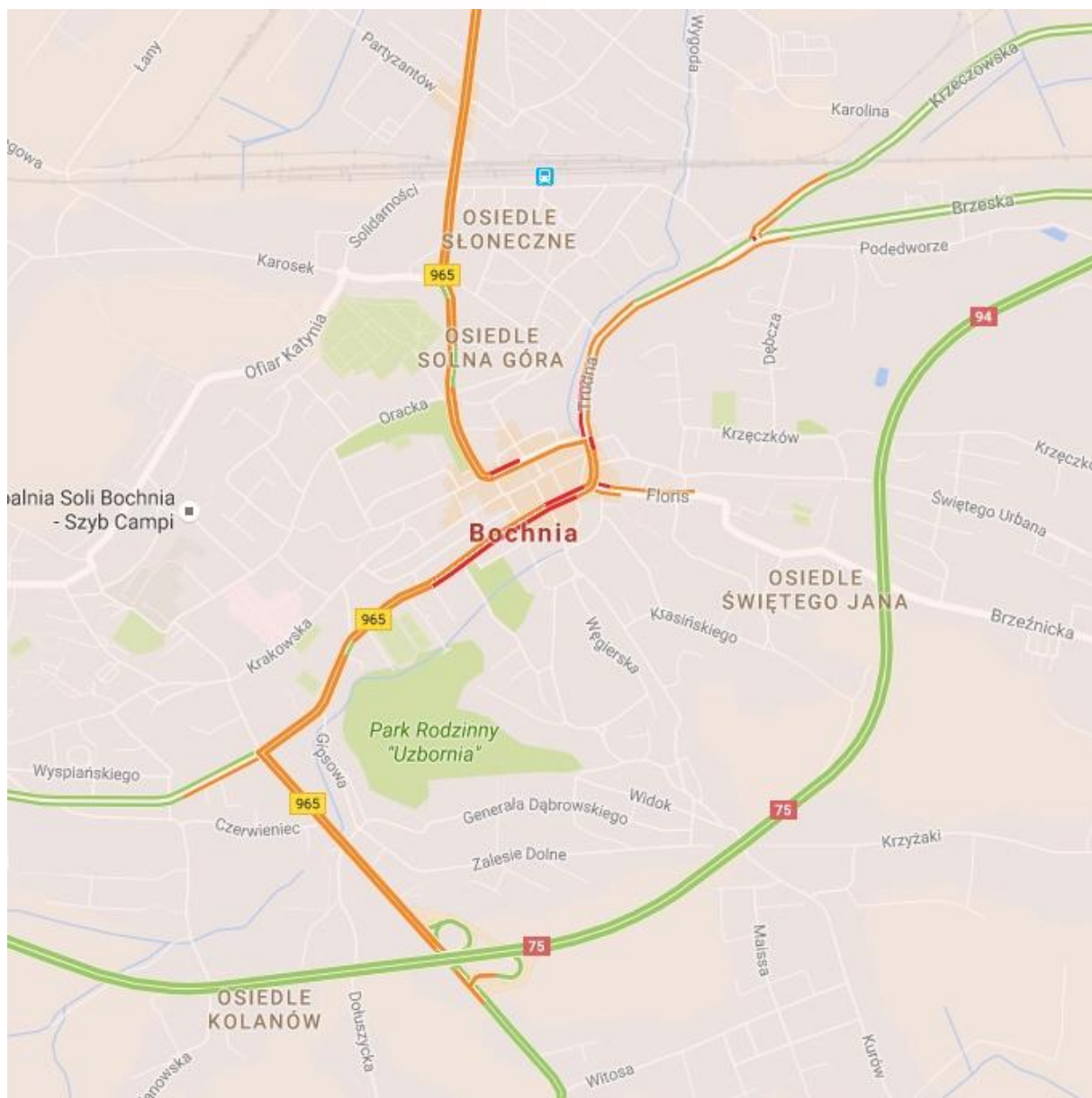

Rysunek 34 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 12:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps)

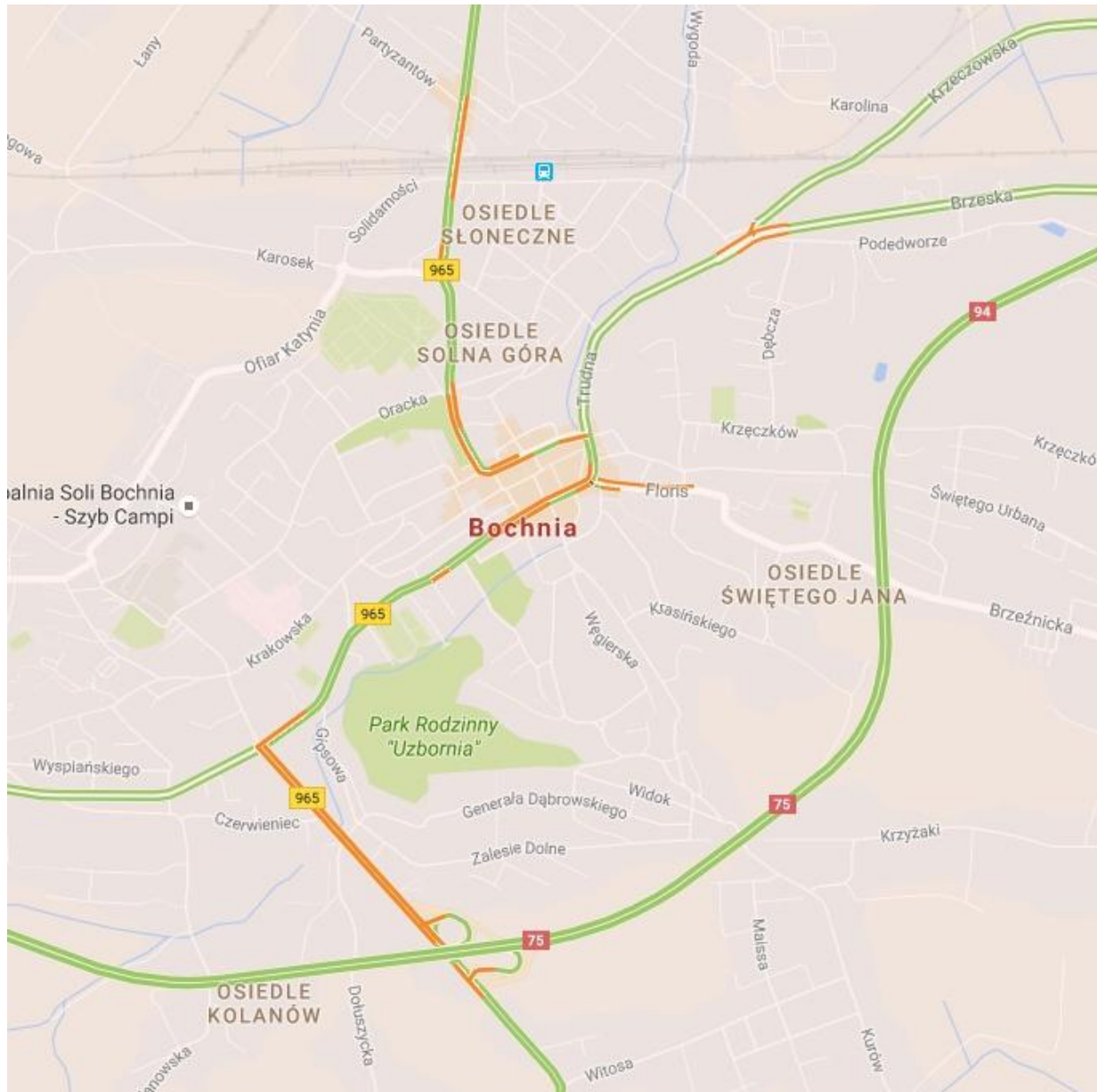

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 35 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 16:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps)

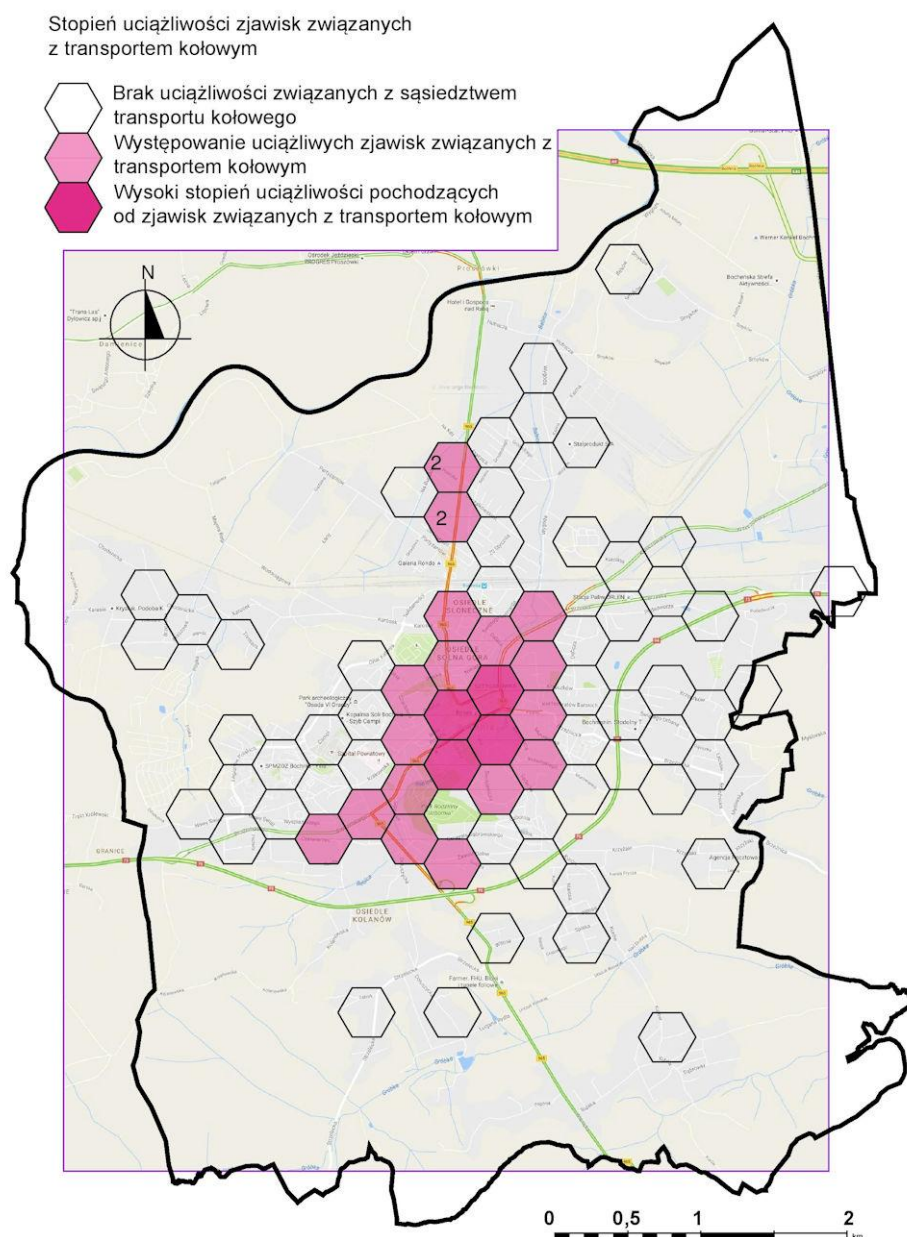

Rysunek 36 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 20:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps)

Podsumowując do delimitacji uciążliwości czynników komunikacyjnych przyjęto trzystopniową skalę zdegradowania obszaru ruchem kołowym. I tak:

- 1 - obszary bez uciążliwości komunikacyjnej,
- 2 – obszary z występowaniem takich zjawisk,
- 3 - obszary z występowaniem zjawisk w wysokim stopniu.

Przy czym dodatkowo przyjęto zasadę, że obszary przylegające do tych ostatnich, jednocześnie zamieszkałe przez co najmniej stu mieszkańców też są pośrednio obciążone tymi zjawiskami.

Rysunek 37 Stopień uciążliwości zjawisk związanych z ruchem kołowym (oprac. własne na podstawie Google Maps)

Dostępność szkół i urzędów.

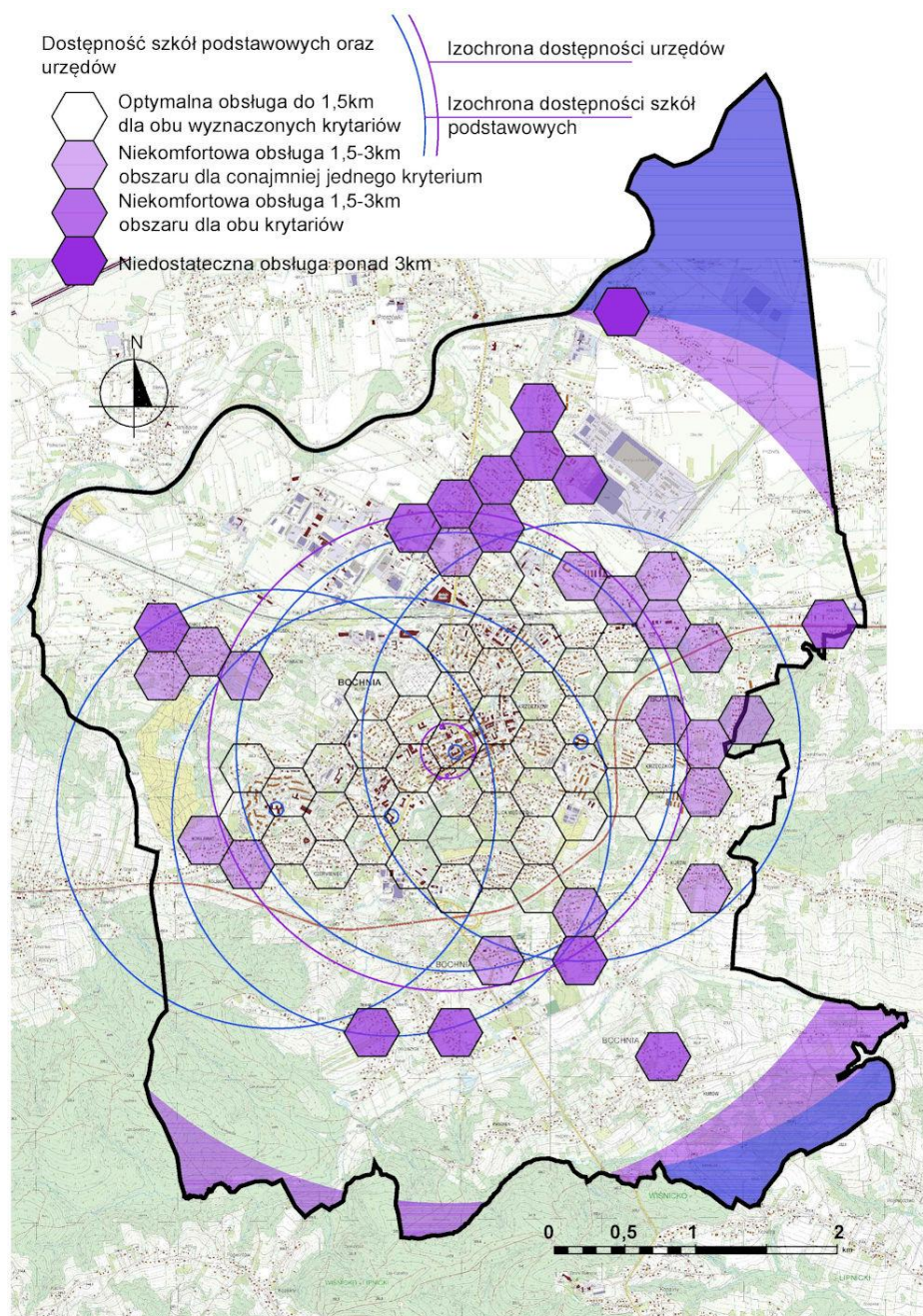
Dostępność usług publicznych wskazanych w niniejszym rozdziale tj. szkół i urzędów dotyczy odległości danego obiektu od miejsca zamieszkania.

Istotnym kryterium determinującym występowanie zagrożeń przestrzenno-funkcjonalnych jest możliwość korzystania z podstawowych funkcji. Dla potrzeb delimitacji przyjęto kryterium doboru dwóch rodzajów funkcji - dostępność podstawowych urzędów i ośrodków

kultury oraz dostępność szkół podstawowych. Pominięto rozpatrywanie łatwości dostępu do zakładów opieki zdrowotnej oraz pozostałych placówek edukacyjnych z racji podobieństwa w tym zakresie do wskazanych już wyżej szkół i szpitala.

W odróżnieniu do zagadnień związanych ze środowiskiem oraz czynnikami technicznymi wyraźnie widać, że obszar kryzysowy znajduje się poza centrum z racji tego, że większość obiektów publicznych analizowanych w przedmiotowym rozdziale, zlokalizowana jest w centrum i na dużych osiedlach.

Rysunek 38 Dostępność szkół podstawowych oraz urzędów (oprac. własne na podstawie Google Maps)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W dzielnicach na północ od linii kolejowej znaczna liczba mieszkańców pozostaje poza zasięgiem pieszego dojścia. W przypadku szkół podstawowych dla klas I-III gmina ma ustawowy obowiązek dowozić uczniów, gdy odległość do szkoły wynosi ponad 3 km, co na mapie zostało pokazane pełnym szrafem. Rozpatrując jakość obsługi przez pryzmat "zrównoważonego rozwoju" oraz "miasta krótkich odległości" należy przyjąć, że optymalny dystans, który mieszkaniec jest gotowy pokonać pieszo by dotrzeć do wybranego celu to ok. 1,5 km, czyli w przybliżeniu 15-20 min drogi.

Analizując te dwa odmienne w swym charakterze zjawiska, związane z niedostatkiem dostępności i nadmiarem funkcji transportowych można stwierdzić, że negatywne zjawiska funkcjonalno-przestrzenne występują zarówno w centrum jak i na peryferiach. Pogodzenie ze sobą sprzecznych tendencji wynikających z potrzeby bliskości i koncentracji ruchu w centralnych punktach miasta, jest w dzisiejszym świecie jednym z głównych wyzwań stojących przed samorządem lokalnym.

Jakość przestrzeni – chaos reklamowy

W ramach tego zagadnienia rozpatrywane są elementy związane z estetyką przestrzeni publicznych, mające znaczny wpływ na wizerunek miasta, samopoczucie jego mieszkańców oraz jego odbiór w oczach gości. Problem ten ma swoje odzwierciedlenie w polityce przestrzennej miasta, chociażby w zapisach Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. Nieskuteczne egzekwowanie prawa lokalnego, w dużej mierze utrudnia dotychczas uporządkowanie tej sfery. Zagadnienie to było też bagatelizowane, a efekty transformacji i liberalizacji przepisów w dziedzinie estetyki przestrzeni doprowadziły do jej znacznej degradacji. Wynika to po części z faktu niedofinansowania, ale przede wszystkim z braku przywiązywania wagi do estetyki samej w sobie.

W dzisiejszych czasach problem jakości przestrzeni jest artykułowany zarówno przez mieszkańców, tych indywidualnych jak i zrzeszonych w ruchach miejskich. Zyskuje rosnące poparcie i zrozumienie lokalnych władz i jest zjawiskiem, wobec którego nie można przejść obojętnie.

Zaczynając od negatywnych zjawisk związanych z koncentracją reklam należy zauważyć, że w nadmiarze występują one w centrum i przy głównych trasach komunikacyjnych. Czynnikiem decydującym o wyborze miejsca lokalizacji informacji marketingowych jest liczba ludzi przebywających w przestrzeni publicznej bez rozróżniania ich na pieszych czy kierowców. W Bochni chaos reklamowy ma charakter reklamy indywidualnej i wiąże się przede wszystkim z natłokiem reklam w postaci szyldów, podświetlanych kasetonów reklamowych, a także paneli ledowych, związanych bezpośrednio z miejscem prowadzonej działalności gospodarczej.

Zdjęcie 14, 15 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami, niska jakość zieleni, chaotyczny dobór kolorów pierzei ul. Kazimierza Wielkiego. Fot. P. Mrozek

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zdjęcie 16, 17 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami i dominacja samochodów w przestrzeni publicznej pl. Generata Okulickiego. Fot P. Mrozek.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zdjęcie 18 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami, dominacja samochodów w przestrzeni publicznej, niedostateczna jakość zieleni, nawierzchni i małej architektury - Rynek w Bochni. Fot. P. Mrozek

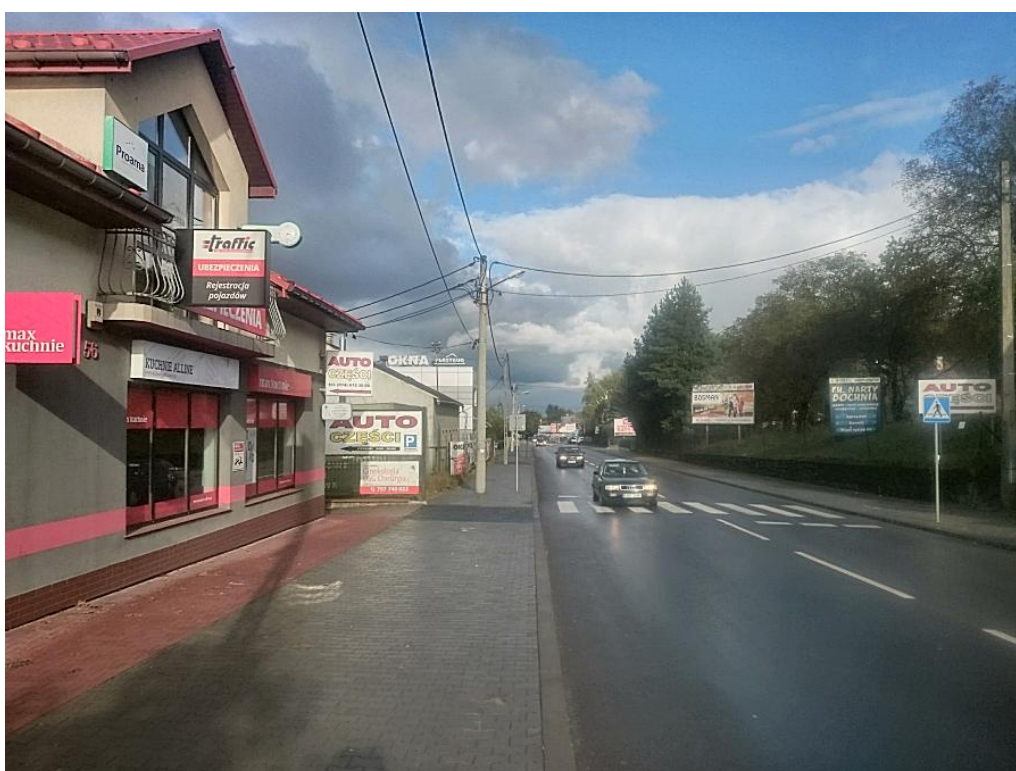

Zdjęcie 19 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami i dominacja samochodów w przestrzeni publicznej utrudniająca poruszanie się pieszym, degradacja nawierzchni, dysharmonia form i kolorystyki -ul. Bracka i Solna. Fot. P. Mrozek

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

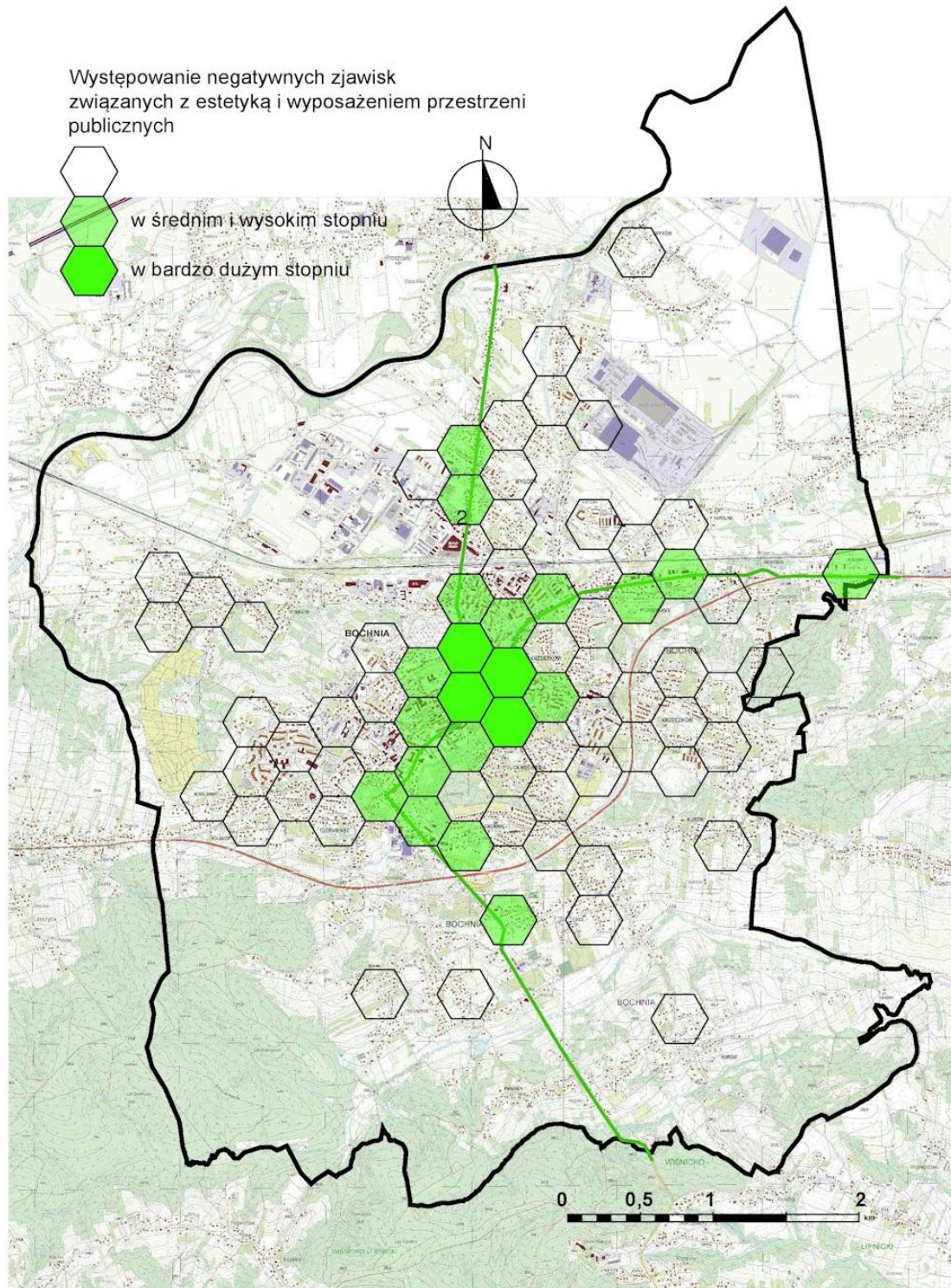
Zdjęcie 20, 21 Reklamy na wjeździe do Śródmięścia - ul. Trudna. Fot. P. Mrozek

Zdjęcie 22 Reklamy na wjeździe do Śródmieścia - ul. Trudna Fot. P. Mrozek

Wizja lokalna potwierdza silne korelacje pomiędzy obecnością ruchu pieszego i kołowego a intensywnością zjawiska. Podobny stan jak na fotografiach utrzymuje się na zdecydowanej większości ulic w Śródmieściu oraz prowadzących do niego głównych dróg komunikacji kołowej. Porównując te miejsca z lokalizacjami w sąsiedztwie, ale bez tak znacznego udziału ruchu w przestrzeni, widać wyraźną różnicę w liczbie reklam i parkujących samochodów.

Uzupełnieniem dla negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych jest brak wyposażenia przestrzeni publicznych w małą architekturę i zielen, co zgodnie zgłaszają mieszkańcy we wszystkich rodzajach badań, łącznie z przeprowadzonymi warsztatami i spacerami badawczymi.

Rysunek 39 Strefy zagrożenia negatywnymi zjawiskami związanymi z estetyką i wyposażeniem przestrzeni publicznych (oprac. własne)

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2.2.4 NEGATYWNE ZJAWISKA TECHNICZNE

Głównym obszarem zagrożeń technicznych w większości miast, zwłaszcza tych z bogatym dziedzictwem materialnym, jest stan techniczny jego historycznej zabudowy. W analizie wzięto pod uwagę ten aspekt analizując go na trzech płaszczyznach.

- Budynki wymienione w "studium" o cechach zabytkowych oraz budynki z ewidencji zabytków, uznane za wymagające remontu,
- Budynki we własności lub współwłasności gminy, zakwalifikowane jako wymagające remontu,
- Budynki z paleniskami na węgiel.

Przesłanką co do tego gdzie znajduje się najbardziej wymagająca uwagi zabudowa jest m.in. wykaz zabytków rejestrowych. Nie zawsze daje to pełen obraz na temat wiedzy o potrzebach remontowych, gdyż wiele zabytków znajduje się pod stałą opieką administracyjną i konserwatorską. Same w sobie, też niekoniecznie stanowią wyznacznik z punktu widzenia potrzeb rewitalizacji, gdyż na ich utrzymanie i remonty można pozyskać finansowanie z innych źródeł.

Budynki o cechach zabytkowych.

W obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Miasta Bochnia ujęto lokalizacje obiektów o cechach zabytkowych. Są to budynki w zdecydowanej większości pokrywające się z zasięgiem osadnictwa na przełomie XIX i XX wieku, posiadające historyczne walory architektoniczne. Z racji niefigurowania w wojewódzkim rejestrze zabytków ich właściciele nie mogą starać się o finansowanie remontów ze środków będących w dyspozycji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podobnie jest z obiektami ewidencyjnymi, które z racji liczebności na terenie województwa Małopolskiego posiadają równie niewielkie szanse na dofinansowanie prac konserwacyjnych. Obiekty z obu list, stanowią o unikalnym charakterze architektonicznym i urbanistycznym swojego otoczenia i są niezbędnym tłem dla eksponowania lokalnych walorów lokalnego. Ich rewitalizacja leży w interesie lokalnej społeczności gdyż stanowi o ciągłości dziedzictwa materialnego miasta.

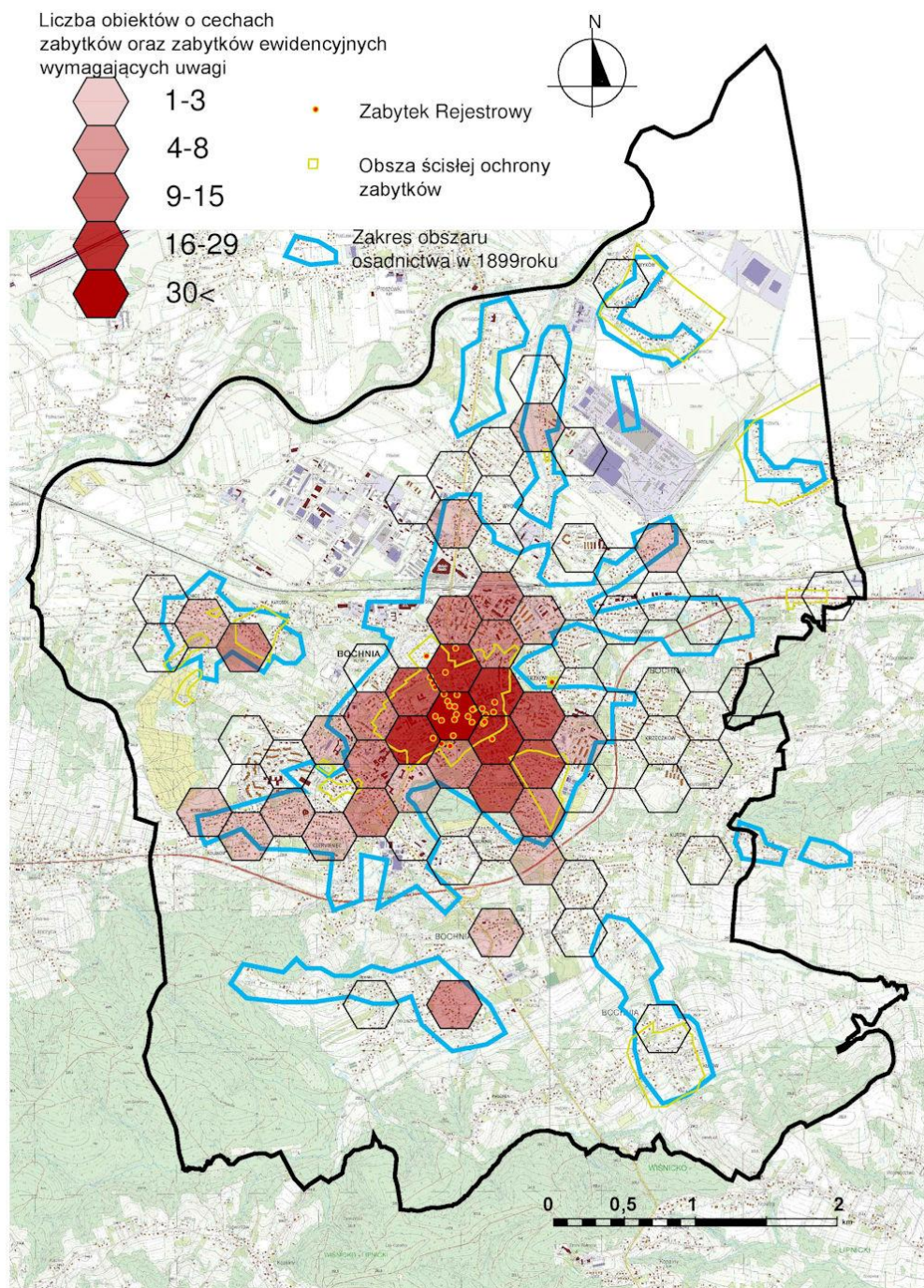

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

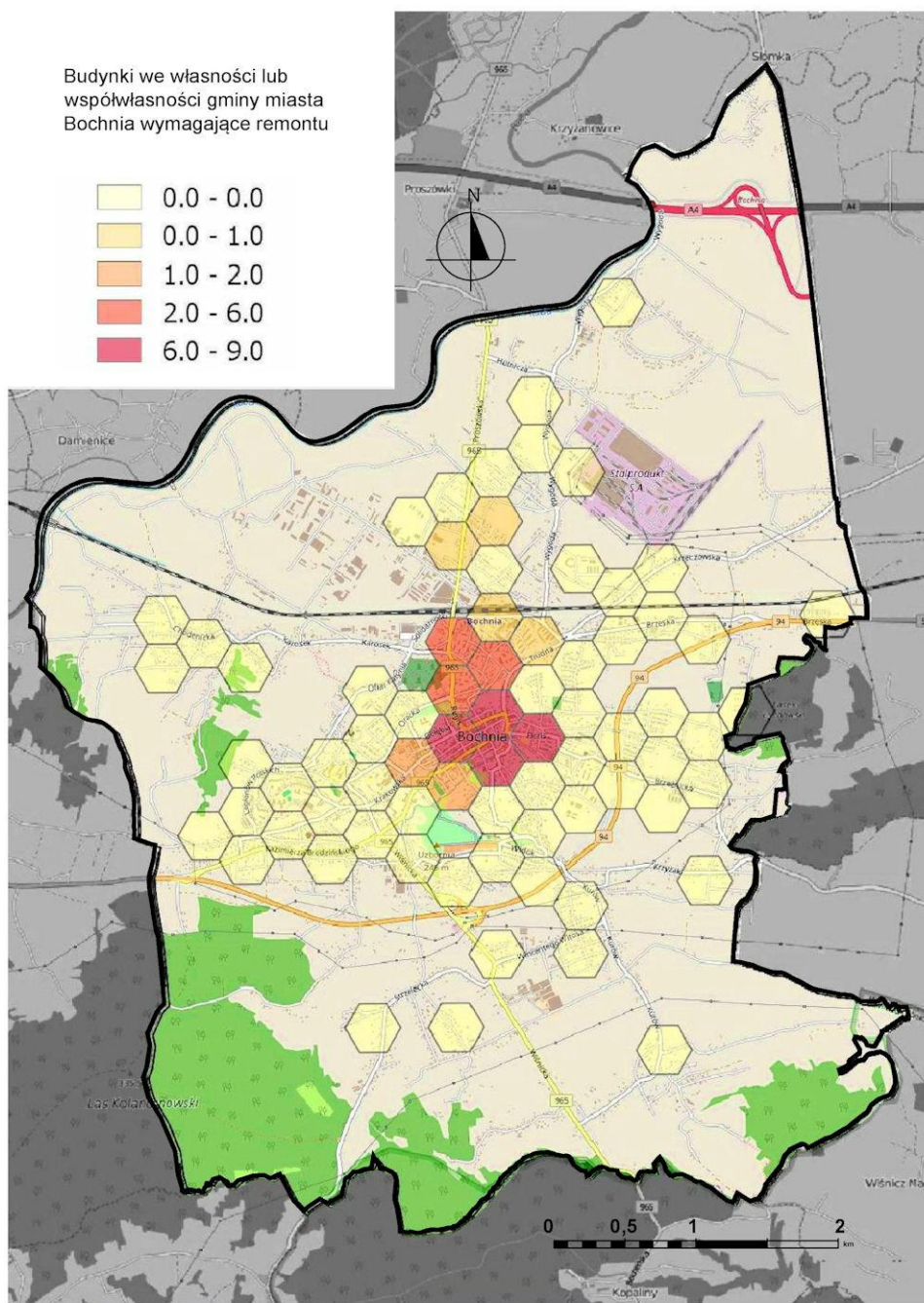
Zdjęcie 23, 24 Przykład budynków o cechach zabytkowych znajdujących się jednocześnie w ewidencji zabytków ul. Bracka 30 oraz ul. Biała 12 Fot. P. Mrozek

Rysunek 40 Rozmieszczenie obiektów o cechach zabytkowych oraz obiektów w ewidencji zabytków na terenie miasta Bochnia

Budynki we własności lub współwłasności gminy zakwalifikowane jako wymagające remontu

Zestawienie zawiera ogół wiedzy na temat potrzeb remontowych obiektów, których gmina jest właścicielem lub współwłaścicielem. Nie uwzględnia ono budynków będących własnością prywatną ani nie rozróżnia ich pod względem pełnionej funkcji.

Rysunek 41 Rozmieszczenie budynków we własności lub współwłasności gminy zakwalifikowanych jako wymagające remontów

Jak widać na powyższej mapie rozmieszczenie budynków na terenie gminy Miasta Bochnia, w całości zawiera się w obszarze śródmiejskim. Po części wynika to z faktu, że spora część zasobów komunalnych znajduje się w historycznym centrum Bochni. Główne obiekty użyteczności publicznej jak i zasoby mieszkaniowe to najczęściej budynki wymagające dużych nakładów remontowych.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Paleniska

Obecność palenisk w budynkach wiąże się najczęściej z obiektami prywatnymi i najstarszymi lokalami mieszkalnymi w zasobach komunalnych, w odróżnieniu od obiektów publicznych, których większość przeszła modernizację a nieekologiczne źródła energii w postaci kotłów olejowych i pieców zostały wyeliminowane. Wśród właścicieli prywatnych proces ten nie objął wszystkich mieszkańców. Najczęstszą przyczyną tego stanu rzeczy są wysokie koszty modernizacji. W mniejszym stopniu wpływają na to trudności techniczne i niska świadomość ekologiczna.

Na poniższej mapie przedstawione zjawiska koncentrują się w dwóch obszarach:

- u zbiegu ulic Krakowskie Przemieście i Nowy Świat, co związane jest z dużym skupiskiem starej zabudowy jednorodzinnej, oraz
- ścisłego centrum, głównie w obrębie tzw. "Ruskiego Rynku" a także w kwartale zabudowy, zlokalizowanym na północ od Rynku.

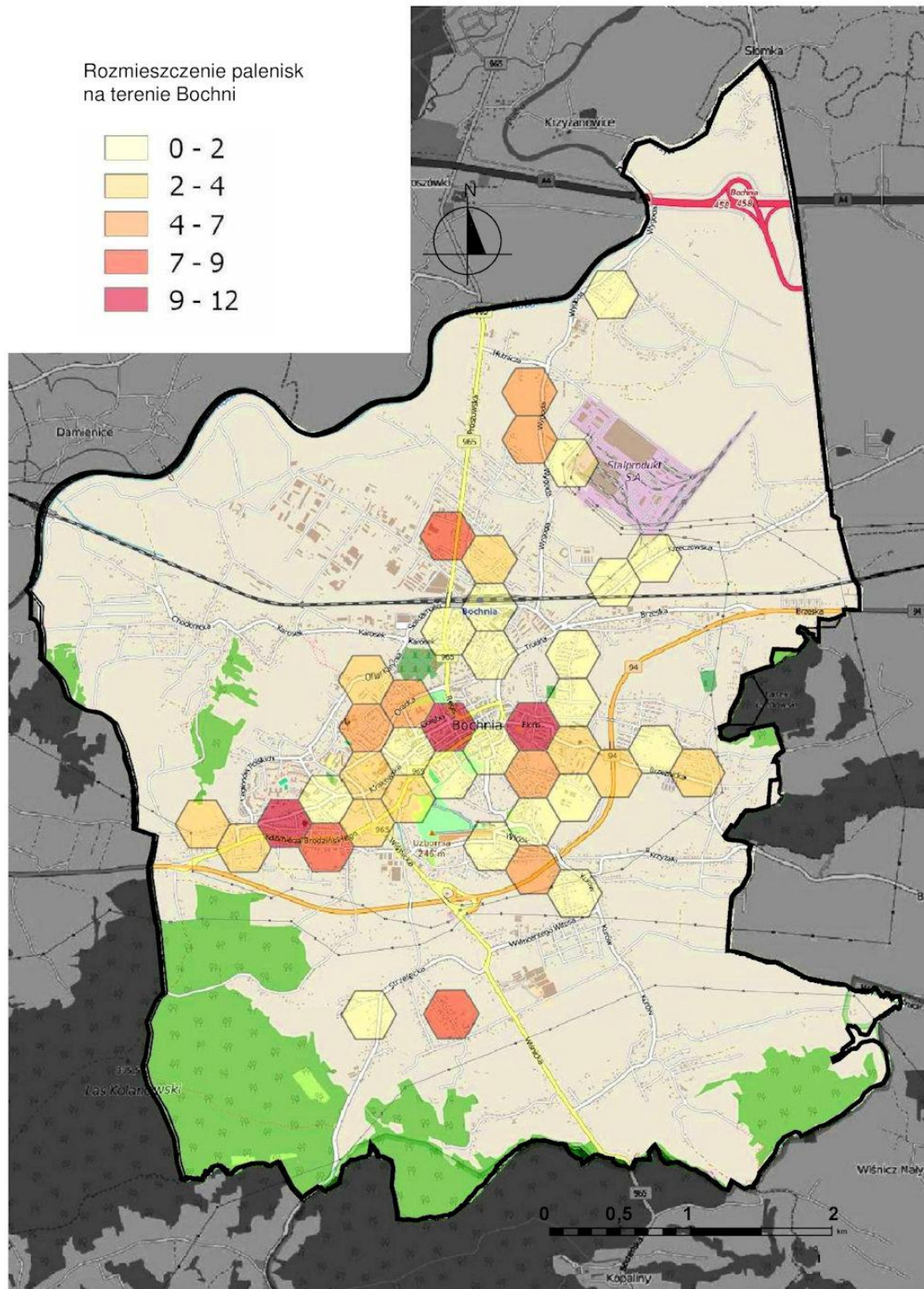
Pozostałe obszary brane pod uwagę charakteryzują się nieco niższą liczbą palenisk węglowych.

Podsumowując zagadnienie zagrożeń technicznych widać wyraźnie, że obszar zdegradowany koncentruje się głównie w obszarze centrum w odniesieniu do stanu zabudowy i jakości przestrzeni publicznych. Dla zagadnień związanych z paleniskami negatywne czynniki występują też na zachód od centrum. Degradacja techniczna budynków ma miejsce w związku z wiekiem struktury budowlanej. Działania na rzecz poprawy stanu technicznego powinny skupiać się w pierwszej kolejności w obrębie głównych przestrzeni publicznych oraz wymiany infrastruktury technicznej, gdyż takie działania dadzą najbardziej wymierny efekt.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 42 Zgeolokalizowane dane dotyczące rozmieszczenia palenisk na terenie gminy Bochnia - Źródło danych: UM Bochnia

2.3 OBSZARY ZDEGRADOWANE I REKOMENDOWANE DO REWITALIZACJI

2.3.1 OBSZAR ZDEGRADOWANY

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w dalszej części niniejszego raportu zaprezentowano zbiorcze zestawienia występowania zjawisk kryzysowych na terenie miasta Bochnia. W pierwszym rzędzie na siatkę jednostek referencyjnych (GRID) nałożono dane odpowiadające kumulacji negatywnych zjawisk społecznych. W kolejnych krokach na siatce umieszczono informacje o koncentracji pozaspółecznych zjawisk negatywnych. W ten sposób możliwe było określenie obszarów, na których zidentyfikowano stan kryzysowy. Zauważalne jest współwystępowanie negatywnych zjawisk społecznych i co najmniej jednego czynnika pozaspółecznego (obszar zdegradowany).

Podsumowując czynniki społeczne – w aspekcie ubóstwa, bezrobocia, przestępczości i edukacji, należy stwierdzić, że na terenie Bochni występują problemy społeczne oraz ich nagromadzenie w poszczególnych częściach. Niemal w każdej grafice, pojawiały się odniesienia do osiedla socjalnego położonego przy ulicy Na Buczków (część osiedla Proszowskiego), często w powiązaniu z osiedlem zlokalizowanym przy ulicy Kaima (część osiedla Karolina – Krzczowska), gdzie notuje się największe odsetki osób korzystających z różnych form pomocy społecznej. Pomoc ta dotyczy wsparcia kierowanego do osób ubogich i uzależnionych od substancji psychoaktywnych. Dodatkowo są to obszary charakteryzujące się wysokim bezrobociem (w tym bezrobociem długotrwałym) i dużymi potrzebami w zakresie wsparcia dla dzieci i młodzieży w procesie edukacji. Szczegóły przedstawia poniższa tabela (im wyższa wartość wskaźników tym większa kumulacja negatywnych zjawisk).

Wskaźnik	Wartość średnia dla Gminy Miasta Bochnia	Przedział wartości os. Na Buczków	Przedział wartości os. Kaima	Przedziały dla obszaru centralnego miasta
Obciążenie demograficzne (II)	21,31	4,3 -7,1	4,3 -7,1	23,2-50,3
Bezrobocie długotrwałe	2,64	5,56-11,76	5,56-11,76	3,8 -5,56
Ubóstwo	48,77	319-454	46-319	25-46
Edukacja i ubóstwo	27,73	55,6-211,5	211,5-480	32,3-211,5
Edukacja	90,29	80-102	54-80	54-102
Przestępczość przeciw życiu i mieniu	2,8	0-1,3	0-1,3	20,8-70,5
Wykroczenia	6,64	0-10	0-10	34-262

Tabela 16 Maksymalne wartości kluczowych wskaźników kryzysu społecznego na obszarach zdegradowanych (oprac. własne).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Drugim wyróżniającym się obszarem z charakterystyczną kumulacją wielu zjawisk negatywnych jest historyczne centrum miasta oraz sąsiadujący z nim od północy teren położony w bezpośrednim sąsiedztwie dworca PKP, będący częścią osiedla Słonecznego. W tej części Bochni nie mamy do czynienia z monokulturową koncentracją osób dotkniętych problemami społecznymi (jak w przypadku wymienionych wyżej osiedli socjalnych), a z szeregiem punktów na mapie ciepła, charakteryzujących się różnorodnymi problemami. Są to rejony poważnie zagrożone negatywnymi procesami społecznymi.

Co charakterystyczne, obszar ten stanowi mozaikę ulic, których poszczególne części kontrastują ze sobą nawzajem. Krzyżują się tu ulice, których mieszkańcy naznaczeni są pogłębionymi problemami socjalnymi, dotknięci głębokim ubóstwem, alkoholizmem, doświadczający przestępstw w bezpośrednim obszarze swojego zamieszkania a ulicami i budynkami zamieszkałymi przez osoby lepiej sytuowane, aktywne społecznie i obywatelsko.

W celu jednoznacznego wyznaczenia obszaru zdegradowanego, który pozwoli wskazać części miasta wymagające bezpośredniego wsparcia posłużono się skumulowanym wskaźnikiem Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych.

Rozkład przestrzenny tego wskaźnika potwierdza wcześniejsze spostrzeżenia, dotyczące lokalizacji obszarów o najwyższych wskaźnikach degradacji. Widoczne są dwa obszary wymagające interwencji.

Po pierwsze jest to obszar osiedla socjalnego zlokalizowanego przy ulicy Na Buczków, na terenie osiedla Proszowskiego. Co charakterystyczne, jak widać z kartogramu (Rysunek 42), obszar ten nie promieniuje na okoliczne tereny zamieszkałe. Znajdujące się w jego bezpośrednim sąsiedztwie ulice Żeromskiego, Ptaśnika i Proszowska charakteryzują się niższymi niż przeciętne, bądź bardzo niskimi wskaźnikami koncentracji negatywnych zjawisk. Tym samym, uzasadnione wydaje się wskazanie jako obszaru zdegradowanego wspomnianego osiedla jedynie z bliskimi przyległościami, bez rozszerzania go na sąsiadujące tereny mieszkalne. Osobną wyspą pozostającą w tej lokalizacji jest osiedle socjalne, zlokalizowane przy ulicy Kaima (Rysunek 43), które podobnie jak osiedle Na Buczków nie promieniuje negatywnie na inne obszary zamieszkałe.

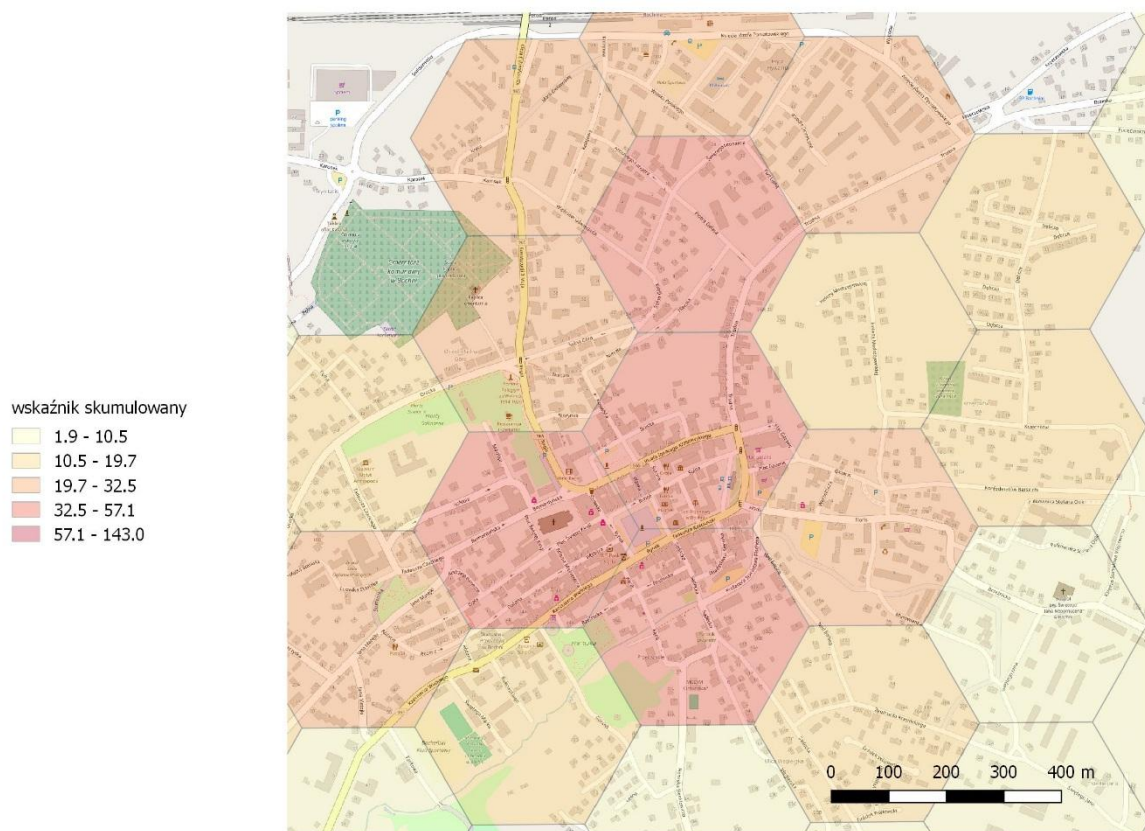
Rysunek 43 Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych okolice ul. Na Buczków (oprac. własne)

Rysunek 44 Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych okolice ul. Kaima (oprac. własne)

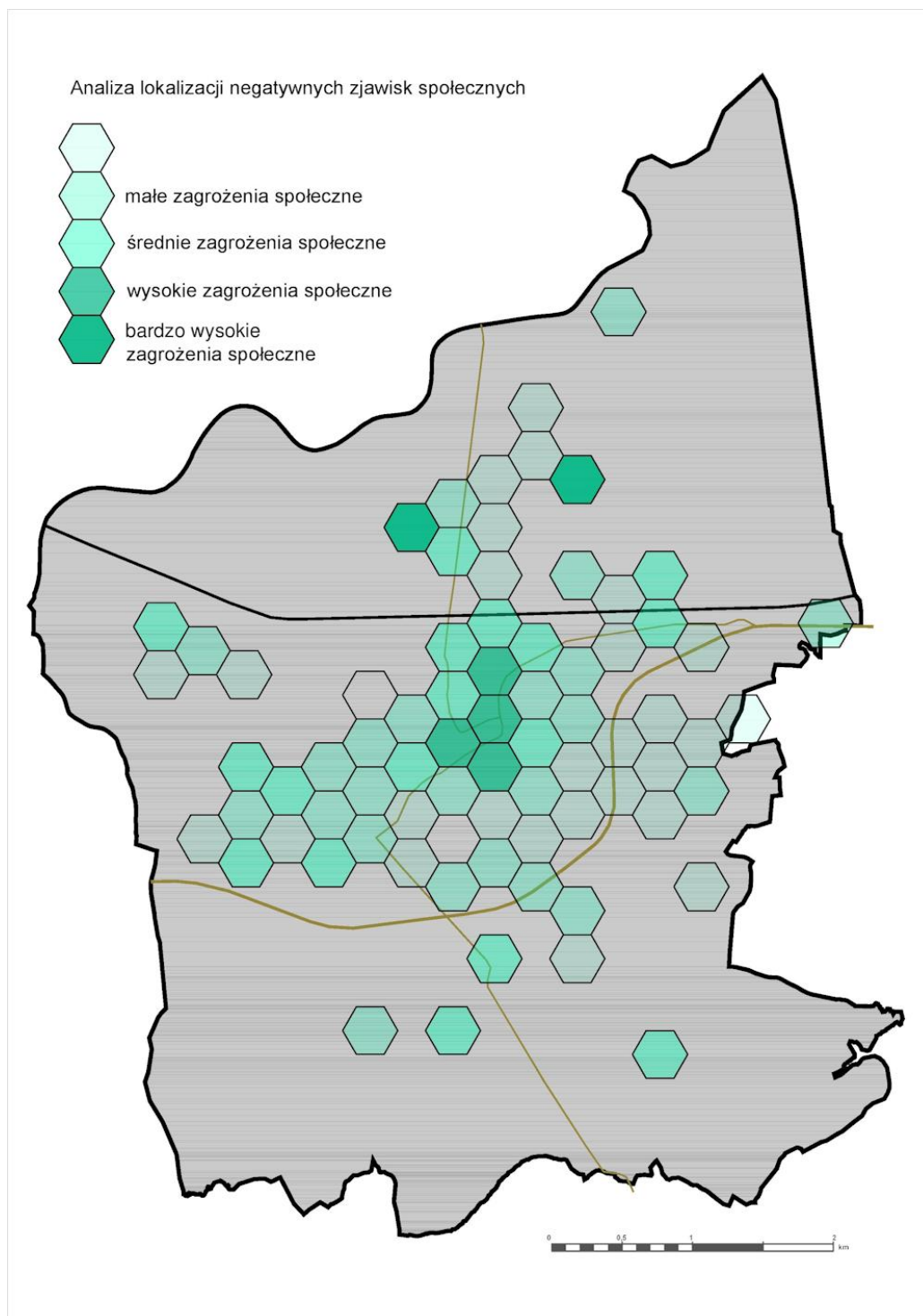
Drugim - silnie odróżniającym się od poprzedniego - obszarem, charakteryzującym się znaczną koncentracją występowania negatywnych zjawisk społecznych jest teren posiadający dwa „punkty grawitacji”, które na siebie wzajemnie oddziałują. Pierwszym z nich jest Rynek, który charakteryzuje bardzo wysoki wskaźnik występowania w/w czynników. Wiążą się one głównie z problemami socjalno-bytowymi mieszkańców, ale także z wysoką liczbą przestępstw i wykroczeń. Co charakterystyczne - negatywne zjawiska, które skupiają się na Rynku promieniują na okoliczne tereny: na południe w stronę potoku Babica, na wschód w stronę ulicy Floris, na zachód wzdłuż ulicy Orackiej a także na północ, wzdłuż ulic Kowalskiej, Regis i Konstytucji 3 Maja. Drugim punktem grawitacyjnym jest osiedle Słoneczne i położony na jego terenie dworzec kolejowy. Obszar tego osiedla charakteryzuje szereg negatywnych czynników, począwszy od zagadnień demograficznych, poprzez znaczny odsetek osób uzależnionych, niską aktywność społeczną a skończywszy na wysokiej przestępczości.

Rysunek 45 Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych Śródmieście – Campi, Osiedle Słoneczne (oprac. własne)

Powyższa analiza umożliwia wstępne wskazanie obszarów koncentracji problemów społecznych, obszary te obejmują: wschodnią część osiedla Śródmieście – Campi, Osiedle Słoneczne oraz dwa osiedla socjalne położone przy ulicach Na Buczków i Kaima.

Przed wyznaczeniem obszarów należy powyższe przybliżone zarysy przełożyć na precyzyjny przebieg granic w rzeczywistej przestrzeni miasta, uwzględniając obecne zagospodarowanie. Tym samym wyznaczony wstępnie obszar ma charakter umowny, jest punktem odniesienia do dalszych prac analitycznych.

Rysunek 46 Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

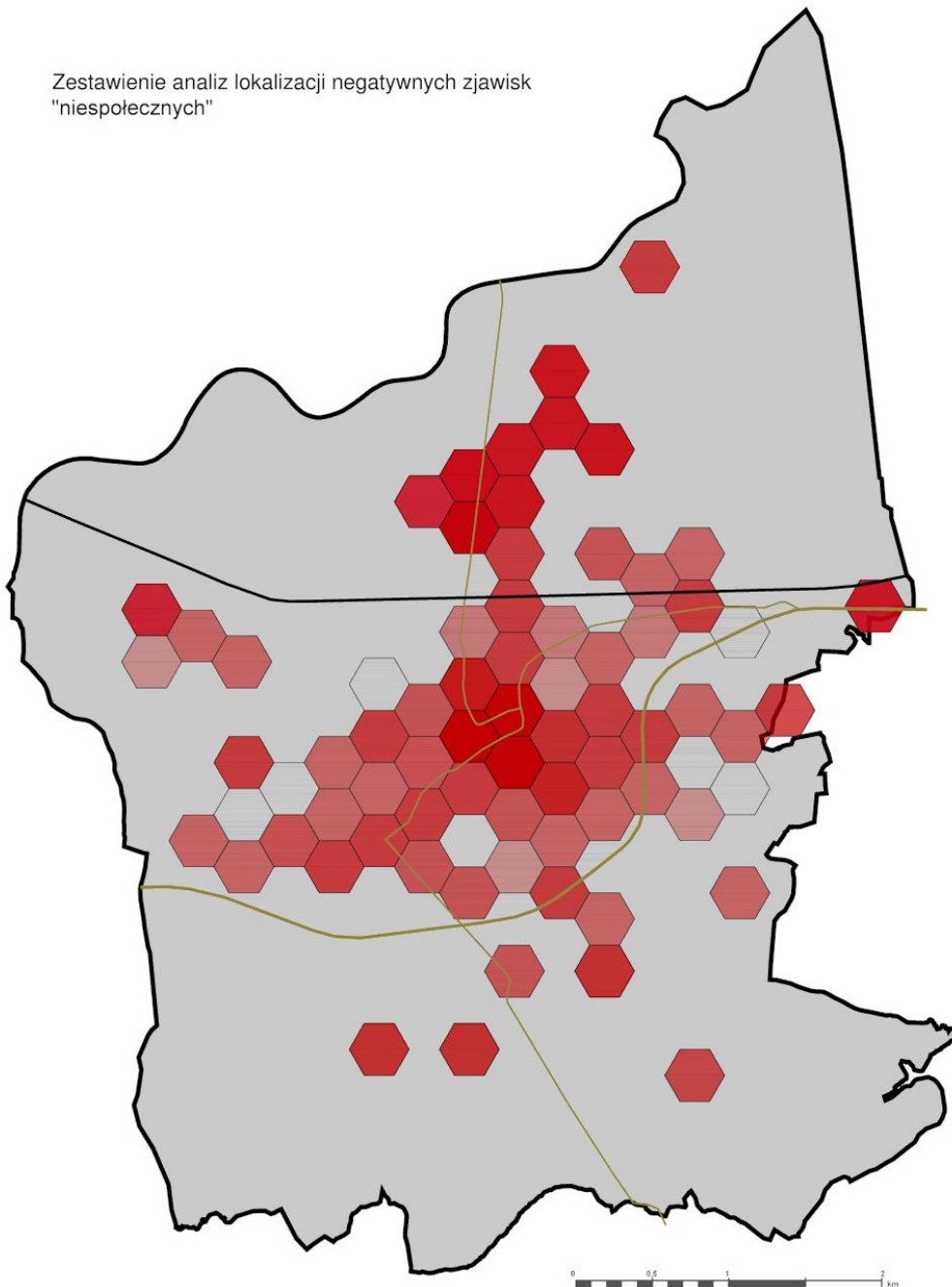
Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W dalszej części diagnozy, badaniom poddano zagadnienie, czy na zidentyfikowanych wstępnie obszarach koncentracji negatywnych zjawisk społecznych nakładają się wskazane przez ustawę negatywne zjawiska pozaspołeczne: gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne lub techniczne.

Zestawienie analiz lokalizacji negatywnych zjawisk "niespołecznych"

Rysunek 47 Sumaryczne zestawienie negatywnych zjawisk pozaspołecznych

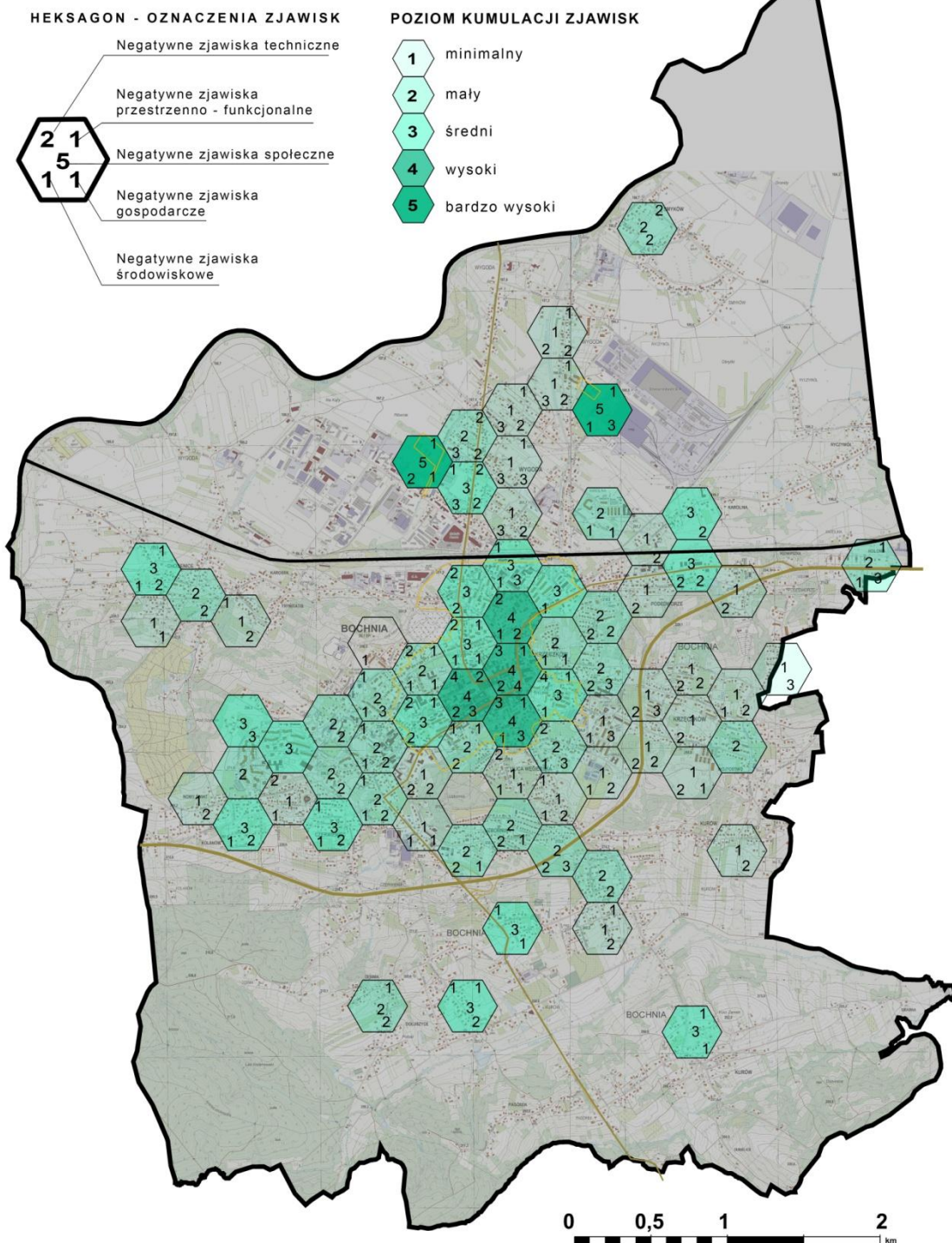
Unia Europejska
Fundusz Spójności

Aby ułatwić porównanie obu typów zagadnień (społecznych i niespołecznych) dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przypisano różnym typom zagadnień umowne, liczbowe wartości odpowiadające graficznej reprezentacji koloru pola z analiz szczegółowych i przeniesiono wyniki do analiz zagrożeń społecznych. Dzięki temu widać ilość kumulujących się zjawisk kryzysowych w każdym polu heksagonalnym oraz umowny parametr reprezentujący siłę zjawiska. Dzięki temu przyjmując kryterium co do oceny siły negatywnych czynników możliwe było zrównoważenie znaczenia problemu w każdym polu, wając ilość typów negatywnych zjawisk oraz siłę z jaką występują. Wszystko to na tle zjawisk społecznych, dzięki czemu tak powstała mapa (Rysunek 47) posiada dużą wartość informacyjną.

NATĘŻENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK ZDIAGNOZOWANYCH
NA TERENIE MIASTA BOCHNIA

Rysunek 48 Współwystępowanie negatywnych zjawisk społecznych i pozaspółecznych

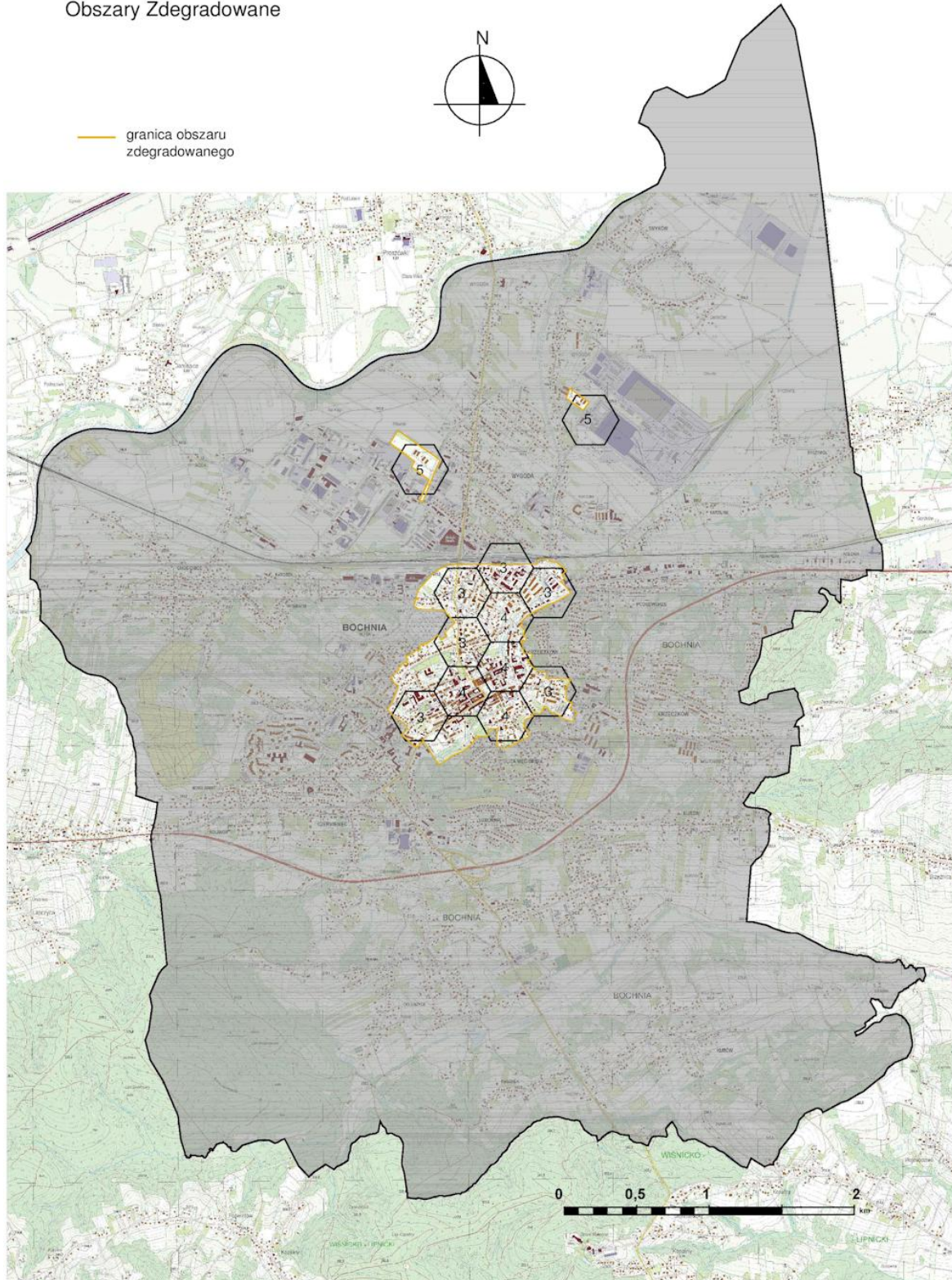

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Obszary Zdegradowane

Rysunek 49 Wynik analiz ze wskazaniem na pola jednostek referencyjnych z wyznaczeniem obszarów zdegradowanych.

Uwzględniając jedynie wskaźniki negatywnych zjawisk społecznych, będących podstawą wyznaczania obszaru zdegradowanego na obszarze Miasta Bochnia rysują się trzy miejsca, w których problemy społeczne uwidaczniają się w szczególnie wyraźny sposób.

Poczynając od miejsc, w których wartości te są największe są to:

- Obszar osiedla socjalnego przy ulicy Na Buczków
- Obszar osiedla socjalnego przy ulicy Kaima
- Obszar Śródmieścia - CAMPI

Tereny te zdecydowanie różnią się od siebie choć posiadają też cechy wspólne. W obrębie ulicy Na Buczków problemy społeczne dotyczą głównie mieszkańców osiedla socjalnego, z których połowa jest pochodzenia romskiego. Teren osiedla od wschodu przylega do przestrzeni zabudowy usługowej lecz jest od niego odcięty rowem melioracyjnym i ogrodzeniami. Od północy i zachodu przyległe tereny stanowią pola położone w sąsiedztwie rzeki Raby, zaś od południa osiedle to sąsiaduje z obiektami przemysłowymi.

Drugi z podobszarów zdegradowanych to osiedle przy ulicy Kaima. Znajduje się pomiędzy terenami przemysłowymi – obiektami firmy Stalprodukt, sąsiadującymi od wschodu oraz terenami zabudowy jednorodzinnej otaczającymi go z pozostałych stron.

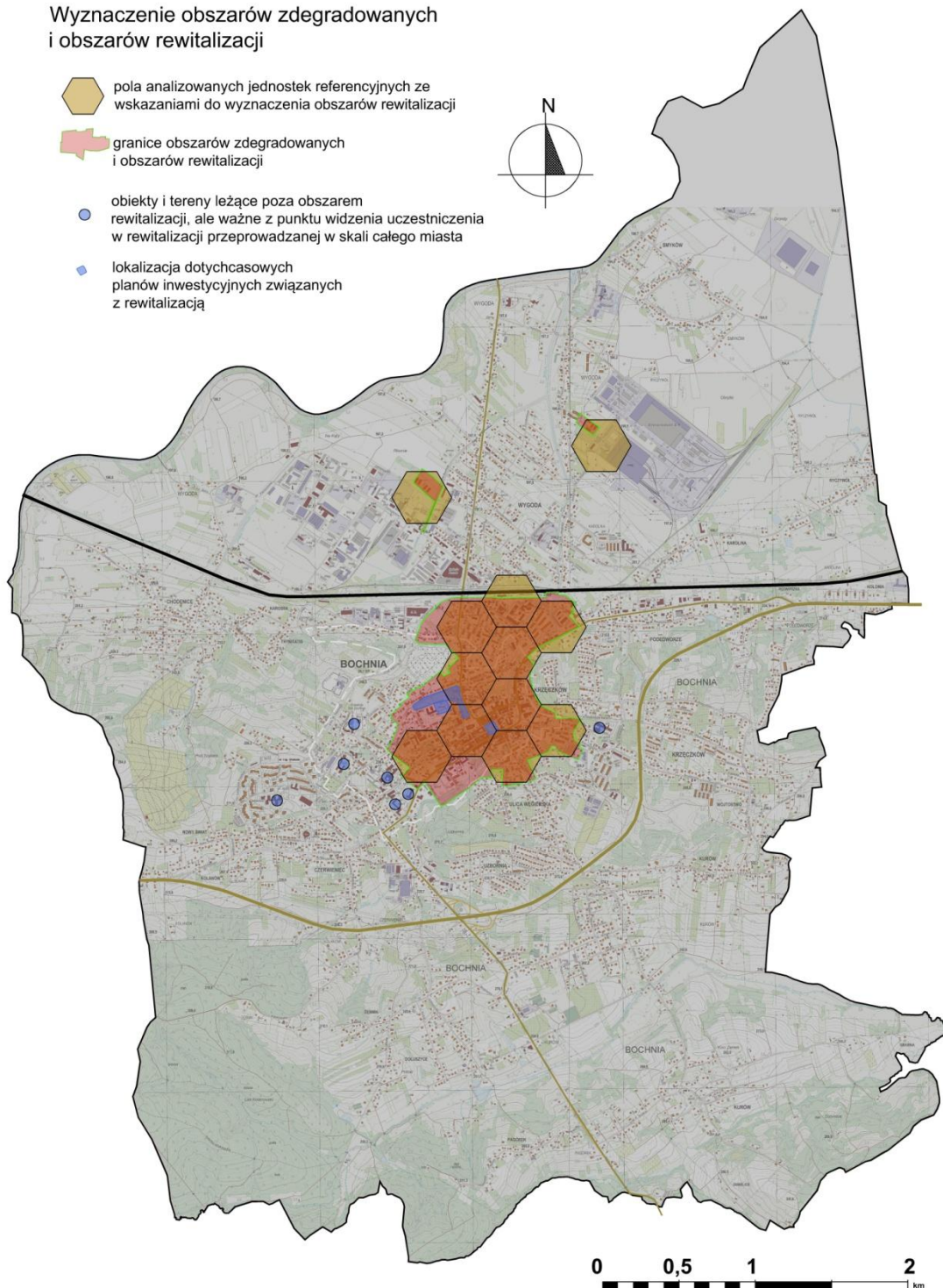
Zarówno Na Buczków jak i osiedle przy ul. Kaima wyróżniają się na tle miasta koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, choć same w sobie, pod względem swojej powierzchni są niewielkie i stanowią około **0,11%** powierzchni miasta.

Zdecydowanie największym podobszarem zdegradowanym jest Śródmieście-Campi wraz z terenami leżącymi na północ od ścisłego centrum w stronę dworca PKP (osiedle Słoneczne). Nie zostały do niego włączone zachodnie części osiedla Śródmieście – Campi, gdyż zgodnie z wymogami ustawowymi za obszar zdegradowany uważa się tylko taki obszar, na którym występują negatywne zjawiska społeczne. Na wspomnianych obszarach znajduje się skupisko obiektów związanych z edukacją przez co posiadają one zdecydowanie mniejszą liczbę mieszkańców niż pozostałe części Śródmieścia a przez to też negatywne zjawiska społeczne występują tam rzadziej.

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji

- pola analizowanych jednostek referencyjnych ze wskazaniami do wyznaczenia obszarów rewitalizacji
- granice obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji
- obiekty i tereny leżące poza obszarem rewitalizacji, ale ważne z punktu widzenia uczestniczenia w rewitalizacji przeprowadzanej w skali całego miasta
- lokalizacja dotychczasowych planów inwestycyjnych związanych z rewitalizacją

Rysunek 50 Wynik analiz ze wskazaniem na pola jednostek referencyjnych w kontekście dotychczasowych obszarów zdegradowanego wraz z wyznaczeniem proponowanych obszarów rewitalizacji

2.3.2 PODOBSZAR REWITALIZACJI – ŚRÓDMIEŚCIE - CAMPI

Pierwszym i największym podobszarem jest obszar śródmieścia o powierzchni około 117, 760 ha, **zamieszkuje go 7 113 osób (23,71% populacji Gminy Miasta Bochnia)**

Skupia się tu większa część zagrożeń społecznych, oraz technicznych i środowiskowych. W samym środku obszaru - w okolicach Rynku występuje nasilenie wszystkich typów zagrożeń.

To na tym obszarze koncentrują się plany inwestycyjne związane z rewitalizacją. Są to między innymi inwestycje takie jak: "Rynek Od NOWA", "Rewaloryzacja Plant Salinarnych", "Budowa Tężni wraz z komorą solną" czy "Rewitalizacja Zamku Żupnego".

Ponadto mieszkańcy choć często wskazywali na potrzebę realizacji powyższych projektów wymieniali jeszcze takie potrzeby jak:

- **uporządkowanie kwestii miejsc parkingowych** - problem polega na pogodzeniu interesów lokalnych przedsiębiorców z komfortem pieszych i estetyką przestrzeni publicznych. W obecnej chwili w śródmieściu Bochni funkcjonują płatne miejsca parkingowe, ale ich lokalizacja oraz liczba nie satysfakcjonuje mieszkańców. Część z nich wskazuje na potrzebę likwidacji parkingów w miejscach najbardziej prestiżowych, z drugiej strony powtarza się też postulat utworzenia jakiegoś parkingu zbiorczego w pobliżu centrum, który mógłby pomieścić nowe miejsca i zrekompensować potencjalnie zlikwidowane w okolicach Rynku i Placu Leopolda Okulickiego.

- **potok Babica** - niewielki potok przepływający przez centrum Bochni w poprzedniej epoce został częściowo schowany pod ziemię a jego pozostałe otoczenie uległo degradacji. Potok biegnący częściowo w uregulowanym korycie ma tendencje do wylewania po nawalnych opadach deszczu. Ryzyko podtopieniami w jego wypadku w odróżnieniu od pobliskiej rzeki Raby ma charakter lokalny i wiąże się ze zjawiskami atmosferycznymi w obrębie gminy. Wielu mieszkańców wskazuje na duży potencjał rekreacyjny i możliwość poprowadzenia deptaku i ścieżki rowerowej w jego sąsiedztwie. Potok ten stanowi też naturalny korytarz ekologiczny w centrum. Wzdłuż jego brzegów ułatwione jest przemieszczanie się gatunków. Potencjał ten mógłby zostać w pełni wykorzystany jeśli udało by się odkryć jego koryto na całym odcinku. Zmniejszyło by to dodatkowo ryzyko wylewania potoku zwiększając jednocześnie walory przyrodnicze i turystyczne w centrum Bochni.

Pojawiają się też nieliczne głosy mieszkańców, które wskazują jednak na fakt, że wzdłuż przebiegu potoku możliwe było by poprowadzenie drogi, która odciążałaby centrum miasta i przeciążoną ulicę Kazimierza Wielkiego. W tym wypadku jednak wydaje się, że właściwszym rozwiązaniem, które pomogłoby odkorkować centrum i wyprowadzić z niego ruch jest budowa łącznika między drogą krajową 94 a autostradą A4

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

- **chaos estetyczny** - jednym z najczęściej podnoszonych postulatów, pozostających zresztą w zgodzie ze stanowiskiem władz miasta jest chaos estetyczny, koncentrujący się w okolicach Rynku i przy głównych ulicach tranzytowych miasta. Dotyczy on przede wszystkim kwestii reklam, w szczególności tych związanych z miejscem prowadzenia działalności gospodarczej. Dotychczas gminy były pozbawione narzędzi regulujących te kwestie, ale obowiązująca od 2015 roku "Ustawa Krajobrazowa" daje samorządom lokalnym szerokie uprawnienia w regulowaniu tej kwestii. Istnieje zatem możliwość przyjęcia przez Radę Miasta w drodze uchwały uregulowań mających moc prawa lokalnego, które będą w stanie zdyscyplinować lokalnych przedsiębiorców i dostosować istniejące reklamy do wymogów, które zostaną wypracowane przez władze samorządowe. Z punktu widzenia powodzenia rewitalizacji istnieje silna potrzeba działań w tym obszarze. Centrum Bochni znajduje się w obszarze ochrony konserwatorskiej, ale brak narzędzi skutecznie dyscyplinujących podmioty degradujące swoimi działaniami ten historyczny krajobraz miasta doprowadził do stanu, w którym kakofonia różnego rodzaju szyldów o agresywnych kształtach i kolorach znacząco umniejsza wartości tego krajobrazu. Wprowadzenie spójnych zasad regulujących sposób, rozmiary i kolorystykę umieszczanych szyldów znacząco poprawiłaby jakość przestrzeni miasta.

- **mała architektura** - postulat najczęściej podnoszony w stosunku do Rynku i Placu Leopolda Okulickiego a także Plant Salinarnych. Mieszkańcy zwracają uwagę na niedostateczny standard nawierzchni, brak wystarczającej liczby ławek i koszy na śmieci a także potrzebę wprowadzenia lub uporządkowania obszarów zieleni.

- **problemy funkcjonalno-przestrzenne** - lokalizacja obecnego kompleksu przystanków autobusowych wskazywana jest jako jeden z istotnych problemów centrum Bochni. Plac Pułaskiego znacznie traci na funkcjonalności z powodu lokalizacji miejsc postoju autobusów i minibusów. Problem ten dzieli mieszkańców. Część wskazuje, że dworzec autobusowy w tym miejscu jest potrzebny, ale należałoby go przeorganizować. Z kolei inna grupa mieszkańców postuluje jego przeniesienie w inne miejsce, by umożliwić utworzenie na placu nowej przestrzeni publicznej. Liczne głosy wskazują też na potrzebę wykreowania nowej zabudowy placu, która poprawiłaby proporcje urbanistyczne i uczyniła jego przestrzeń bardziej czytelną.

Spośród innych pojawiających się postulatów warto nadmienić też:

- potrzebę poprawy obsługi turystycznej przez Kopalnię Soli w Bochni i otwarcie dla turystów drugiego szybu zjazdowego
- poprawę stanu technicznego budynków
- zagospodarowanie tak zwanego "Ruskiego Rynku"
- wyeksponowanie i lepsze wykorzystanie miejsc związanych z historycznymi szybami górniczymi

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

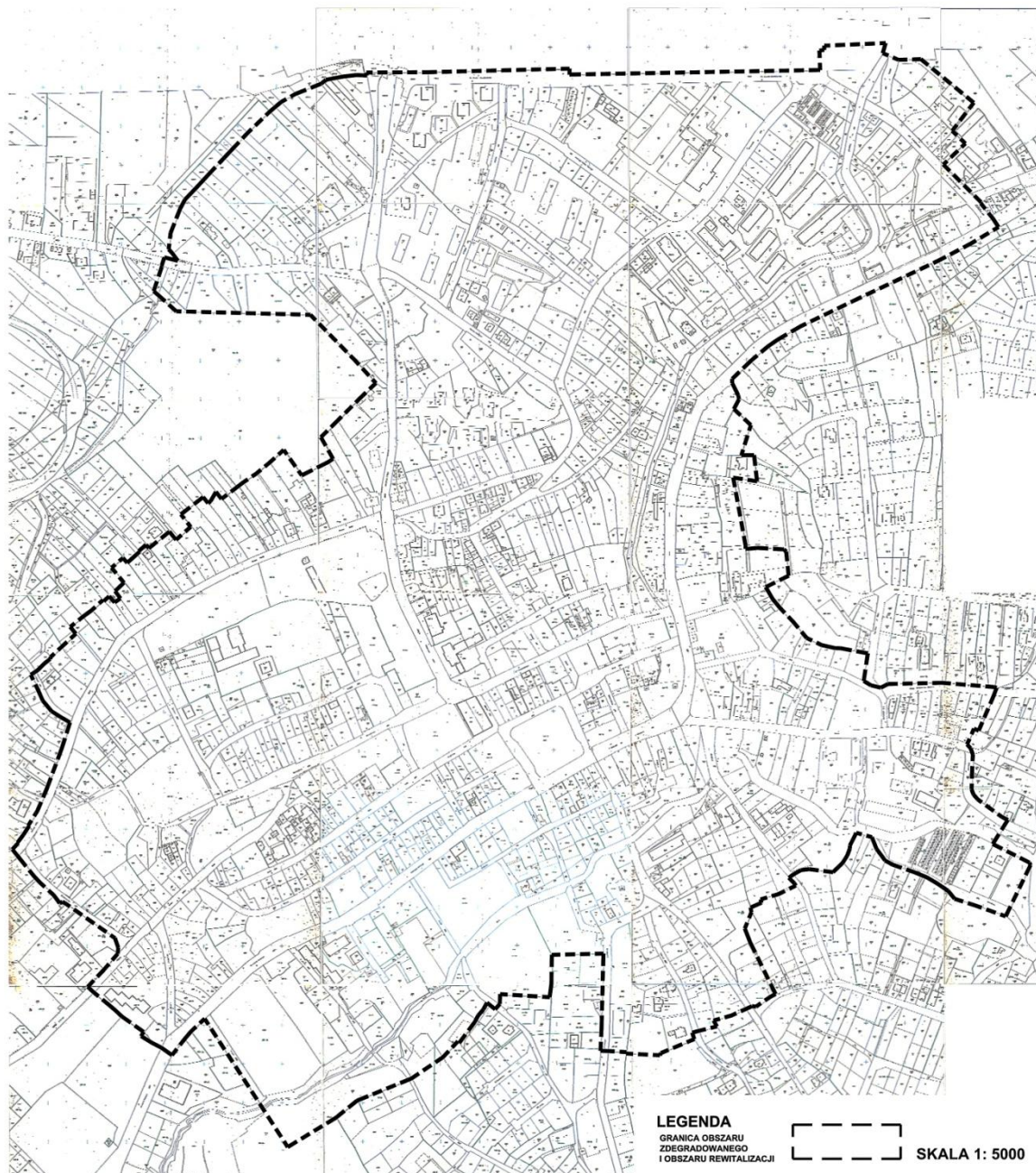
- większy udział mieszkańców w procesach współdecydowania o przestrzeni śródmieścia
- wykorzystanie potencjału związanego z Zamkiem Żupnym.

Uwagi dotyczące podobszaru Śródmieście – Campi, wniesione na etapie konsultacji społecznych nie zostały uwzględnione. W większości odnosiły się one do zwiększenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji, jednak z powodu braku nagromadzenia zjawisk negatywnych na wnioskowanych terenach nie wystąpiły podstawy do ich uwzględnienia.

PODOBSZAR: "ŚRÓDMIEŚCIE-CAMPI"

1.

Rysunek 51 Podobszar Śródmieście – Campi, wyznaczony na mapie ewidencyjnej (skala dostosowana)

2.3.3 PODOBSZAR REWITALIZACJI – OSIEDLE SOCJALNE UL NA BUCZKÓW

Kolejnym podobszarem rewitalizacji o powierzchni ok. 2,4 ha, zamieszkałym przez 209 osób (**0,69% mieszkańców Gminy Miasta Bochnia**), który wyłonił się w wyniku analiz i rozmów z mieszkańcami jest okolica ulicy Na Buczków, a w szczególności problemy związane z osiedlem socjalnym. Zamieszkująca je społeczność romska i polska stanowi wyzwanie dla przyszłych procesów rewitalizacji.

Głównymi problemami mieszkańców tej okolicy jest niski poziom aktywności społecznej i ekonomicznej. Wysoki współczynnik przestępczości. Niewystarczający poziom obsługi infrastrukturalnej w tym przede wszystkim brak miejsc rekreacji, brak chodników i ulokowanie zabudowy w sąsiedztwie obszarów przemysłowych.

Mieszkańcy ponadto zwracają uwagę na problem zagrożenia powodziowego. Mimo, że w modelach stosowanych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej osiedle socjalne i ulica Na Buczków jest poza obszarem powodziowym a ryzyko powodzi szacowane jest na mniej niż 0,5%, to obszary te w ostatnich latach zostały zalane kilkakrotnie. Mieszkańcy rozwiązania tego problemu upatrują w zapowiadanej budowie nowej drogi, która dzięki nasypowi i rowom melioracyjnym mogłaby ochronić ich przed kolejnym podtopieniem.

Początkowo autorzy opracowania zaproponowali obszar rewitalizacji na północy i zachodzie powiększony tak, aby objąć chociaż mały fragment przyszłej lokalizacji wspomnianej drogi. Od wschodu zaś granica obszaru przebiegała po ulicy Na Buczków, obejmując cały pas drogowy wraz rezerwą i kanałem melioracyjnym.

W procesie konsultacji społecznych bezpośrednio do podobszaru „Osiedle socjalne ul. Na Buczków” wpłynęły 2 uwagi. Obie uwzględniono. Dotyczyły one zmniejszenia pierwotnie wyznaczonego obszaru tj. wykluczenia działek prywatnych, na których planowane są inwestycje o charakterze usługowym oraz wykluczenie terenów niezamieszkałych.

Po weryfikacji proponuje się zawarty w poniższym załączniku podobszar zdegradowany i pokrywający się z nim podobszar rewitalizacji.

Szczegółowy opis zasadności zmian poczynionych w kształcie podobszarów rekomendowanych w diagnozie znajduje się w raporcie z konsultacji społecznych.

Rewitalizacja na tym podobszarze powinna być prowadzona z intencją by włączyć lokalną społeczność czynnym udziałem w pracę nad poprawą standardu swojej okolicy i powiązać miejsce ich zamieszkania w ściślejszy sposób z resztą miasta poprzez ciągłość przestrzeni publicznych zmniejszając tym samym stopień społecznego wykluczenia.

PODOBZAR: OSIEDLE SOCJALNE UL. NA BUCZKÓW

Rysunek 52 Podobszar „osiedle socjalne ul. Na Buczków” wyznaczony na mapie ewidencyjnej (skala dostosowana)

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

2.3.4 PODOBSZAR REWITALIZACJI – OSIEDLE SOCJALNE UL. KAIMA

Ostatnim podobszarem rewitalizacji, o powierzchni ok. 1,02 ha zamieszkałym przez 165 osób (**0,55% mieszkańców Gminy Miasta Bochnia**), jest osiedle socjalne przy ulicy Kaima. Podobnie jak przy ulicy Na Buczków obszar ten wyróżnia się szczególnie na tle miasta nasileniem negatywnych zjawisk społecznych zwłaszcza w połączeniu z negatywnymi zjawiskami gospodarczymi.

W porównaniu jednak do osiedla przy ul. Na Buczków obszar ten różni się znacznie w kontekście zjawisk o charakterze technicznym i środowiskowym, które tu niemal nie występują. Z punktu widzenia zjawisk funkcjonalno-przestrzennych osiedle to podobnie jak i cała okolica położone jest stosunkowo daleko od centrum, w którym występuje koncentracja usług.

Czynniki związane z jakością otoczenia i niedogodnościami funkcjonalno-przestrzennymi nie stanowią jednak przesłanki do rewitalizacji tego obszaru. W obrębie osiedla jak i w okolicy wykonano szereg inwestycji zmierzających do poprawy kondycji tego obszaru. Nie wpływa to jednak na bardzo złą sytuację w sferze zjawisk społecznych i gospodarczych, co predysponuje kluczową grupę mieszkańców będących ich źródłem do miękkich form rewitalizacji, polegających na walce z wykluczeniem społecznym poprzez aktywizację w takich dziedzinach jak edukacja i aktywność zawodowa. Cel ten wpisuje się w priorytety polityki miejskiej, które oparte są o zrównoważony rozwój w tym wypadku dążąc do niwelowania dysproporcji społecznych, dotyczących nie tylko docelową grupę mieszkańców będących potencjalnym celem rewitalizacji, ale też wszystkich mieszkańców, którzy wchodzi z tą grupą w interakcję.

Z uwagi na specyfikę problemów występujących na tym obszarze nie było zatem zasadne obejmowanie obszarem rewitalizacji dużej powierzchni w otoczeniu osiedla socjalnego, gdyż jak wynika z analiz to nie ta przestrzeń jest źródłem problemów. Aby jednak umożliwić jego mieszkańcom aktywne uczestnictwo w procesie rewitalizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, autorzy opracowania wraz z rekomendacją działań związanych z „miękką” rewitalizacją ograniczyli się do wytyczenia obszaru rewitalizacji wyłącznie w obrębie działki zajmowanej wyłącznie przez samo osiedle socjalne.

PODOBSZAR: OSIEDLE SOCJALNE UL.KAIMA

Rysunek 53 Obszar "Osiedle socjalne ul. Kaima" wyznaczony na mapie ewidencyjnej (skala dostosowana)

III REKOMENDACJE DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY MIASTA BOCHNIA NA LATA 2016-2026

1. WNIOSKI Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY

Autorzy raportu wyznaczyli trzy rekomendowane podobszary rewitalizacji kierując się kryterium ludnościowym. Oznacza to, że obszary zamieszkałe przez niewielką liczbę mieszkańców (mniej niż 100 osób na 10 hektarów) nie były brane pod uwagę. Wynika to z faktu, że w przeliczeniu na mieszkańca nawet niewielkie w swej skali zjawiska mogłyby zaburzać obraz badań oraz z racji tego, że intencją tego opracowania było wyznaczenie obszaru rewitalizacji z korzyścią dla jak największej liczby mieszkańców w taki sposób by skoncentrowane działania na tym obszarze przyniosły efekt o maksymalnie dużym zasięgu i społecznym oddziaływaniu.

Przeprowadzone analizy z tego też powodu nie wskazały obszarów w znacznym stopniu zajętych przez obiekty użyteczności publicznej jak szpitale i szkoły znajdujące się na południowy zachód od centrum miasta. Autorom opracowania nie są znane też potencjalne zamierzenia inwestycyjne na tych obszarach, które miałyby wspierać proces rewitalizacji, ale jeśli byłaby taka intencja władz miasta i mieszkańców, nic nie stoi na przeszkodzie aby poszerzać obszar rewitalizacji o przyległe tereny nie posiadające mieszkańców.

W tym celu w opracowaniu zostały wskazane potencjalne obiekty, które znalazły się poza wytyczonymi obszarami rewitalizacji, ale ze względu na swój potencjał ekonomiczny lub pełnioną rolę publiczną mogłyby odgrywać aktywną rolę w procesie wdrażania rozwiązań związanych z przyjętym w przyszłości Gminnym Programem Rewitalizacji. Są to głównie obiekty o charakterze edukacyjnym, ale także obecna w Bochni kopalnia soli. Ważną też rolę w procesie rewitalizacji zwłaszcza w odniesieniu do miękkich działań rewitalizacyjnych mogą odgrywać lokalne parafie ze względu na posiadane kompetencje, znajomość problematyki lokalnej społeczności oraz infrastrukturę towarzyszącą.

Wymogi ustawowe odnośnie maksymalnej powierzchni obszaru rewitalizacji wynoszącej 20% powierzchni miasta nie zostały przekroczone, a wyznaczone podobszary mają łącznie powierzchnię mniejszą niż 5% powierzchni miasta - łącznie 115,18 ha.

Limit 30% mieszkańców objętych obszarem rewitalizacji również nie został przekroczony. **Wyznaczone podobszary zamieszkuje łącznie 7 487 osób, co stanowi 24,97% mieszkańców.**

W wyniku przeprowadzonych badań i analiz nasuwają się dodatkowo rekomendacje dotyczące dalszego procesu rewitalizacji.

- Kontynuacja dotychczasowych kierunków rewitalizacji na zaktualizowanym obszarze śródmieścia.

Podstawą każdej rewitalizacji jest ciągłość oraz przewidywalność działań, która daje mieszkańcom objętym tymi działaniami poczucie stabilizacji.

Bochnia posiada obecnie szereg przygotowanych wcześniej projektów w ramach rewitalizacji na które stara się pozyskać dofinansowanie. Wskazane jest utrzymanie ich w kolejnych planach rewitalizacji. Przemawia za tym fakt, że są to projekty szeroko akceptowane społecznie, zmierzające do poprawy atrakcyjności śródmieścia Bochni, jego wizerunku w oczach turystów a co za tym idzie dają szansę na rozwój gospodarczy i przełożenie się pozytywnych efektów ich realizacji na ogół społeczeństwa.

- Współprojektowanie przestrzeni publicznych.

Proponuje się, by w proces projektowania przestrzeni publicznych, które mają zaważyć na społecznym odbiorze miasta zaangażować w maksymalnym stopniu lokalną społeczność umożliwiając im nie tylko opiniowanie przygotowywanych projektów, ale też uczestniczenie w procesie tworzenia założeń i koncepcji przestrzennych.

- Ustawa Krajobrazowa.

Zaleca się równoległe do planu rewitalizacji przyjęcie na drodze uchwały rady miasta stosownych przepisów umożliwiających regulowanie przez miasto zasad związanych z umieszczaniem reklam w przestrzeni publicznej. Dodatkowym pomocnym narzędziem w realizacji miejskiej polityki było by również przyjęcie "standardów mebli miejskich i standardów ulic". Rozumieć należy przez to przygotowanie wewnętrznych dokumentów i opracowań determinujących szczegółowe rozwiązania, którymi jednostki podległe miastu będą się kierować przy urządzaniu miejskiej przestrzeni i przy projektowaniu i remontach nawierzchni. Takie rozwiązania mogły by wydatnie wesprzeć proces rewitalizacji niezależnie od kompetencji i uprawnień wynikających z "Ustawy Rewitalizacyjnej"

- Ociążenie komunikacyjne centrum Bochni.

Priorytetem inwestycyjnym miasta powinien być łącznik drogowy między drogą krajową 94 a autostradą A4. Bez tego rozwiązania wiele z celów stawianych przed rewitalizacją Bochni nie uda się osiągnąć.

- Stawianie w większym stopniu na przyciąganie nowych mieszkańców Bochni z jej okolic.

W Bochni prawdopodobnie nie uda się odwrócić tendencji migracyjnej mieszkańców do Krakowa i innych dużych ośrodków miejskich. Miasto nigdy nie będzie w stanie dla części swoich mieszkańców konkurować pod względem usług i jakości życia z dużymi miastami, zapewniającymi wyższy poziom zarobków i edukacji. Jest to zjawisko całkowicie naturalne. Skutecznie jednak może rywalizować o mieszkańców emigrujących ze swojego regionu wiejskiego do miast a także przy sprzyjających okolicznościach dzięki dobrej komunikacji i bliskości Krakowa pełnić rolę satelity jego aglomeracji, kusząc nowych mieszkańców swoimi

walorami w postaci czystszej środowiska, braku wielkomiejskiego zgiełku i życia w społeczności ludzi w większym stopniu do siebie zbliżonych niż oferują to duże metropolie.

- Aktywizacja ekonomiczna zwłaszcza młodych mieszkańców

Ogólne perspektywy gospodarcze są dla Bochni bardzo dobre. Miasto dopiero zaczyna wykorzystywać potencjał związany z obecnością autostrady. Bliskość komunikacyjna i dostępne tereny inwestycyjne wręcz skazują pod tym względem miasto w przyszłości na sukces. Większą uwagę należy jednak położyć w czasie tego procesu na ekonomiczną aktywizację młodych ludzi tak, by otwierające się przed Bochnią szanse na przyciągnięcie kapitału z zewnątrz przekładały się na rosnącą proporcjonalnie aktywność ekonomiczną generowaną przez samych mieszkańców.

- Miękkie formy rewitalizacji.

Zgodnie z priorytetem jakie nakłada ustawa, negatywne zjawiska społeczne stają się osią priorytetów rewitalizacyjnych. Należy pamiętać, że wiele celów rewitalizacyjnych można w tej dziedzinie osiągnąć podejmując działania miękkie, niekoniecznie związane z nakładami na inwestycje infrastrukturalne, pozostawiające trwałe ślady w przestrzeni, ale związane z inwestycjami w pracę z ludźmi, gdyż to oni są podmiotem rewitalizacji a trwałe ślady rewitalizacji powinna pozostawiać przede wszystkim w postaci niwelowania różnic społecznych, podnoszenia poziomu społecznej świadomości, aktywizacji zawodowej oraz poziomu edukacji a przez to też poziomu życia i statusu materialnego.

2. LOKALNE POTENCJAŁY ROZWOJU (Z UWZGLĘDNIENIEM SPACERU BADAWCZEGO)

Powyżej zarysowane aspekty stały się punktem wyjścia do konstruktywnej debaty o tym, jakie są przyczyny zjawisk kryzysowych (źródła problemów i tego jakie czynniki stoją na przeszkodzie do ich rozwiązania) oraz jakie mechanizmy działania należałoby zaimplementować, aby im przeciwdziałać a zarazem przyczynić się do odzyskania walorów miasta wraz z identyfikacją lokalnych potencjałów.

Mieszkańcy zdefiniowali szereg problemów mieszczących się w poszczególnych obszarach funkcjonowania miasta, tj. w obszarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, infrastrukturalnym czy przestrzennym.

Czynniki społeczne stanowią kluczowy aspekt, kiedy bierze się pod uwagę myślenie strategiczne władz dotyczące rozwoju miasta. Do społecznych czynników mających wpływ na rozwój bądź zahamowanie rozwoju miasta, prowadzące do jego stopniowej degradacji, zaliczyć można np. ubóstwo, bezrobocie, przestępczość (poczucie bezpieczeństwa na terenie miasta), kumulacja problemów społecznych (alkoholizm, narkomania). Są to systemowe, zobiektywizowane determinanty konieczności przeprowadzenia rewitalizacji. Z reguły

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

rozwiązywanie powyższych problemów leży w gestii powołanych do tego specjalnie instytucji, takich jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Pracy czy lokalne instytucje kultury. Jednak rewitalizacja jest zadaniem znacznie szerszym, wybiegającym poza standardowe ramy działania instytucjonalnego.

Mając na uwadze powyższe oraz newralgiczne znaczenie wniosków wypracowanych w ramach podgrup warsztatowych, przedstawiono poniżej rezultaty warsztatu z mieszkańcami w perspektywie poszczególnych problemów, które skłaniają do podjęcia wysiłków rewitalizacyjnych (grupy poświęcone dyskusji nad aspektem społecznym, gospodarczym, infrastrukturalnym, środowiskowym i przestrzennym rewitalizacji).

Mieszkańcy podczas warsztatów podkreślali, szczególnie w wymiarze społecznym, problem depopulacji wynikający z migracji zarobkowych, który dotyka w szczególności śródmieście Bochni i osiedle Słoneczne. Obserwują oni także stopniowe starzenie się mieszkańców miasta, co również wpływa znacząco na odpływ ludności. Starzenie się społeczności lokalnej, jak również niewielka liczba ludzi młodych może wiązać się z kolejnym problemem sygnalizowanym przez mieszkańców tj. niskim stopniem partycypacji społecznej i deficytem tzw. społeczeństwa obywatelskiego. Mieszkańcy miasta, zdaniem uczestników warsztatu, nie angażują się w sprawy społeczne, co prowadzić może do obumierania tkanki społecznej. Proces ten zakorzeniony jest zaś w ogólnym zubożeniu społeczności lokalnej, a przede wszystkim niskim poczuciu sprawstwa (tj. wpływu na decyzje publiczne podejmowane w mieście połączonego z bierną akceptacją utrwalonego porządku).

„(...) to tak jest, że ci starzy, którzy tam pracowali, to pracują, a młodych to praktycznie się mało co przyjmuje, więc albo za granicę albo gdzieś tam i zostaje takie społeczeństwo, takie średnio podstarzałe (...)”

Obniżone zaangażowanie społeczne wiąże się zaś z innymi negatywnymi zjawiskami, m.in. z biernością społeczną, brakiem reakcji na wandalizm, spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych, zachowania agresywne czy przemoc w przestrzeni publicznej. To z kolei prowadzi do kolejnego wniosku, nakreślonego przez analizę wypowiedzi mieszkańców tj. do występowania patologii w mieście, które psują jego klimat i atmosferę. Zjawiska te napędzane są przez bierne przyzwolenie wynikające z niskiego poziomu społeczeństwa obywatelskiego (związanego prawdopodobnie z niskim poziomem zaufania społecznego). Zachodzi tu zatem swoiste sprzężenie zwrotne, przez co problem nasila się i wpływa na degradację miasta.

Tutaj [do śródmieścia] dlaczego nie przyjeżdżam? No nie odpowiada mi ten klimat, jest alkohol, jest obdartusów paru, nie ma tej fontanny, nie ma pięknych kwiatów, nie ma nic, pusto, no co, przyjdę i na co popatrzę? Nie ma nic.

Na degradację centrum miasta szczególny wpływ ma także brak odpowiedniej infrastruktury społecznej, szczególnie tej dedykowanej ludziom młodym. Przyczynia się to (obok braku atrakcyjnych ofert zatrudnienia dla młodzieży) do zmiany charakteru miasta na, jak podkreślają uczestnicy warsztatu, „sypialnię Krakowa”.

Przechodząc do interpretacji wyników warsztatu z mieszkańcami w kontekście gospodarczych determinant rewitalizacji, podkreślić warto, że wypowiedzi mieszkańców miasta odwoływały się do bardzo konkretnych przykładów funkcjonowania Bochni. Miało to miejsce choćby przy okazji wskazania negatywnych konsekwencji zmiany organizacji ruchu turystycznego w kopalni soli. Mieszkańcy postulują przywrócenie dla ruchu turystycznego szybu „SUTORIS”, który umożliwiał turystom zakończenie zwiedzania kopalni w centrum miasta. Dzięki temu rozwiązaniu turyści nie omijaliby miasta przy okazji zwiedzania kopalni. Innym przykładem dysfunkcyjności infrastruktury w wymiarze drogowym jest konieczność przejazdu małymi uliczkami centrum miasta, co generuje bardzo duży ruch. Mieszkańcy wykazywali, iż centrum miasta wymaga odciążenia. Ponadto, w centralnej przestrzeni miejskiej brakuje także parkingów. Drugą stroną tego problemu jest generowanie dużego zagęszczenia spalin na centralnych odcinkach miasta, utrudniających codzienne funkcjonowanie jego mieszkańcom.

Warto tu wspomnieć o przestrzennym wymiarze problemów identyfikowanych przez mieszkańców Bochni. Estetykę przestrzenną psuje ich zdaniem ryzyko przekształcenia centrum w strefę miejsc z gramami hazardowymi a także obecność ciucholandy i parabanków. Jest to o tyle ważne, że w sytuacji kiedy obiekty kulturalne oraz turystyczne ustępują miejsca obiektom handlowo-usługowym, dochodzi do obumierania tkanki miejskiej. Jednocześnie mieszkańcy podkreślają, iż znaczna część przestrzeni publicznej pozostaje niezagospodarowana w wymiarze urbanistycznym, tj. brakuje placów zabaw, parków lub innych miejsc użyteczności publicznej. Drogi i chodniki wymagają zaś remontu. W przestrzeni miejskiej panuje ponadto chaos reklamowy, na tle którego niekorzystnie prezentują się zabytki. Te ostatnie wymagają zresztą, zdaniem wielu mieszkańców, renowacji i prac konserwatorskich. Mieszkańcy wskazują ponadto, że choć przez miasto przepływa rzeka, to teren w jej okolicach, posiadający potencjał turystyczny i rekreacyjny, pozostaje niezagospodarowany. Analiza wypowiedzi mieszkańców wskazuje także na zidentyfikowany przez nich brak infrastruktury społecznej rozumianej jako obecność nowoczesnych placówek użyteczności kulturalnej, urozmaicających spędzanie czasu wolnego mieszkańcom (np. nowoczesnej interdyscyplinarnej biblioteki i mediateki).

Nie mniej ważne są także **problemy dotyczące środowiska naturalnego**. Mieszkańcy podkreślali bowiem, że choć w Bochni jest wiele terenów zielonych, to stopień nasycenia zielenią jest nierównomierny. Są zatem miejsca, w których zieleni bardzo brakuje.

Podobnie jak w przypadku Krakowa, w Bochni istnieje problem związany z dużą skalą zanieczyszczenia wynikającego z niskiej emisji i spadku jakości wdychanego powietrza. Mieszkańcom przeszkadza również hałas oraz zmniejszający się obszar naturalnej retencji zwiększający ryzyko podtopień oraz przekładający się pośrednio na zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

Infrastruktura drogowa w Bochni naznaczona jest problemem intensywnego ruchu samochodowego w obrębie centrum miasta. Mieszkańcy sugerowali, że należy dążyć do modernizacji dróg w celu wyprowadzenia ruchu samochodowego i tranzytowego z miasta. Pokłosiem ich wewnętrznych grupowych dyskusji był także wniosek, że konieczne jest uspokojenie ruchu oraz stworzenie ścieżek rowerowych umożliwiających rowerzystom szersze korzystanie z miasta. Mieszkańcy podkreślali również, że doskwierającym problemem Bochni jest niedostateczna ilość przestrzeni publicznych, deficyt miejsc parkingowych, a także bariery o charakterze architektonicznym, szczególnie utrudniające funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnością.

Podsumowując dyskusję nad najważniejszymi problemami miasta, na pierwszy plan wysuwają się zdecydowanie problemy o charakterze gospodarczym, infrastrukturalnym i przestrzennym. To właśnie problemom z tych obszarów przypisana została największa ranga wśród uczestników warsztatu. Kluczowa i najbardziej paląca okazała się kwestia wyprowadzenia ruchu turystycznego z centrum miasta poprzez zamknięcie możliwości wyjścia z kopalni za pomocą szybu zlokalizowanego w centrum. Zdaniem mieszkańców obniża to znacząco potencjał turystyczny miasta, minimalizując jego znaczenie i zyski w tym obszarze. Istotnym problemem jest kwestia uspokojenia ruchu wewnątrz miasta i wyprowadzenie tranzytu z centrum. Na podstawie analizy wypowiedzi mieszkańców, wydaje się, że konieczne jest również wdrożenie przez miasto planu zagospodarowania przestrzennego w wymiarze urbanistycznym, tj. podjęcie wysiłków na rzecz budowy placów zabaw i innych miejsc użyteczności publicznej, a także modernizacji dróg i chodników w obrębie miasta.

Przedstawione powyżej problemy stanowią jedno oblicze rewitalizacji. Innym obliczem jest zdefiniowanie trudności we wdrażaniu rewitalizacji, które to trudności również przybrać mogą różny charakter, począwszy od charakteru społecznego, poprzez charakter gospodarczy i przestrzenny, a skończywszy na charakterze infrastrukturalnym.

Mieszkańcy pracujący w trakcie warsztatu w podgrupie zajmującej się społecznymi implikacjami rewitalizacji, skonfrontowani z pytaniem dotyczącym problemów na drodze rewitalizacji wykazywali, iż na przeszkodzie stanąć może brak akceptacji opinii publicznej dla proponowanych zmian. Mieszkańcy wyrażają także obawę przed roszczeniowym nastawieniem różnych grup społecznych, które oczekiwały będą, że rewitalizacja odpowiadać powinna na ich partykularne potrzeby i interesy. Skutkować to może niskim

zaangażowaniem społecznym w proces rewitalizacji. Tymczasem, jak już wspomniano, zaangażowanie społeczne jest niezbędne z punktu widzenia skutecznej rewitalizacji z uwagi na jej partycypacyjny charakter. W każdej rewitalizacji konieczne jest bowiem zebranie wielu różnych interesariuszy planowanych zmian celem uzyskania możliwie jak najszerszego wachlarza opinii i postaw wobec rewitalizacji. Sceptycyzm społeczny dla nowych inicjatyw czy bierność w zakresie wprowadzanych zmian skutkować mogą bowiem zahamowaniem procesów odnawiania walorów miasta z uwagi na niski stopień identyfikacji jego mieszkańców z planowanymi zmianami, jak również z samą ideą konieczności tych zmian.

W perspektywie czynników gospodarczych zagrażających rewitalizacji Bochni zaobserwować można, że mieszkańcy kładli szczególny nacisk na bariery finansowe dla wprowadzanych zmian oraz brak współpracy między sektorem biznesowym a publicznym (tj. przedsiębiorcami a władzami lokalnymi). Wprowadzanie zmian może utrudnić zwiększenie podatków lokalnych. Tym samym w opinii mieszkańców mechanizm zmiany nie powinien opierać się na przerzucaniu kosztów tej zmiany na mieszkańców. Wypracować należy inną procedurę wdrażania transformacji miasta w wymiarze gospodarczym. Rewitalizacja finansowana z kieszeni mieszkańców spotkać się może bowiem z ich nieprzychylnym spojrzeniem i utrudnić ich aktywizację na rzecz tejże inicjatywy.

W wymiarze przestrzennym, sporym utrudnieniem dla procesów rewitalizacji mogą być silnie zdegradowane i zdewastowane obiekty zabytkowe, których renowacja pochłonać może wysokie koszty. Podobnie, budowa dróg miejskich czy modernizacja chodników wymaga alokacji sporych środków. Na drodze do pełniejszego wykorzystania pod względem rekreacyjnym i turystycznym obszarów zlokalizowanych wokół miejsc atrakcyjnych wypoczynkowo na terenie miasta stanąć może (oprócz ograniczonych środków na ten cel) niedrożna i nieczytelna komunikacja miejska w obrębie tych miejsc. Utrudniać to może dostępność malowniczych obszarów Bochni, a przez to czynić wysiłki związane z ich rewitalizacją niewystarczającymi.

Uczestnicy warsztatów za najważniejsze problemy stojące na drodze rewitalizacji w perspektywie infrastrukturalnej uznali brak wystarczających środków finansowych na realizację programów rozwoju dróg miejskich. Z drugiej strony na drodze rewitalizacji mogą, ich zdaniem, stać ograniczenia prawne, szczególnie restrykcje związane z ochroną środowiska naturalnego. Tym bardziej, że środowisko już teraz stanowi jeden z kluczowych obszarów problemowych Bochni (np. deficyt obszarów zielonych w centrum, niska świadomość społeczna zagrożeń środowiska). Utrudnienia prawne czy legislacyjne wydłużać mogą proces podejmowania decyzji wpływających na postęp rewitalizacji w zakresie budowy nowych dróg czy wyprowadzania ruchu tranzytowego z miasta. Warto jednak zauważyć, że także w szerszej perspektywie ruch ten powinien opłacić się mieszkańcom miasta (zmniejszona emisja dwutlenku węgla pochodzącego ze spalin z uwagi na wyprowadzenie

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

ruchu na peryferie). Nie mniejszą barierą dla skutecznej rewitalizacji w obszarze twardej infrastruktury może być – zdaniem mieszkańców – brak konstruktywnej współpracy i komunikacji między władzami lokalnymi a przedsiębiorcami.

Przechodząc do znaczenia, jakie przypisują grupom poszczególnych utrudnień na drodze do rewitalizacji mieszkańcy, podkreślić należy, iż ponownie kluczową rolę odgrywają zagrożenia ogniskujące się w wymiarze gospodarczym, infrastrukturalnym i przestrzennym. Przy czym fundamentalną obawą mieszkańców jest tu brak środków na sfinansowanie rewitalizacji w zakresie infrastruktury drogowej. Równie ważną jest także obawa przed wysokimi podatkami, które stać mogą za sfinansowaniem proponowanych zmian. Jednocześnie niezwykle istotnym utrudnieniem artykułowanym przez mieszkańców w wielu obszarach związanych z rewitalizacją jest brak współpracy między władzami samorządowymi a innymi instytucjami, a szczególnie brak komunikacji i kooperacji między szczeblem samorządowym a przedsiębiorcami. Brak konstruktywnego współdziałania między tymi podmiotami okazać się może tym samym jednym z największych utrudnień stojących na przeszkodzie do skutecznego realizowania procesu rewitalizacji w mieście Bochnia.

Niezwykle istotna z punktu widzenia pomyślnego przeprowadzenia procesu rewitalizacji była odpowiedź mieszkańców - uczestników warsztatu na pytanie, w czym upatrują główny potencjał i szanse dla rewitalizacji Bochni. Poniżej zamieszczono listę sprecyzowanych lokalizacji i związanych z nimi przedsięwzięć najczęściej wymienianych i postrzeganych jako źródła potencjału w rewitalizowanym obszarze.

Główne źródła potencjału zdaniem mieszkańców.

1. Ożywienie gospodarcze i społeczne centrum miasta jako główny i ogólny potencjał związany z rewitalizacją.
2. Rozwój turystyki dzięki inwestycjom w Planty Salinarnie, Tężnie Solankowe i Zamek Żupny
3. Istnienie zabytkowych szybów kopalnianych w obrębie starego miasta jako potencjał turystyczny i kulturowy.
4. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, nowe przestrzenie piesze i wycofanie ruchu samochodowego z okolic Rynku i okolicznych uliczek.
5. Istnienie szkoły muzycznej przy placu Okulickiego i możliwość wykorzystania tej placówki w kontekście działań na placu.
6. Strumień Babica i jego walory dla poprawy jakości środowiska oraz walory związane z wypoczynkiem i rekreacją.
7. Pusta parcela tak zwany "Ruski Rynek" jako miejsce pod potencjalną dużą inwestycję, w tym możliwość budowy parkingu kubaturowego, co pozwoliłoby przenieść część miejsc parkingowych z okolic rynku do nowego obiektu.

SPIS RZECZY

1. SPIS GRAFIK

Rysunek 1 Bochnia - średniowieczny układ lokacyjny wraz z najważniejszymi obiektami salinarnymi i miejskimi (opracowanie graficzne: Autor: Langer Piotr., Znaczenie specyfiki dziedzictwa kulturowego miast solnych dla ich współczesnego rozwoju i zachowania tożsamości, ze szczególnym uwzględnieniem Bochni, str. 159)	9
Rysunek 2 Ważniejsze obiekty salinarne Bochni na tle zabudowy miejskiej i układu wyrobisk podziemnych w II połowie XIX wieku (opracowanie graficzne: Langer P., Znaczenie specyfiki dziedzictwa kulturowego miast solnych op. cit. str. 161).	10
Rysunek 3 Rynek Bocheński – I połowa XX w. Źródło: Muzeum im. St. Fischera w Bochni.	14
Rysunek 4 Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Źródło: Urząd Miasta Bochnia – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Bochni – inwentaryzacja urbanistyczna opracowana na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Bochnia. Autor: Budplan sp. z o.o. Data: 05.2016	22
Rysunek 5 Układ komunikacyjny Gminy Miasta Bochnia. Źródło: Urząd Miasta Bochnia – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Bochni – inwentaryzacja urbanistyczna opracowana na potrzeby zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Bochnia. Autor: Budplan sp. z o.o. Data: 05.2016	24
Rysunek 6 Jednostki Referencyjne na planie Bochni (oprac. własne).....	45
Rysunek 7 Liczba ludności w podziale na jednostki referencyjne (oprac. własne)	46
Rysunek 8 Liczba ludności w podziale na jednostki referencyjne (oprac. własne)	47
Rysunek 9 Obciążenie demograficzne (I) Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)	53
Rysunek 10 Obciążenie demograficzne (II) Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)	54
Rysunek 11 Obciążenie demograficzne (III) Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)	55
Rysunek 12 Liczba bezrobotnych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych PUP Bochnia)	58
Rysunek 13 Liczba bezrobotnych długotrwale na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych PUP Bochnia).....	59
Rysunek 14 Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych MOPS)	61
Rysunek 15 Liczba osób w wieku produkcyjnym objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo w przeliczeniu na 1 000 osób w wieku produkcyjnym (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych MOPS)	64
Rysunek 16 Liczba osób objętych pomocą społeczną ze względu na uzależnienia w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych MOPS).....	65
Rysunek 17 Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu i życiu w przeliczeniu na jednostkę referencyjną w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych KPP Bochnia)	67

Rysunek 18 Liczba wykrytych wykroczeń w przeliczeniu na jednostkę referencyjną w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych KPP Bochnia)	68
Rysunek 19 Przyznane stypendia szkolne na 1 000 osób niepełnoletnich (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)	72
Rysunek 20 Uczniowie gimnazjów korzystający z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych na 1 000 osób niepełnoletnich (promil) w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)	73
Rysunek 21 Frekwencja w wyborach do Rady Miasta Bochnia w 2014 r (oprac. własne na podstawie danych PKW)	75
Rysunek 22 Frekwencja w wyborach do Sejmu RP w 2015 r (oprac. własne na podstawie danych PKW)	76
Rysunek 23 Zmiana Liczy nowozakładanych przedsiębiorstw przez osoby do 35 roku życia w latach 2013-2015 (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia).....	79
Rysunek 24 Zmiana liczby nowozakładanych przedsiębiorstw na 1 km ulicy w latach 2013-2015 (oprac. własne na podstawie danych UM Bochnia)	80
Rysunek 25 Zgeolokalizowane dane dla obszaru miasta Bochni dotyczące zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem powietrza (http://miip.geomalopolska.pl/imap "Narażenie mieszkańców na zanieczyszczenie powietrza" 2011r.).....	82
Rysunek 26 Zgeolokalizowane dane dla obszaru miasta Bochni dotyczące zagrożenia związanego z hałasem (http://miip.geomalopolska.pl/imap 2012r i 2015r.)	83
Rysunek 27 Zgeolokalizowane dane dotyczące dostępności zagospodarowanych terenów zieleni w Bochni (oprac. własne)	84
Rysunek 28 Zgeolokalizowane dane dotyczące zagrożenia powodziowego w Bochni	86
Rysunek 29 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Poniedziałek (oprac. własne na podstawie Google Maps).....	88
Rysunek 30 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Środa (oprac. własne na podstawie Google Maps)	89
Rysunek 31 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Piątek (oprac. własne na podstawie Google Maps)	90
Rysunek 32 Analiza rozkładu ruchu w cyklu tygodniowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych z godziny 16:00 w wybrane dni tygodnia – Sobota (oprac. własne na podstawie Google Maps)	91
Rysunek 33 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 8:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps)	92
Rysunek 34 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 12:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps).....	93
Rysunek 35 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 16:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps).....	94
Rysunek 36 Analiza rozkładu ruchu w cyklu dobowym na przykładzie mapy natężenia ruchu dla uśrednionych danych dla piątku (godzina 20:00) (oprac. własne na podstawie Google Maps).....	95

Rysunek 37 Stopień uciążliwości zjawisk związanych z ruchem kołowym (oprac. własne na podstawie Google Maps)	96
Rysunek 38 Dostępność szkół podstawowych oraz urzędów (oprac. własne na podstawie Google Maps).....	97
Rysunek 39 Strefy zagrożenia negatywnymi zjawiskami związanymi z estetyką i wyposażeniem przestrzeni publicznych (oprac. własne)	104
Rysunek 40 Rozmieszczenie obiektów o cechach zabytkowych oraz obiektów w ewidencji zabytków na terenie miasta Bochnia.....	107
Rysunek 41 Rozmieszczenie budynków we własności lub współwłasności gminy zakwalifikowanych jako wymagające remontów	108
Rysunek 42 Zgeolokalizowane dane dotyczące rozmieszczenia palenisk na terenie gminy Bochnia - Źródło danych: UM Bochnia	111
Rysunek 43 Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych okolice ul. Na Buczków (oprac. własne)	114
Rysunek 44 Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych okolice ul. Kaima (oprac. własne)	114
Rysunek 45 Wskaźnik Koncentracji Negatywnych Zjawisk Społecznych Śródmieście – Campi, Osiedle Słoneczne (oprac. własne).....	115
Rysunek 46 Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych.....	116
Rysunek 47 Sumaryczne zestawienie negatywnych zjawisk pozaspółecznych.....	117
Rysunek 48 Współwystępowanie negatywnych zjawisk społecznych i pozaspółecznych	119
Rysunek 49 Wynik analiz ze wskazaniem na pola jednostek referencyjnych z wyznaczeniem obszarów zdegradowanych.	120
Rysunek 50 Wynik analiz ze wskazaniem na pola jednostek referencyjnych w kontekście dotychczasowych obszarów zdegradowanego wraz z wyznaczeniem proponowanych obszarów rewitalizacji.....	122
Rysunek 51 Obszar Osiedle Śródmieście – Campi, Osiedle Słoneczne wyznaczony na mapie ewidencyjnej	126
Rysunek 52 Obszar ulicy Na Buczków wyznaczony na mapie ewidencyjnej.....	128
Rysunek 53 Obszar "Osiedle socjalne ul. Kaima" wyznaczony na mapie ewidencyjnej.....	130

2. SPIS ZDJĘĆ

Zdjęcie 1 Szyb Campi , Fot. Ł. Chojecki	11
Zdjęcie 2 Szyb Sutoris. Fot. D. Ropek.....	11
Zdjęcie 3 Dawna lodownia i kuźnia - historyczne obiekty żupy solnej, zachowane w obrębie Parku Salinarnego. Fot. Langer P.	12
Zdjęcie 4 Altana na Plantach Salinarnych – koncert Orkiestry Górniczej. Fot. Ł. Chojecki	13
Zdjęcie 5 Historyczna zabudowa kolonii górniczej w Gorzkowie Fot. P. Langer	13
Zdjęcie 6, 7, 8, 9 Spacer badawczy i warsztaty partycypacyjne, Fot. UM Bochnia	27
Zdjęcie 10, 11, 12, 13 Warsztaty partycypacyjne, Fot. UM Bochnia	28

Zdjęcie 14, 15 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami, niska jakość zieleni, chaotyczny dobór kolorów pierzei ul. Kazimierza Wielkiego. Fot. P. Mrozek	99
Zdjęcie 16, 17 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami i dominacja samochodów w przestrzeni publicznej pl. Generała Okulickiego. Fot P. Mrozek.	100
Zdjęcie 18 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami, dominacja samochodów w przestrzeni publicznej, niedostateczna jakość zieleni, nawierzchni i małej architektury - Rynek w Bochni. Fot. P. Mrozek.....	101
Zdjęcie 19 Zaśmiecenie przestrzeni publicznych reklamami i dominacja samochodów w przestrzeni publicznej utrudniająca poruszanie się pieszym, degradacja nawierzchni, dysharmonia form i kolorystyki -ul. Bracka i Solna. Fot. P. Mrozek.....	101
Zdjęcie 20, 21 Reklamy na wjeździe do Śródmieścia - ul. Trudna. Fot. P. Mrozek.....	102
Zdjęcie 22 Reklamy na wjeździe do Śródmieścia - ul. Trudna Fot. P. Mrozek.....	103
Zdjęcie 23, 24 Przykład budynków o cechach zabytkowych znajdujących się jednocześnie w ewidencji zabytków ul. Bracka 30 oraz ul. Biała 12 Fot. P. Mrozek	106

3. SPIS TABEL

Tabela 1 Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców [oprac. własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych].....	17
Tabela 2 Saldo zmian liczby ludności Bochni i sąsiednich gmin na przestrzeni lat 2013 – 2015 [oprac. własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych	17
Tabela 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem oraz wskaźniki obciążenia demograficznego. [oprac. własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych].....	17
Tabela 4 Zmiana liczby mieszkańców Bochni w latach 2012-2014 [oprac. własne]	19
Tabela 5 Ocena jakości życia w Bochni (badanie własne na podstawie wyników badania ankietowego	32
Tabela 6 Koncentracja negatywnych zjawisk w różnych aspektach w opiniach mieszkańców (badanie ankietowe).....	34
Tabela 7 Wykaz wskaźników wykorzystanych do diagnozy występowania negatywnych zjawisk społecznych	40
Tabela 8 Wykaz wskaźników wykorzystanych do diagnozy występowania negatywnych zjawisk innych niż społeczne	42
Tabela 9 Wagi obliczeniowe Skumulowany Wskaźnik Negatywnych Zjawisk Społecznych.....	51
Tabela 10 Główny strumień świadczeń socjalnych w 2015 roku (Źródło: MPiPS-03 Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielanych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2015 r.)	62
Tabela 11 Wyniki z egzaminu szóstoklasisty (rok szkolny 2014/2015) Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna i Centralna Komisja Egzaminacyjna	70
Tabela 12 Wyniki z egzaminu szóstoklasisty (rok szkolny 2014/2015) Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna i Centralna Komisja Egzaminacyjna	70
Tabela 13 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności. Źródło: dane GUS.....	77
Tabela 14 Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. Ludności. Źródło: dane GUS	77

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 15 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności. Źródło: dane GUS	78
Tabela 16 Maksymalne wartości kluczowych wskaźników kryzysu społecznego na obszarach zdegradowanych (oprac. własne).....	112

4. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Piramida wieku mieszkańców Bochni 2015 [oprac. własne na podst. danych GUS]	18
Wykres 2 Czy jest Pan(i) mieszkańcem miasta Bochni?	29
Wykres 3 Płeć	29
Wykres 4 Wiek.....	30
Wykres 5 Czy uważa Pan/i, że miasto się rozwija?.....	30
Wykres 6 Czy uważa Pan/i, że miasto się rozwija? W podziale na wiek respondentów.....	31
Wykres 7 Dane całoroczne dla miasta Bochni dotyczące zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10, PM 2,5 oraz benzopirenem PM10 (źródło Wojewódzki inspektorat ochrony środowiska w Krakowie, dane pomiarowe dla stacji Bochnia 2015r.).....	81

ZAŁĄCZNIK - KWESTIONARIUSZ ANKIETY

REKRUTACJA

R1. Czy jest Pan(i) mieszkańcem Miasta Bochni?

Pytanie jednokrotnego wyboru

1. Tak
2. Nie, ale posiadam rozeznanie w sprawach miasta, interesuję się jego problemami
3. Nie i nie posiadam rozeznania w sprawach miasta → *zakończ wywiad*

R2. Proszę podać swój rok urodzenia:

|_|_|_| rok urodzenia

Jeśli rok urodzenia > 2000 → zakończ wywiad

WSTĘP

Szanowni Państwo,

poniższa ankieta skierowana jest do Mieszkańców Gminy Miasta Bochnia oraz wszystkich Osób, dla których ważny jest rozwój Bochni i jakość życia jej Mieszkańców. Badanie prowadzone jest w ramach projektu pn. „Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Bochni na lata 2016-2025” i będzie służyć pogłębieniu analizy i diagnozy całego Miasta oraz wyznaczeniu obszarów, które wymagają rewitalizacji. Badanie ankietowe prowadzi na zlecenie Burmistrza Miasta Bochni firma specjalizująca się w badaniach społecznych DANAE Sp. z o.o. oraz Realizacja Sp. z o.o. we współpracy z Zespołem ds. Rewitalizacji Miasta.

Zwracamy się z prośbą o udział w kilkuminutowej anonimowej ankiecie dotyczącej Państwa obserwacji oraz opinii na temat Miasta Bochni.

Wyniki badania przedstawione zostaną wyłącznie w formie zbiorczych zestawień i posłużą do dalszych prac nad programem rewitalizacji miasta.

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA

P1. Jak ocenia Pan(i) różne zjawiska składające się na jakość życia w Bochni?

Proszę zwrócić uwagę na inną skalę niż w poprzednim stwierdzeniu dla itemów P1.11 i P1.13

Skala dla P1.1. – P1.10. i P1.13 – P1.22.

- 1 – bardzo dobrze
- 2 – dobrze
- 3 – ani dobrze ani źle
- 4 – źle
- 5 – bardzo źle
- 7 – nie mam zdania

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Skala dla P1.11 i P1.12.

- 1 – bardzo wysoki**
- 2 – wysoki**
- 3 – przeciętny**
- 4 – niski**
- 5 – bardzo niski**
- 7 – nie mam zdania**

- P1.1.** ogólna jakość życia w Bochni
- P1.2.** czystość powietrza
- P1.3.** stan środowiska przyrodniczego
- P1.4.** ogólny poziom utrzymania przestrzeni publicznych (m.in. place, ulice, parki) w Śródmieściu Bochni (ściśłym centrum miasta)
- P1.5.** ogólny poziom utrzymania przestrzeni publicznych (m.in. place, ulice, parki) na Osiedlach Bochni
- P1.6.** stan terenów zielonych (parki, place zabaw, skwery, zieleńce)
- P1.7.** stan techniczny zabudowy mieszkaniowej (budynki i tereny przylegające) w Śródmieściu Bochni (ściśłym centrum miasta)
- P1.8.** stan techniczny zabudowy mieszkaniowej (budynki i tereny przylegające) na Osiedlach Bochni
- P1.9.** stan techniczny zabytków
- P1.10.** lokalny rynek pracy (dostępność miejsc pracy)
- P1.11.** poziom zagrożeń porządku publicznego (przestępczość, chuligaństwo, niszczenie mienia) w Śródmieściu Bochni (ściśłym centrum Bochni)
- P1.12.** poziom zagrożeń porządku publicznego (przestępczość, chuligaństwo, niszczenie mienia) na Osiedlach Bochni
- P1.13.** stan dróg i obiektów drogowych (mosty, wiadukty)
- P1.14.** bezpieczeństwo drogowe
- P1.15.** dostępność usług publicznych w zakresie edukacji
- P1.16.** dostępność usług publicznych w zakresie kultury
- P1.17.** dostępność usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej
- P1.18.** dostępność usług publicznych w zakresie sportu i rekreacji
- P1.19.** dostępność usług publicznych w zakresie transportu zbiorowego (komunikacji publicznej)
- P1.20.** dostępność połączeń z Krakowem
- P1.21.** możliwości w zakresie prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej w Śródmieściu Bochni (ściśłym centrum miasta)
- P1.22.** możliwości w zakresie prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na Osiedlach miasta

P2. Czy uważa Pan(i), że Miasto rozwija się?

- 1. Tak
- 2. Nie

P3. Czy polecił(a)by Pan(i) jako miejsce zamieszkania:

- 1 – tak**
- 2 – nie**

- P3.1.** Śródmieście Bochni (ściśle centrum miasta)
- P3.2.** Osiedla Bochni

P4. Proszę ocenić, które z Osiedli Bochni można uznać za obszar:

- 1 - Niebezpieczny (wybryki chuligańskie, nasilony alkoholizm, wzmożona przestępczość, występowanie innych patologii)
- 2 - Zaniedbany (zaniedbane brudne otoczenie, zniszczone obiekty i przestrzeń wspólna)
- 3 - Biedny (zamieszkały przez osoby ubogie, bezrobotne, niepełnosprawne)
- 4 - Zamieszkały w dużej mierze przez osoby starsze
- 5 - Wymagający zagospodarowania (niedoinwestowany, źle skomunikowany, z ograniczoną siecią usług/sklepów)
- 6 - Zanieczyszczony (znaczący hałas, transport drogowy, wpływ przemysłu, dzikie wysypiska śmieci)
- 7 - Wizytówkę miasta,
- 8 - Miejsce z pozytywną atmosferą
- 9 – Inny, jaki?...

Do każdego z Osiedli proszę wskazać najlepiej pasujące cechy, maksymalnie 3.

- P4.1. Śródmieście – Campi
- P4.2. Słoneczne
- P4.3. Krzęczków – Łychów
- P4.4. Uzborna
- P4.5. Niepodległości
- P4.6. Windakiewicza
- P4.7. Kolanów
- P4.8. Dołuszyce
- P4.9. Chodenice
- P4.10. Kurów
- P4.11. Św. Jana – Murowianka
- P4.12. Smyków
- P4.13. Karolina – Krzczowska
- P4.14. Proszowskie

P5. Proszę wymienić, które z miejsc na terenie miasta (np. plac, ulica, park) można uznać za najbardziej zdegradowane pod względem społecznym, gospodarczym, technicznym i przestrzenno-funkcjonalnym:

- P5.1. miejsce nasilenia negatywnych zjawisk społecznych (tj. m.in. ubóstwo, przestępczość, depopulacja, starzenie się społeczności lokalnej):
- P5.2. miejsce nasilenia negatywnych zjawisk gospodarczych (tj. m.in. niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw):
- P5.3. miejsce nasilenia negatywnych zjawisk technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych (tj. m.in. słaba komunikacja, brak lub niska jakość terenów publicznych, zły stan techniczny budynków):
.....

P6. Proszę ocenić w skali od 1 do 4, gdzie 1 oznacza zdecydowanie nie, zaś 4 zdecydowanie tak, czy Pani/Pana zdaniem ścisłe centrum miasta (Śródmieście Bochni) jest dobrym miejscem:

- 1 – zdecydowanie nie
- 2 – raczej nie
- 3 – raczej tak
- 4 – zdecydowanie tak
- 7 – nie wiem

- P6.1. do mieszkania

- P6.2. do pracy, nauki
- P6.3. do prowadzenia firmy
- P6.4. do przejazdu komunikacją publiczną
- P6.5. do przejazdu rowerem
- P6.6. do przejazdu samochodem
- P6.7. do robienia zakupów
- P6.8. do spędzania wolnego czasu i wypoczynku

Wyświetla się każdorazowo dla każdego itemu P6.1. – P6.8. jeśli = 1 lub 4 (zdecydowanie tak/nie)

P7.1 – P7.8. Dlaczego tak Pan(i) uważa ?

.....

P8. Od czego według Pana/Pani powinno się rozpocząć program rewitalizacji w bocheńskim ścisłym centrum (Śródmieściu Bochni):

.....

METRYCZKA

M1. Płeć:

- 1. Kobieta
- 2. Mężczyzna

Wyświetl jeśli R1=1

M2. Proszę wskazać osiedle zamieszkania:

- 1. Osiedle zamieszkania: <wybór z listy>

Wyświetl jeśli R1=1

M3. Jak długo mieszka Pan(i) w Bochni?

Pytanie jednokrotnego wyboru

- 1. Poniżej roku
- 2. Rok do 5 lat
- 3. Powyżej 5 lat do 15 lat
- 4. Powyżej 15 lat

To było już ostatnie pytanie. Dziękuję za poświęcony czas i udział w ankiecie!